

Cover Page



Universiteit Leiden



The handle <http://hdl.handle.net/1887/20649> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Sanders, George

Title: Het present van Staat : de gouden ketens, kettingen en medailles verleend door de Staten-Generaal, 1588-1795

Issue Date: 2013-03-21

Bijlage II

Transcripties van de belangrijkste bronnen, betrekking hebbend op de vervaardiging van triomf- en beloningspenningen, het snijden van stempels en het essaai van de gouden presenten

1578

[1] voorstel om een beloningsmedaille te laten ontwerpen [26 september 1578]

Advisé de faire grever la forme d'une médaille, pour de celles que l'on forgera, faire présens à ceulx quy le mériteront pour leurs services, faictz pour la patrie et Estatz; et pour adviser sur la figure d'icelle, sont députéz les conseilliers pensionnaires Ymans et Provin, monsieur le maistre des comptes De Bie et le conseiller pensionnaire Van de Warcke.

Japikse (ed.), *RSG 1578-1579*, 511 (26 september 1578).

1590

[2] voorstel om de schippers van het turfschip en de soldaten die de aanslag op Breda hebben gepleegd te belonen [16 maart 1590]

Op het aengheven van zijnder Excellencie van Nassauwe, In deliberatie geleyt sijnde wat voer een Recompensie men solde moeghen toelegghen zoe well den Capitain Harangiere ende andere bevellshebberen ende soldaten het exploit op Breda ten effecte gebrocht, als den Schipperen die den aanslach gemaect ende oijck int werck gestelt hebben, Is Daerop geresolveert datmen den Zelffden Capitain ende andere Bevellshebberen ende soldaten tot 75 solde moghen toelegghen die somme van zeven Duijsent ponden, die verdeijlinge daervan bij zijnder Excellencie te maecken, Ende den schipperen aengaende datmen den oude solde moghen gheven vijfthien hondert ponden gereert ende een pensioen van 300£ tsjaers, ende die jonghen ijeder 600£ gereert ende 100£ sjaers. Ende Is de heere Thesaurier gecomiteert dese Resolutie den heeren Staten aen te dienen ende Daerop haerse Liedens Advij te verstaen, oijck hoemen die penningen zall moghen becomeen, tzij bij Repartitie off anderssins.

NA, RvS, inv.nr. 9, 16 maart 1590.

[3] voorstel om de schippers van het turfschip en de soldaten die de aanslag op Breda hebben gepleegd te belonen [18 maart 1590]

Is gedelibereert opte Recompensie vande ghene die geexploiteert hebben den aanslach op Breda, te weten vande beleijders vanden selven ende die hen in het turfschip hebben laten besluiten ende daarmede int casteel brengen. Ende voorgheslagghen datmen den principalen schipper soude mogen toelegghen een jaerlijcx pensioen zijn leeffdage geduerende van drie hondert guldens, gereet vijff hondert guldens, te repartieren over de provincien, ende noch thien hondert guldens opten brantschat van Brabant, te betalen in twee halve jaren.

Item aen elcken van zijne twee maets een pensioen van hondert daelders tsjaers, twee hondert guldens gereet over de provincien, ende hondert guldens opten voorsz. brandtschat.

Item aenden derdden maetroost, die daervuijt gescheijden is, om dat hij den aanslach geswe-

gen heeft vijftich guldens eens.

Ende aende ghene die hen int voorsz. schip hebben laten besluiten twee maenden gaigen boven die twee maenden die zij vuijt het rantchon vande voorsz. Stadt hebben ontfangen, eenen gouden medaille van twelff guldens, ende datmen de gemeijne soldaten heure gaigen soude moghen hoogen een vierendeel.

En is de Heere Bernevelt [GS: landadvocaat Van Oldenbarnevelt] versocht desen aengaende te communiceren met zijne Excellentie, om zijn advis daerop te verstaen.

NA, SG, inv.nr. 3124, fol. 75 (18 maart 1590) = Japikse (ed.), *RSG 1590-1592*, 20 (18 maart 1590).

[4] voorstel om de schippers van het turfschip en de soldaten die de aanslag op Breda hebben gepleegd te belonen [20 maart 1590]

De heere Advocaet Bernevelt Rapportteert dat hij zijne Excellentie gecommuniceert heeft den voorslach bijde heeren Staten sondage lestleden beraempt opte vereeringe ende Recompense vande schippers ende 75 soldaten die geweest zijn op ende int turffschip daermede het casteel van Breda is ingenomen geweest. Ende dat zijne Excellentie dien niettegenstaenden alnoch meer inclineert totte resolutie desen aengaende bijden Raede van State genomen. Ende is geresolveert, datmen aen elck vande voorsz. 75 soldaten tot laste vande provincien sal vuytreijcken boven die twee maenden gaigen die zij hebben ontfangen vuijt het ranchon vande voorsz. Stadt van Breda noch andere twee maenden gaigen, ende daerenboven eenen gouden medaille weerdoch twee, drie off vuyterlijck vierentwintich guldens.

Item aenden principalen schipper tot laste vande voorsz. provincien gereert vijff hondert guldens, ende noch thien hondert gelijcke guldens vuyten brantschat van Brabant binnen twee halve jaren naestcomende. Ende daerenboven jaerlijcx zijn leeftdage geduerende een pensioen van drie hondert guldens.

Item aen elck van zijne twee schips maets twee hondert guldens tot laste vande provincien, ende hondert guldens opten voorsz. brantschat van Brabant. Ende daerenboven jaerlijcx hennieden leven geduerende hondert daelders voor een pensioen tsamen vuyten staet van orloghen tot eene eeuwige memorie.

Ende aenden derdden maet troost die daervuijt gescheijden is, om dat hij den aanslach gesweghen heeft vijftich guldens eens.

Ende dit alles opt welbehagen van elcx principalen, die zij verhoopen hierinne gheene swaricheijt en sullen maecken.

NA, SG, inv.nr. 3124, fol. 77 (20 maart 1590) = Japikse (ed.), *RSG 1590-1592*, 21 (20 maart 1590).

[5] besluit om de schippers van het turfschip en de soldaten die de aanslag op Breda hebben gepleegd te belonen [24 maart 1590]

Die Tresorier de Bie heeft overgebracht eene memorie inhoudende het bedencken ende naerdere advis van zijne Excellentie ende Rade van State opte Resolutie bijde heeren Staten genomen den 20^{en} deses, aengaende de Recompense ende vereeringe te doene in gelde den schippers ende soldaten die geweest zijn op ende in het turffschip daermede het casteel van Breda is ingenomen geweest, aldus luydende:

Eerst voorde 76 soldaten drie duijsent ponden, wesende wat meer als twee maenden gagien
3.000 £

76 medaillen tstuck tot 24 £ facit

1.824 £

Den principalen schipper 1.200 £ aen gelde, nemende tderdde paert gereert
tot laste vande provintien beloopende 400 £

[in de marge: opte brandschatten op twee halve iaren achthondert guldens]

Den twee jonge schipperen boven de twee hondert ponden elcx van hen tot laste vande provin-
tien toegevueght noch 300 £ affgetogen den principalen schipper mede tot laste vande provin-
tien compt tzamen 700 £

[in de marge: opten brandschat noch 200 £]

Den derdden schipper 50 £
Somma 5.974 £
NA, SG, inv.nr. 3124, fol. 80 (24 maart 1590) = Japikse (ed.), *RSG 1590-1592*, 22 (24 maart 1590).

1593

[6] besluit om triomfpenningen te laten slaan op de verovering van Geertruidenberg

[27 augustus 1593]

Is mede geresolveert dat seeckeren medaillien voor den Raede sullen werden gemaect, ende tot
dien eijnde jet geconcipteert, nopende het veroveren van Geertruidenberg, omme daer nae die
medaillen te mogen doen slaen.

BHIC, RvS, inv.nr. 146, fol. 192 (27 augustus 1593).

[7] besluit om triomfpenningen te laten slaan op de verovering van Geertruidenberg

[29 oktober 1593]

Is goedgevonden, dat het kleijn pourtraict vande belegeringe van Geertruidenbergh bij Jacques
Graijn van Amstelredamme door outhijt vanden Raede gemaect, sal geschickt worden aen
meester Gerrit Bijler Munt-snijder tot Dordrecht, ende hem aengeschreven worden, dat hij het
selve soude sien te snijden, midts dat verkleijnende tot een Coninxdaelder off een Rijcxdael-
der, midts dat hij dat sal mogen soo instellen als het werckelijcx sal vallen.

BHIC, RvS, inv.nr. 146, fol. 261 (29 oktober 1593).

1594

[8] besluit om de gezanten naar Denemarken triomfpenningen op het ontzet van Geertrui- denberg mee te geven [26 mei 1594]

Is geresolveert datmen den Coninck van Dennemarcken van wegen den Lande zal vereeren met
zes schoone eenjarige, sware peerden. Ende datmen zal laten maecken Zes, acht off thien goude
medaillen vant beleggh van Geertruidenberch om daarmede eenige heeren in Dennemarcken te
vereeren, nae de gelegentheijt.

NA, SG, inv.nr. 3132, fol. 188 (26 mei 1594) = Japikse (ed.), *RSG 1593-1595*, 236, nt. 2 (26 mei 1594).

[9] besluit om tien triomfpenningen op het ontzet van Geertruidenberg te laten maken

[27 mei 1594]

Is geordonneert te schrijven aenden Muntmeester Jacob Jansz. de Jonge dat hij terstont sal doen
slaen thien medaelen ofte Triump Penningen van Geertruidenberge, elcx van vijftich ponden
van 40 grooten t'pondt omme de Gecommitteerde vande Staten Generael gaende naer Dene-
mercquen mede gegeven te worden omme aldaer verschoncken te worden.

NA, SvH, inv.nr. 354, fol. 298 (27 mei 1594).

[10] besluit om triomfpenningen te laten slaan met een waarde van f 100 per stuk op de reductie van Groningen [23 juli 1594]

Is geresolveert dat seecker project zall werden gemaectt ome te maecken een medalie over het veroveren vande Stadt Groeninghen ende dat voer de heeren Raeden ende den Secretarissen daer van ijeder een van hondert ponden zall werdden gemaectt.

NA, RvS, inv.nr. 12, 23 juli 1594.

[11] besluit om triomfpenningen te laten slaan op het ontzet van Coevorden en de reductie van Groningen [10 augustus 1594]

Is geresolveert Datmen zal laten snijden een ijzer, houdende het ontseth van Coevoorden, ende de Veroveringe van Groeningen, naede forme die daer van zal worden gemaectt, ende dat daer van zal worden gegoten gouden medaillien ter waerden van twelff ponden Vlaems tstück, om te distribueren aende heeren Gedeputeerde ter vergaderinge vanden heeren Staten generael, Namentlijck van wegen Gelderland: Ghiessen, Beijer, Brienens; Hollant: Nijvelt, Bernevelt, Schoterbosch, Moerkercke, Boelesz; Maelson, Van der Warck, Cromstrien ende Huijssen van wegen die van Seelant; Heermale, Vtrecht; Hottinga, Vrieslant; Sloeth ende Scherff van wegen die van Overijssel; Griffier, Ontfanger.

NA, SG, inv.nr. 3132, fol. 297 (10 augustus 1594) = Japikse (ed.), *RSG 1593-1595*, 180, nt. 1 (10 augustus 1594).

[12] besluit om triomfpenningen te laten slaan met een waarde van f 100 per stuk op het ontzet van Coevorden en de reductie van Groningen [24 augustus 1594]

Is geresolvert de forme ende Inscriptie te doen opde gouden medaille geordonnert te laeten maecken van de Victorie des ontseths van Coevoerden ende Veroveringe van Groeningen. Ende dat den Ontfanger generael elcke van de voerschr. medaillen zal laten maken van hondert guldens, Vuijte penningen van zijnen ontfanck.

NA, SG, inv.nr. 3132, fol. 308 (24 augustus 1594).

[13] betalingsordonnantie voor de triomfpenningen op Coevorden en Groningen [20 december 1594]

Die Staten generael ecc. Ordonneren V Philips Doublet te betalen Jacob Jans de Jonge, [doorgehaald: ter saecken van drije ende twintich gouden medaillen vande veroveringe van Groeningen bij hem door last vande voorsz. heeren Staten gemaectt, ende anderssins vuijte penningen van uwen ontfanck de somme van twee duijsent, vijff hondert een ponden twee schellingen van veertich grooten tpondt. Ende mits bij U, ecc.] vuijte penningen van uwen ontfanck de somme van twee duijsent vijff hondert een ponden, twee schellingen van veertich grooten tpondt, voorde drije ende twintich goude medaillen ofte triumph penningen vande veroveringe van Groeningen in desen geruert, door last vande voorsz. heeren Staten gemaectt, ende gedistribueert (daerinne begrepen drije sulcke penningen, daermede vereert zijn die Gesanten des Administrators van Magdenburch, Hertogen van Bouillon, ende den Secretaris des Conincx van Schotlant) mitsgaders voor de oncosten bij den voorsz. De Jonge daerane gedaen, naerder in dese declaratie geexpreseert. Ende mits ecc. Actum den 20^{en} Decembris 1594.

NA, SG, inv.nr. 12503, fol. 147 (20 december 1594).

1596

[14] besluit om triomfpenningen te laten slaan met een waarde van f 72 per stuk op het vergaan van de Spaanse Armada [12 maart 1596]

Is geresolveert, dat voor de heeren van den Rade, actuelijcken in dienste sijnde, den heeren The-saurier ende Ontfanger Generael, oock de beide Secretarissen een goude Medaille van de Zee-

landse Spaansche Vloodt, ieder van twaalf ponden Vlaamsch, sal werden geslagen.
NA, RvS, inv.nr. 2347, fol. 51 (12 maart 1596).

[15] besluit om de gezanten naar Denemarken triomfpenningen op het vergaan van de Spaanse Armada of op de reductie van Groningen mee te geven [6 september 1596]

Opt geproponeerde van wegen de heeren Gesanten naer Dennemarcken, is geresolveert datmen de vereeringe des Conincx van Dennemarcken zal laten berusten bij het geordonneerde schippen¹, Maer datmen de Coninginne moeder zal vereeren met eenige stuxkens fijn Lijnwaet, Mitzgaders die Cantzeler ende Rijx Raeden, elck met een gouden medaille vande Spaensche Vlote ofte veroveringe van Groeningen, diemen tot twelffue toe, tot dijen eijnde bij den Muntmeester tot Dordrecht zal doen maecken, tot tachtentich guldens tstück, ende den Ontfanger generael ordonneren dezelve te betaelen vuijte penningen van Zijnen ontfanck vande quote van Hollant inde vijffthich duijsent guldens over de Provincien omgeslagen totte onkosten vande Legatien in Engellant ende Dennemarcken.

NA, SG, inv.nr. 3136, fol. 441 (6 september 1596) = Japikse (ed.), *RSG 1596-1597*, 144 (6 september 1596).

1597

[16] besluit om triomfpenningen te laten slaan met een waarde van f 100 per stuk op het sluiten van het Drievoudig Verbond [16 juni 1597]

Is geresolveert, dat voor de heeren van den Rade, den Ontvanger Generael ende de Secretarissen sal werden gemaect een goude Medaille van hondert ponden, ten regarde van de goede Verbontenisse tusschen die Conincklijke Majesteijten van Vrankrijk, Engelandt ende dese Vereenigde Nederlanden, in't voorleden jaer geaccordeert. Ende dit in conformiteit van't goet vinden van't meerendeel van de anderen heeren van den Rade, oock nu niet tegenwoordigh sijnde.

NA, RvS, inv.nr. 2348, fol. 152 (16 juni 1597).

[17] besluit om triomfpenningen te laten slaan op de overwinningen behaald in 1597 [29 december 1597]

Is geaccordeert datmen zal maken voer elck vande Gedeputeerden vande Provintien eenen gouden triumph penninck vande Victorien die Godt Almachtich ons sou genadichlijck in het loopende Jaer verleent heeft, ter weerde ten hoogsten van tweentzeventich guldens.

NA, SG, inv.nr. 3138, fol. 725 (29 december 1597) = Japikse (ed.), *RSG 1596-1597*, 366, nt. 3 (29 december 1597).

1598

[18] verlening van een ketting en de triomfpenningen die in de afgelopen jaren zijn geslagen aan de Franse ambassadeur De Buzenval [18 januari 1598]

Is mede geresolveert datmen den voorseijde Heere ambassadeur opte reijse naer Vranckrijk, soo lange als hij int geselschap vande Heeren Gesanten sal wesen, zal deffroyeren ende daerenboven besorghen dat de goude ketting hem toegeseet ten tijde vande handelinghe van de Ligue, totte weerde [van] vijfhien hondert gulden terstonts werde gemaect, ende hem voor sijn vertreck geleverd, met noch soo veele goude penningen alster binnen vier ofte vijff jaeren herwaerts voor trophoen sijn geslagen, Te weeten van elck een penninck over de Victorien die Godt deser landen heeft verleent. Ende sijn hier toe gecommiteert de heeren Sille, Vande Warck ende Heermale.

NA, SG, inv.nr. 3140, fol. 40 (18 januari 1598) = Japikse (ed.), *RSG 1598-1599*, 48 (18 januari 1598).

¹ Japikse (ed.), *RSG 1596-1597*, 142, nt. 1: besloten werd, dat men den koning door de gezanten een "cleyn schip", dat de Staten van Holland te Rotterdam hadden laten maken, zou laten aanbieden.

[19] betalingsordonnantie voor vijf triomfpenningen, bestemd voor de Franse ambassadeur De Buzenval [20 januari 1598]

Die Staten Generael ecc. Ordonneren de Auditeuren vande Rekeninghe vanden Ontfanger generael Philips Doublet, den selven in vuytgeven van zijne rekeninghe te passeren de somme van vijff hondert derthien ponden, eenen schelling, een penning van 40 grooten tpondt vuyt saken van gelijcke somme bij hem verstreckt aen vijff goude penningen, te weeten vande Ligue, het innemen van Groeningen, T'ontset van Leijden, t'Innemen van Geertrudenberch ende vande Spaensche vlote, wegende tsamen vijfthien oncen, zesse Engelschen, drie quaert, tot drijendertich ponden d'once, boven het fatssoen. Daarmede de heere van Buzanval, Ambassadeur des Coninx van Vrancrijk benevens sekere gouden ketten van wegen de generaliteijt vereert is geweest. Gedaen den 20^{en} januarij 1598.

NA, SG, inv.nr. 12503, fol. 233 (20 januari 1598).

[20] overleg over de vervaardiging van triomfpenningen op de overwinningen in 1597 behaald [19 maart 1598]

En is onderlings niet gebesoigneert, dan gesproocken met den Muntmeester van Hollandt, op den slaghe ende muntwerck van eenen Triumph-penningh voor de groote Victorien van't voorgaende jaer.

NA, RvS, inv.nr. 2349, fol. 76 (19 maart 1598).

[21] betalingsordonnantie voor 28 triomfpenningen op de overwinningen in 1597 behaald [20 maart 1598]

Die Staten generael ecc. Ordonneren U Philips Doublet Ontfanger generael te betalen Jacob Jansz. de Jonge Muntmeester vande Graefflickheit van Hollant, de somme van achtentwintich hondert ponden van 40 grooten tstick, voor 28 goude Triumphpenningen van het jaer [15]97, die de voorn. heeren Staten denselven hebben doen maken. Ende mits ecc. Gedaen den 20^{en} martij 1598.

NA, SG, inv.nr. 12503, fol. 238 (20 maart 1598).

1599

[22] overleg over de vervaardiging van triomfpenningen op de overwinningen in 1597 behaald [6 januari 1599]

Is geresolveert, dat op seeckere geïnventeerde Emblemata bij den Secretaris Huijgens voorgedragen van eenen Triumphpenning ende Leggelt voor het gelukkig succes van het voorleden Jaer, sal seeckere konstigen ijsersnijder van Amsterdam ontboden werden, om deselve te snijden, ende daer nae soo veele goude Triumphpenningen daer van te doen slaen, ende ook soo veele silveren en kopere Leggelts, ende tot sulcken gewichte, als het voorleden is geslagen voor den Rade, Secretarissen, Ontfanger Generael en drie Commisen.

NA, RvS, inv.nr. 2350, fol. 4 (6 januari 1599).

[23] brief van griffier Aerssens om de resterende penningen van het gezantschap naar Denemarken terug te vragen [23 januari 1599]

Dheere Doctor Francois Malsson saliger uwen lieven man heeft van onsen wegen reysende benevens d'andere onse gedeputeerde na Denemarcken ontfangen twelff goude medaillen elck tachtentich guldens waerdich, daarvan datter alleene in Denemarcken drye zyn gedistribueert ende viere in een doose bevonden in de herberge van de Zwane alhier in den Hage, hebbende de voorseide heer doctor oyck een gelaten aan den heere Nyevelt ende een ander aen den heere van den Warcke, volgende de recepissen daarvan by de selve gegeven, die mede in de doose zyn,

sulcx datter van de voorseide goude penningen drye penningen gebreken [...], soo versoecken ende begeren wy dat ghy ons de voorseide resterende drye goude penningen, by soe verre de-selve by U zyn [...] by den brenger deses metten ersten sekerlyck wilt oversenden, oft anders-sins bewijs doen waer dat wy dese penningen [...] sullen moegen vinden, om die gerevouvreert te worden na behoren. Dairane sult ghy ons doen een aengenaeme sake, waerop antwoorde ver-wachtende, bidden etcetera, Actum den xxiien januari 1599.

NA, SG, inv.nr. 4890, 23 januari 1599.²

[24] ontvangen een brief van Pieter Maelson met de resterende penningen van het gezant-schap naar Denemarken [12 februari 1599]

Item eenen brief van Pieter Maelson gedateert den 8^{en}. februarij, responsive op eenen voergaen-den vande heeren Staten generael, beroerende eenige goude penningen die onder den Doctor Francois Maelsson zaliger gebleven zouden zijn.

NA, SG, inv.nr. 3142, fol. 116 (12 februari 1599) = Japikse (ed.), *RSG 1598-1599*, 574, nt. 8 (12 februari 1599).

1600

[25] besluit om triomfpenningen te laten slaan op de slag bij Nieuwpoort en de inname van de Sint Andreasschans [29 december 1600]

Is goetgevonden ende gereselveert datmen ter eeuwiger Memorien tot slants eere sal beramen ende doen slaen eenen gouden penninck ter weerde van hondert guldens, houdende over de eene sijde de veroveringe vande Schantse van Sint Andries, ende over de ander sijde den slach van Nieuwpoort, ende datmen vande selve sal distribueren vier aende Gedeputeerde van Gelder-landt, vijff aen Hollandt, twee aen Zeelandt, twee aen Vtrecht, twee aen Vrieslant, twee aen Overijssel, twee aen Stadt ende Lande, een aenden Greffier, een aenden Ontfanger generael ende een halven aen het Comptoir.

NA, SG, inv.nr. 3144, fol. 944 (29 december 1600) = Japikse (ed.), *RSG 1600-1601*, 78 (29 december 1600).

1601

[26] betalingsordonnantie voor triomfpenningen op de slag bij Nieuwpoort en de inname van de Sint Andreasschans [17 oktober 1601]

Die Staten generael ecc. Ordonneren U Philips Doublet Ontfanger generael te betalen Jacob Jansz. de Jonge, Muntmeester van Hollandt, de somme van drie Duijsent, twee hondert negen-ende twintich ponden seven schellingen vj penningen van 40 grooten t'pondt, ende dat voor tgoudt ende tfatsoen vande goude medaillen, bij hem gemaectt ende geleverd door last ende behoefte vande voorn. heeren Staten, Mitsgaders de oncosten daerop gevallen. Volgende de ge-voeghde declaratie. Ende mits ecc. Gedaen in den Hage den 17^{en} octobris 1601.

NA, SG, inv.nr. 12503, fol. 350' (17 oktober 1601).

1603

[27] besluit om triomfpenningen te slaan op de overwinningen in het voorgaande jaar be-haald [2 januari 1603]

Is geconsenteert datmen den Muntmeestere van Hollandt soude doen slaen de geordonneerde goude Triumph penningen voorde heeren Gedeputeerde vande Provincien ter Vergaderinghe vande heeren Staten generael int voorleden jaer zestien hondert ende twee geresideert hebben-de. Item voor de heere Van Opdam, den Neve des heeren van Buzanval, met drie peerden op

² Met dank aan drs. J. Roelevink, Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis, die de brief voor mij transcribeerde.

zijn eijgen kosten gedient hebbende, ende de Agenten Caron ende Aerssen, figurerende de Victorien die Godt Almachtich in t'voorleden jaer dese Landen verleent heeft.

NA, SG, inv.nr. 3150, fol. 1 (2 januari 1603) = Japikse (ed.), *RSG 1602-1603*, 334, nt. 1 (2 januari 1603).

[28] betalingsordonnantie voor triumpfenningen op de overwinningen behaald in het jaar 1602 [15 maart 1603]

Die Staten generael ecc. Ordonneren U Philips Doublet Ontfanger generael te betalen aen Jacob Jansz. de Jonge Muntmeester van Hollandt, de somme van drie duijsent sess hondert eenenvijftich ponden achthien schellingen van 40 grooten tpondt, Daertoe dat belloopt tgout ende tfatsoen vande goude Medaillen bij hem door last van de voors: heeren Staten gemaectt ende geleverd. Volgende de gevoeghde Declaratie. Ende mits ecc. Gedaen den 15^{en} meerte 1603.

NA, SG, inv.nr. 12504, fol. 5 (15 maart 1603).

[29] besluit om de gezanten naar Engeland twaalf triumpfenningen op de overwinningen behaald in het jaar 1602 mee te geven [30 april 1603]

Is geaccordeert, datmen sal doen maken twelff goude triumphpenningen van t'voorleden Jaer, sulcx als de ander voorde heeren geslagen zijn, ende deselve de heeren Gesanten naer Engeland mede geven, Om die aldaer ten dienste vanden Landen te distribueren.

NA, SG, inv.nr. 3150, fol. 350 (30 april 1603) = Japikse (ed.), *RSG 1602-1603*, 425, nt. 3 (30 april 1603).

[30] betalingsordonnantie voor dertien triumpfenningen op de overwinningen behaald in het jaar 1602, bestemd voor het gezantschap naar Engeland [30 april 1603]

Die Staten ecc. Ordonneren U Philips Doublet Ontfanger generael te betalen Jacob Jansz. de Jonge Muntmeester van Hollandt de somme van derthien hondert vijffendertich ponden van 40 grooten, voor tgout ende tfatsoen van derthien goude Medaillen, bij hem door last vande voorn. heeren Staten gemaectt ende geleverd omme de heeren Gesanten naer Engeland mede gegeven te wordden. Volgende de gevoeghde Declaratie. Ende mits ecc. Gedaen inden Hage den lesten aprilis 1603.

NA, SG, inv.nr. 12504, fol. 20 (30 april 1603).

[31] overhandiging van vier triumpfenningen op de overwinningen behaald in het jaar 1602, die door het gezantschap naar Engeland mee terug waren genomen

[25 augustus 1603]

De heere Advocaet heeft overgeleverd de vier goude triumph penningen die de heeren Gesanten zijn overgeschoten vande twelff penningen, die hen zijn mede gegeven geweest.

NA, SG, inv.nr. 3150, fol. 641 (25 augustus 1603) = Japikse (ed.), *RSG 1602-1603*, 425, nt. 3 (25 augustus 1603).

1604

[32] besluit om aan Johan Carlo Scaramelli, gezant van Venetië, triumpfenningen te verlenen ter waarde van fl 600 [2 februari 1604]

Is voorts geresolveert, Om de voorsz: Republicque te gratificeren ende te doen speuren de goede genegenheit, die de heeren Staten haer toedragen. Dat men den voorsz: heere Gesante sal defroyeren ende vereeren tot last van de Generaliteit met eenige goude Medaillen ofte Triumphpenningen, ter somme van sess hondert guldens eens.

NA, SG, inv.nr. 3152, fol. 72 (2 februari 1604) = Japikse (ed.), *RSG 1604-1606*, 115, nt. 8 (2 februari 1604).

[33] betalingsordonnantie voor vijf gouden penningen, bestemd voor Johan Carlo Scaramelli, gezant van Venetië, [17 februari 1604]

Die Staten generael ecc. Ordonneren U Philips Doubleth te betalen aen Jacob Jansz. de Jonge Muntmeester van Hollandt, de somme van vijff hondert seshien ponden van 40 grooten, Over tgout ende tfatsoen van de vijff goude Medaillen, bij hem doen maecken ende geleverd, Omme te vereeren de heere Ambassadeur van Venegien. Volgende dese Declaratie. Ende mits ecc. Gedaden inden Hage den 17^{en} Februarij 1604.

NA, SG, inv.nr. 12504, fol. 48 (17 februari 1604).

[34] besluit om triomfpenningen te laten slaan op de inname van Sluis [23 oktober 1604]

Is geacordeert, datmen voor elcken heer die den voorsz. tocht in Vlaenderen gedaen heeft, sal doen maken een gouden medaille van hondert twintich guldens tot eene vereeringe. Item dat men sal maken de gewoonelijcke silvere leggen.

NA, SG, inv.nr. 3152, fol. 593 (23 oktober 1604) = Japikse (ed.), *RSG 1604-1606*, 75, nt. 4 (23 oktober 1604).

1605

[35] betalingsordonnantie voor triomfpenningen op de inname van Sluis én voor zilveren en koperen rekenpenningen [13 juli 1605]

Die Staten ecc. Ordonneren U Philips Doublet Ontfanger ecc. te betaelen Jacob Jansz. de Jonge Muntmeester van Hollandt de somme van vijff duijsent sevenhondert twee envijftich ponden seven schellingen van 40 groten t'pondt, Over tgoudt, Silver ende Coper, Ende tfatsoen vande goude medaillen, Silvere ende Copere leggen, Die hij door last vande voorn. heeren Staten gemaect ende geleverd heeft. Volgende de gevoechde Declaratie. Ende mits ecc. Hage den 13 juli 1605.

NA, SG, inv.nr. 12504, fol. 93 (13 juli 1605).

1608

[36] besluit om twaalf triomfpenningen op de inname van Sluis te laten maken, bestemd voor de Duitse gezanten [26 november 1608]

Is geordonneert te schrijven aenden muntmeester van Dordrecht, dat hij in diligentie wil maecken ende overmorgen alhier senden twelff gouden Triumph penningen vande veroveringe van Sluijs van sulcker weerden ende gewichte als die geene die voorde Heeren Staten Generael te dier tijdt gemaect zijn, Namentlyck van hondert twintich guldens t'stuck.

NA, SG, inv.nr. 3160, fol. 631 (26 november 1608) = Japikse (ed.), *RSG 1607-1609*, 466, nt. 1 (26 november 1608).

[37] besluit om een betalingsordonnantie te depêcheren voor twaalf triomfpenningen op de inname van Sluis, bestemd voor de Duitse gezanten [2 december 1608]

Is geacordeert te depescheren ordonnantie voor Gedeon de Jonge, Muntmeestere van de heeren Staten van Hollandt, vande somme van vijftien hondert seventhien guldens acht stuivers, vuyt saecke vande twelff goude triumph penningen bij hem gemaect ende heden geleverd, ende andere onkosten daertoe gedaen, begrepen inde Specificatie bij hem overgegeven, van welcke twelff penningen thien vande selve sijn geemploijeert totte vereeringe vande Heeren aanwezende Duijtsche Gesanten ende de notabelste van derselver suite.

NA, SG, inv.nr. 3160, fol. 646 (2 december 1608) = Japikse (ed.), *RSG 1607-1609*, 466, nt. 1 (2 december 1608).

1609

**[38] besluit om triomfpenningen te laten slaan op het sluiten van het twaalfjarig bestand
[7 mei 1609]**

Is geresolveert, dat soo wanneer de goude medaillen voor elck der heeren vanden Raede sullen gemaect worden, tot memorie vanden Treves, de heeren die tegenwoordelijck in den Raedt, ende onder deselve voornamentlijck mede die nu uijt den Raed sullen scheijden, deselve medaillen sullen genieten, ende niet de geene die in haere plaetsen sullen komen te succederen.

BHIC, RvS, inv.nr. 155, fol. 58 (7 mei 1609).

**[39] besluit om triomfpenningen te laten slaan op het sluiten van het twaalfjarig bestand
[13 mei 1609]**

Is belieft ende geresolveert, dat er eene goede gedenckenisse, van dat een soo groote saecke als is de Treves off Bestant generael, voor twaalf jaren besloten is, durende dese tegenwoordige Regeeringe eene Medaille off aensienelijcke gouden penningh van hondertvijftigh gulden in gewichte boven het fatsoen, sal gedaen maecten worden voor elcken der heeren Raeden van State, daarmede in begrepen de heere Tresorier en de Secretarissen.

BHIC, RvS, inv.nr. 155, fol. 59 (13 mei 1609).

**[40] besluit om de Staatse onderhandelaars te verzoeken een voorstel voor de vereringen
aan de Franse en Engelse mediateurs en hun gevolg op te stellen [18 mei 1609]**

Is geadviseert opte vereeringe te doen aende heeren Gesanten der Coningen van Vranckerijcke ende van Groot Britannien, ende goetgevonden dat die heeren Gedeputeerde van de Provincien gebesoigneert hebbende mette voorsz. heeren Gesanten opte handelinghe vande vrede ende den Trefues, bij den anderen sullen commen, ende opte voorsz. vereeringen formeren haer advis, Omme het Rapport daarvan gehoirt, daarop geresolveert te worden na behoiren.

NA, SG, inv.nr. 3162, fol. 199 (18 mei 1609) = Japikse (ed.), *RSG 1607-1609*, 674 (18 mei 1609).

**[41] voorstel voor de vereringen aan de Franse en Engelse mediateurs en hun gevolg
[25 mei 1609]**

Die heeren Gedeputeerde hebben gerapporteert, dat deselve beraempt hebben de vereeringen te doen aende heeren Gesanten vande Coningen, ende dat zij bereet zijn daarvan openinge alhier ter vergaderinge te doen, bij soo verre als de heeren Staten dat begeren. Is na deliberatie verstaen ende geresolveert, datmen de heeren Gedeputeerde sal autorizeren, gelijk deselven geautorizeert worden mitsdesen, daerinne te doen, gelijk zij voerde eere van tlant ten meesten contentement vande voorsz. heeren Gesanten sullen bevinden te behoiren, Innesiende de hoochwichthicheijt vande saken die haer Edelen verhandelt hebben, dat deselve van soe groote ende machtige Coningen gesonden sijn, Mitsgaders den langen tijt dat haer Edelen alhier geweest hebben ende anderssints.

NA, SG, inv.nr. 3162, fol. 234 (25 mei 1609) = Japikse (ed.), *RSG 1607-1609*, 677 (25 mei 1609).

[42] ontvangst van de geschenken van de aartshertogen [4 juni 1609]

Inde vergaderinge zijn gelesen drie missiven, daer van de twee geschreven, de eene by den marquis Spinola, ende de andere by den praesident Richardot, waren gheadresseert aen sijn genade graeff Wilhelm van Nassau, ende de derde aen den heere van Oldenbarnevelt, van den selven Richardot, seggende den bringer van de selve overgesonden te hebben om te doen representeren aen de heeren gedeputeerden, over de vrede handel geweest zijnde, de praesenten van wegen den koningh van Spaignen ende Aerts-Hertogen aen de selve gedaen vereeren, ende so sijn genade selfs, den heer van Brederode ende Oldenbarnevelt, daer in niet wilden doen dan met

voorgaende advis ende deliberatie van de heeren Staten, ende den heere van Brederode ende Oldenbarnevelt, daer op verrtrocken waren, is goetghevonden de resolutie daer op te nemen, te houden in bedencken tot op morgen.

NA, SvH, inv.nr. 44, fol. 159 (4 juni 1609).

[43] memorie, gevoegd bij de geschenken van de aartshertogen [1609]

Memoire de ceque Son Altesse envoye de la part de Sa Majesté Catholique et de la sienne a Monsieur le Comte Guillaume de Nassau et a messieurs les deputez des Provinces Unies qui ont asisté au dernier Traitté.

A monsieur le comte Guillaume:
deux bassins marquéés des lettres I et K;
Deux Ayguieres marquees des lettres L et M:
Une Tasse couverte marquee de la lettre Q:
Une Tapisserie des actes de Apostres en neuf pieces.

A Monsieur de Brederode:
deux bassins marquéés des lettres L et M;
Deux Ayguieres marquees des lettres I et K;
Une Tasse couverte marquee de la lettre R;
Une tapisserie de l'histoire de Cadmus en huit pieces.

A monsieur de Barnevelt:
deux bassins et deux aiguiers marquéés des lettres N et O;
Deux Tasses couvertes marquees des lettres S et T.

Dix huit grosses Chaines pour Messieurs les six deputéz des six Provinces de Gueldre, Zeeland, Wtrecht, Frisse, Overiselle et Groningen a chascun de messiers trois des grosses Chaines.

Une Chaine moyene pour Monsieur le secretaire Arssens.

Une petite chaine pour Daniel Van Tressel qui a servi de secretaire a Messieurs les deputéz.

Cinquante double Albertins pour le seigneur Valckenbour qui sondoit (?) denoncer les assemblees, pour les employer enquelque vasselle d'argent.

NA, Van Oldenbarnevelt, inv.nr. 2245, s.d.

[44] besluit van de Staten van Holland om de geschenken van de aartshertogen niet te accepteren [5 juni 1609]

Volgende t'geraemde van gisteren ghedelibereert zijnde, of men de praesenten van de andere zyde gekomen, by de gedeputeerden van dese zyde sal laten ontfangen. Is verstaen, dat sulcks om veel consideratien niet konde voor goet aengesien worden, dat men daerom met de glimpighste redenen het selve sal soecken te excuseren, ende met den eersten letten wat men van dese zyde selfs aen de heeren ende gedeputeerden, over den handel ghebruyckt geweest, sal willen doen, elcks naer de moeyte ende arbeydt daer in gehad ende genomen, ende of men de twee personagien van wegen de Generaliteyt ende de andere heeren, elcks by hare provincie, van wien sy ghecommitteert waren, soude mogen doen vergelden.

NA, SvH, inv.nr. 44, fol. 160 (5 juni 1609).

[45] besluit van de Staten van Holland om de geschenken van de aartshertogen voorlopig te accepteren [12 juni 1609]

Naerder in deliberatie ghenomen 't stuck van de vereeringhe van den vyand gekomen, ende gehoort zijnde 't geen de heeren ambassadeurs daerop verklaert, ende voor advis ghegeven hebben, is verstaen dat men de selve van wegen de generaliteyt sal ontfangen, ende den bringer van de selve met een eerlijcke honorarium vereeren, en soo voorts houden geconsigneert tot dat de aggreatie sal wesen ghekomen. Ende die gekomen zijnde, deselve praesenteren, die convertibel zijn te converteren, de andere niet convertibel, in manufacturen van dese landen te muteren, ende soo die weder te schicken naer de gedeputeerden van 's vyands zyde over de handelinghe geweest zijnde. Ende de aggreatie niet komende, de selve wederom te zeynden soo die zijn. Datmen voorts van dese zyde letten sal, de gedeputeerden van 's lands wegen te vereeren, naer elcks sijn moeyte ende meriten, ende naer vermogen vanden staet van 't land.

NA, SvH, inv.nr. 44, fol. 163 (12 juni 1609).

[46] debat of men de geschenken van de aartshertogen zal accepteren [13 juni 1609]

Wat de Presenten belanght, Is verstaen ende met pluraliteijt van stemmen goetgevonden, datmen deselve sal accepteren ende consigneren In handen vanden Welgeboren heere Grave Wilhem, tot dat de ratificatie sal zijn gecommen, als wanneer datmen de presenten sal converteren ende de heeren Commissarissen vande Ertzhertogen daarmede vereeren. Datmen voerts den edelman die de presenten gebracht heeft, sal defroyeren ende vereeren, ende alsoe laten vertrecken om het Lant In egeen voerder costen te brengen. Bij soo verre als de ratificatie nijet en compt, Is geresolveert datmen de presenten sal wederom senden In nature, gelijk die zijn gesonden [...]

NA, SG, inv.nr. 3162, fol. 302 (13 juni 1609) = Japikse (ed.), *RSG 1607-1609*, 684 (13 juni 1609).

[47] ontvangen de declaratie van Gerard van Bylaer voor 25 triomfpenningen [19 juni 1609]

Geexamineert de Declaratie van Mr. Gerardt van Bijler ijsen snijder tot Dordrecht, vande onkosten gevallen aen vijventwintich fijn goude penningen, Wegende eenentseventich oncen twee engelschen, tot vijvendertich guldens d'once, het snijden vande ijsers daertoe noodich, het maken ende munten vande selve, mette vacatien ende reijscosten, bedragende tsamen twee dusent vijff hondert sessentnegentich guldens thien stuivers. Is geaccordeert daervan te depescheren ordonnantie.

NA, SG, inv.nr. 3162, fol. 320 (19 juni 1609) = Japikse (ed.), *RSG 1607-1609*, 900, nt. 3 (19 juni 1609).

[48] rapport van het wegen van de vereringen aan de Franse en Engelse gezanten [23 juni 1609]

Presenten bij de Hooch Moogende heeren die Staten Genaerael aende naervolgende heeren (geassisteert in het tractat van bestant) vereert.

Den heere president Jennin, ambassadeur van syn magesteyt den coninck van Vranckryck ende Navarre, Henricus den IV van dien naeme.

	Marck goudts	oncen	engels
De eerste balance weegt	49	3	—
De tweede balance	63	4	15
Somma	112	7	15

Den heere van Russy, oock ambassadeur van syn voorsz. magesteyt.

De eerste balance bedraegt

In gewichte volgen	53	4	5
De tweede balance weegt	<u>59</u>	<u>2</u>	<u>15</u>
Somma	112	7	—

Den heere Spenser, ambassadeur van syn magesteyt den coninck van Groot-Bretaigne, Jacobus den (?) van die naemen

De eerste balance weegt	59	3	15
De tweede balance weegt	<u>53</u>	<u>3</u>	<u>13½</u>
Somma	112	7	8½

Den heere Winwodt, oock ambassadeur van syn voorsz. magesteyt van Groote-Bretanie

De eerste balance weegt	59	4	10
De tweede balance weegt	<u>52</u>	<u>4</u>	<u>—</u>
Somma	111	8	10

Somma totalis vande voorseyde gewichten bedraegt: 450 marck — once 17½ engels.

Bedraegt in gelde 122.633 gulden 15 stuiver.

Des naervolgende presenten syn voorts aende suyte vande voorsz. ambassadeurs vereert:

	Once	engels	aes
Monsieur Pignot	15	3	—
Cormer	41	—	—
Den soone vanden heere			
President Jennin	45	—	—
Monsieur Catharine	23	18	—
De jonghe Catharine	23	18	—
Monsieur de Preaux	88	13	½
De soone van de voorsz.			
Heer de Russy	45	—	—
Den hoffmeester	15	3	—
Den secretaris Franchimont	12	2	—
La Bariere	9	2	—
Den soone vanden heere			
Spensser voorsz.	43	—	—
Den cousyn vanden voorsz.			
Heer Spensser	36	—	—
Hottingam	12	2	—
Pestelly	9	2	—
Crauly	9	2	—
Den secretaris des voorsz. heere			
Winwodts	15	3	—
De Ringhem	<u>2</u>	<u>10</u>	<u>—</u>
Somma	461	—	½

Adj. Primo july 1609. Inde camer vande heeren Staeten Generael
vereert aen den advocat Van Dyck, als ambassadeur
van de coninck van Sweeden

	$\frac{19}{476}$	$\frac{4}{4}$	$-\frac{1}{2}$
Somma			

Bedraghede in gewichte: marck 60 once 1 engels 13½.

Vuyt brengende oncen: 481 engels 13½

Overgebleven oncen: 36 engels 17

Geweegen ende gecalculeert ter presentie vande heeren gedeputeerde, den 23 juny 1609.

Den marck is 8 once.

Den once is 20 engels.

Den engels is 32 aessen.

Maectt alle tesamen 510 marck 2 once 10 engels 14 aes.

Dodt van Flensburg, *Archief*, V, 14.

[49] besluit om commies ter tresorie Thyman van Volbergen f 100 toe te leggen, vanwege het bijeenbrengen van het goud voor de vereringen aan de Franse en Engelse gezanten [30 juni 1609]

Is den Commis Volbergen toegeleert hondert guldens voerde extraordinaris moijten bij hem gedaen om te becommen het gout geemploijeert aende presenten vande heeren Gesanten.

NA, SG, inv.nr. 3162, fol. 359 (30 juni 1609) = Japikse (ed.), *RSG 1607-1609*, 681, nt. 3 (30 juni 1609).

[50] betalingsordonnanties behoefte van de goudsmiden die de presenten voor de media-teurs en hun gevolg hebben gemaakt [30 juni 1609]

- Die Staten generael ecc. Ordonneren U Philips Doublet Ontfanger generael te betalen aen Hendrick Merou Goutsmith de somme van vijff duijssent eenenveertich ponden vier schellingen van 40 grooten tpont, Over tgout ende tfatsoen van drie goude kettinge bij hem gemaectt ende geleverd, daermede die Welgemelte heeren Staten hebben doen vereeren verscheijde voorneme Edelluijden, Officianten ende andere vanden gevolge vande heeren Ambassadeurs der Coningen van Vranckrijcke ende Groot Britaignen, volgens de verdeelinge daervan gedaen. Ende mits ecc. Gedaen inden Hage den lesten junij 1609.
- Gelijcke ordonnantie voor Jacques Merou ende Marcus Duvoet vande somme van 3.062 ponden 4 schellingen 6 penningen. Selven daetum.
- Die Staten generael ecc. Ordonneren U Philips Doublet Ontfanger generael te betalen aen Hendrick vander Mijle cum suis Goutsmeden de somme van ses duijssent vier hondert tweendertich ponden veerhien schellingen van 40 grooten tpont, Over het fatsoen vande Vasselles daermede die Welgemelte heeren Staten de heeren Ambassadeurs der Coningen van Vranckrijck ende Groot Britannien hebben doen vereeren, mitsgaders van vijff goude kettingen ende anderssints volgende dese Declaratie. Ende mits ecc. Gedaen inden Hage den lesten junij 1609.
- Die Staten generael ecc. Ordonneren de Auditeurs vande Rekeninghe vanden Ontfanger generael Philips Doublet, Denselven Ontfanger in Rekeninghe te passeren den somme van hondert achtendertich duijssent twee hondert ponden vijff schellingen van 40 grooten tpont, Over gelijcke somme bij hem doen verstrecken totten Incoop vant gout ende verscheijde onkosten daerop gevallen, daermede gemaectt sijn de Vasselles ende vijff kettingen de heeren

Ambassadeurs der Coningen van Vranckrijck ende Groot Britaigne ende hare suijte bij de Welgemelte heeren Staten doen vereeren, mitsgaders anderen vuytgave daervan dependerende, volgende dese Declaratie. Daerinne begrepen de hondert ponden dien den Commis Volbergen voor sijne moeijsen toegeleet. Mits desen ende de voorsz. Declaratie alleenelijck overbrengende. Gedaen inden Hage den lesten junij 1609.

NA, SG, inv.nr. 12504, fol. 225 (30 juni 1609).

[51] lijst van de geschenken die namens de aartshertogen zijn gestuurd [22 augustus 1609]

Voortgebracht zijnde een staet of lijste van de praesenten van wegghen den koning van Spaigne ende Erts-Hertogen gedaen schicken aende heeren ende gedeputeerden van de provincien, over den handel van trefues geweest zijnde, waer uyt men versrtonde die te bestaen in dese naervolgende stucken:

als voor sijn genade graeff Willem van Nassauw 2 beckens, 2 water potten, 2 verdeckte coupe-tassen, 9 stucken tapijt;

voor den Heer van Brederode 2 beckens, 2 water-potten, 2 couppetassen, 8 stucken tapijt;

voor de heer advocaet Oldenbarnevelt 2 beckens, 2 water-potten, 2 couppetassen;

18 groote goude kettingen voor de ses gedeputeerdens van de provincien;

een middelbare goude kettingh voor den secretaris Aerssens;

een kleyn kettinsxken voor Daniel Tresel, t'Antwerpen de penne ghevoert hebbende;

voor den agent Valckenburgh, en voor d'andere kleyne clercken ende dienaren in desen handel moeyten gehad hebbende ... Albertinen;

ende daer uyt in deliberatie gekomen hoe men verstont met de selve praesenten te willen handlen, dewyle nu de aggreatie was ghekomen ende men ter eeren van 't gemene land most letten, waer mede de gedeputeerden van d'andere zyde over den handel geweest zijnde, souden beschoncken worden. Is verstaen dat men volgende 't advis van de heeren ambassadeurs, de praesenten van d'andere zyde gekomen, sal laten gaen, daer de selve zijn ghedestineert. Doende niet te min de selve taxeren na de rechte waerde, ende dat men van dese zyde naer advenant van de twee derde-parten van dien de vereeringen voor die van de andere zyde doen maecken, naer qualiteyt verdeelen, ende de gedeputeerden toeschicken sal.

NA, SvH, inv.nr. 44, fol. 206 (22 augustus 1609).

[52] lijst van de geschenken die namens de aartshertogen zijn gestuurd [23 augustus 1609]

	<u>Mar:</u>	<u>Onc:</u>	<u>En:</u>
Voor Sijn Genade:			
Becken met I geteckent, ende weecht	12	7	5
T'lavoer met L geteckent ende weecht	6	1	15
Becken met K geteckent ende weecht	12	4	0
Lavoer met M geteckent ende weecht	6	2	4
Coupetasse met Q geteckent ende weecht	9	0	12
	45	14	36
Voor de heer van Bredeode:			
Becken met M geteckent, ende weecht	13	7	12
Lavoer met I geteckent ende weecht	5	2	17
Becken met L geteckent ende weecht	14	0	10
Lavoer met K geteckent ende weecht	5	6	0
Coupetasse met R geteckent ende weecht	10	1	15
	47	16	54

	<u>Mar:</u>	<u>Onc:</u>	<u>En:</u>
Voor mijn heer den Advocaet Van Oldenbarneveldt:			
Becken met N geteckent, ende weecht	12	4	11
Lavoer met N geteckent ende weecht	5	2	10
Becken met O geteckent ende weecht	12	6	10
Lavoer met O geteckent ende weecht	5	2	2
Coupetasse met S geteckent ende weecht	9	0	15
Coupetasse met T geteckent ende weecht	9	0	5
	<u>52</u>	<u>14</u>	<u>53</u>
Den 23. augusti 1609			
Numero 1 weecht	18	5	5
No. 2 weecht	18	5	8
No. 3 weecht	18	5	8
	<u>54</u>	<u>15</u>	<u>21</u>
No. 4 weecht	18	5	10
No. 5 weecht	18	5	8
No. 6 weecht	18	5	10
	<u>54</u>	<u>15</u>	<u>28</u>
No. 7 weecht	18	5	7
No. 8 weecht	18	5	8
No. 9 weecht	18	5	0
	<u>54</u>	<u>15</u>	<u>15</u>
No. 10 weecht	18	5	2
No. 11 weecht	18	5	0
No. 12 weecht	18	5	2
	<u>54</u>	<u>15</u>	<u>4</u>
No. 13 weecht	18	5	0
No. 14 weecht	18	5	8
No. 15 weecht	18	5	8
	<u>54</u>	<u>15</u>	<u>16</u>
No. 16 weecht	18	5	11
No. 17 weecht	18	5	8
No. 18 weecht	18	5	10
	<u>54</u>	<u>15</u>	<u>29</u>
Voor de Greffier Aertsens weecht	9	6	7
Voor de Clercq Troesel weecht	1	7	16
Voor den agent Valckenborch Vijftich Albertinen ad 5 £ 3.			
NA, Van Oldenbarnevelt, inv.nr. 2245, 23 augustus 1609.			

[53] voorstel over de verdeling van de geschenken van de aartshertogen [24 augustus 1609]
 Is geadviseert opte vereeringen bijde Ertzhertogen alhier gesonden van wegen den Coninck van Spaingnen ende hare Hoocheden, voerden Welgeboren heeren Grave Wilhem Loduwich van Nassau, Stadtholder van Brederode ende andere Heeren Gedeputeerdens van de Provincien, den trefues getracteert hebbende mette Heeren Commissarissen van hare Hoocheden, Mitsgaders opte contre vereeringe diemen van wegen hare Hoog Mogenden sal doen voer de conservatie vande eere van tlandt, aende voorsz. Heeren Commissarissen vande Ertzhertogen. Maer en Is daerop nijet finalijck geresolveert, dan voorgeslagen datmen de voorsz. gesonden vereeringe bijde Ertzhertogen sal mogen laten volgen aende personnagien ende persoonen voerde welcke die gedestineert ende gesonden zijn. Ende datmen aende contreveereeringe soude moegen emploijeren de twee derddendeelen vande weerde vande voorsz. vereeringen, gesonden bij de Ertzhertogen, ende deselve distribueren, na de grootheijt ende qualiteijt vande personagen ende persoonen vande voorsz. Heeren Commissarissen.

NA, SG, inv.nr. 3162, fol. 468 (24 augustus 1609) = Japikse (ed.), *RSG 1607-1609*, 695, nt. 3 (24 augustus 1609).

[54] besluit om triomfpenningen en rekenpenningen te laten slaan op het sluiten van het twaalfjarig bestand [6 november 1609]

Memorie voerden Ontfanger generael Doubleth, omme te doen maken voer dese navolgende heeren Ordinaris Gedeputeerde, Tegenwoordich Inde vergaderinge der heeren Staten Generael comparerende, alsulcke triumph penningen ende leggen, als die heeren vanden Raedt van State die voerleden drije Jaeren gehadt hebben, Omme deselve triumph- ende legpenningen bijden Ontfanger Generael voorsz. geleverd te werden aende ondergeschreven Heeren, Omme die te distribueren naer behoeren onder de Gedeputeerde van elcke Provincie, die deselve toecommen, als namentlijck:

Aen die van Gelderlandt voor drije quartieren ende voer ijeder quartier een Heer;

Aen die van Hollandt te weeten die Heeren van Warmond, Oldenbarnevelt, Cromhoudt, Walenburch ende Simenz;

Aen die van Zeelandt te weeten die heeren Magnus ende Joachimi;

Aen die van Vtrecht te weeten die heeren Nivelte tot Geresteijn ende Goijer;

Aen die van Vrieslandt te weeten die Heeren Jongema ende Oenema;

Aen die van Overijssel te weeten die Heeren Ittersum ende Jellis;

Aen die van Stadt Groeningen ende Ommelanden te weeten die Heeren Coenders ende Clanth;

Aen den Ontfanger Generael Doubleth ende Greffier Aerssen;

Aen het Comptoir vande Generaliteijt.

Actum den sesten november 1609.

NA, SG, inv.nr. 3162, fol. 669 (6 november 1609).

[55] betalingsordonnantie voor 25 triomfpenningen en zilveren en koperen rekenpenningen [december 1609]

Die Staten generael ecc. Ordonneren de Auditeurs vande Rekeninghe vanden Ontfanger generael Philips Doublet, Denselven Ontfanger int vuytgeven sijner Rekeninghe te passeren de somme van ses duysent negen hondert vijffentzeventich ponden 16 schellingen van 40 grooten tpoint, Over gelijkce somme bij hem verstreckt soo aent gout ende tfaatsoen vande vijffentwintich goude Medaillen (daervan de eenentwintich geleverd sijn aende heeren Gedeputeerde ter vergaderinge vande hooghemelte heeren Staten generael, volgende de Resolutie van hare hoog Mogenden vanden 5^{en} Novembris 1609 ende de resterende vier bij hare hoog Mogenden ordre aende heeren Gesanten van Brandenburgh ende Nijenburgh, mitsgaders vande Cheurfurstinne Pfaltzgravinne) als aent Silver, Cooper ende tfaatsoen vande silvere ende Copere leggen, mitsga-

ders de Silvere Dooskens ende Beurssen deur last van hare hoog Mogenden gemaect, ende aende voorsz. heeren Gedeputeerden volgende de voorsz. Resolutie insgelijcx geleverd. Alles naerder gespecificeert in dese Declaratie. Ende dat mits desen, de voorsz. Declaratie ende de Documenten daertoe dienende alleenelijck overbrengende. Gedaen den decembris 1610.³ NA, SG, inv.nr. 12504, fol. 264 (december 1610).

1610

[56] besluit over de contra-presenten, bestemd voor de commissarissen van de aartshertogen [8 januari 1610]

Gedelibereert wesende hoe datmen nade teecekeninge vande voorsz. depechen met eeren vande voorsz. heeren Commissarissen sal scheijden, is geresolveert datmen deselve sal vereeren met een maeltijt ende elck eenen gouden kettingh van twee duijssent gulden.

Gedelibereert sijnde opte Vereeringe soo aende heeren eerste als tweede Commissarissen vande Ertshertogen van Oostenrijck opte handelinge vande Vreede ende het bestant, eensamentlijck de naerdere Verclaringe van het gemaecte bestandt te doen. Is eendrachtelijck geresolveert, dat deselve Vereeringen gedaen, Toch sulcx gematich sullen worden, dat die niet hooger in alles en comen te bedragen, als de weerde van twee derdendelen van tgeene van weegen den heeren Erthertogen aende Gecommitteerden deser Landen is Vereert.

Ende dat oversulcx aenden heere Marquis Spinola Vereert sal worden een goude Lampet metten waterpot, wegende 24 marck 5 oncen 1½ engelschen. Noch een coppetasse wegende 18 marck een once 15½ engelschen. Noch een coppetasse wegende 17 marck 6 oncen 12½ engelschen, ende in manufacturen van extraordinaris werck van Lijnwaet voorde weerde van drie duijssent ses hondert vijffentseventich guldens 10 schellingen van 40 grooten.

Voorde erffgenamen vande heere President Richardot twee goude coppe, wegende tsamen 35 marck 18 engelschen.

Voorden heere Mancicidor twee goude coppe wegende 35 marck 4 oncen 19 Engelschen.

Voorden Pater Commissaris-generael Jan Neyen twee goude coppen wegende 34 marck 7 oncen ses Engelschen.

Voorden heere Louijs Verreijcken Audiciencier twee goude coppen wegende 34 marck 3 oncen 4 engelschen.

Item voorden heere Tresorier Robiano een goude kettinge wegende 57 oncen 17 engelschen.

Voorden voorsz: heere Verreijcken een gouden kettinge wegende 56 oncen 2 engelschen.

Voorden heere fiscael Jean Baptista Maes een goude kettinge wegende 56 oncen 2 Engelschen.

Item voor Gottignijs Secretaris van voorsz: heere Audiciencier een gouden kettinge wegende 8 oncen 17 engelschen een quart.

Ende voor Liedekercken Clerck vande selven Audiciencier een gouden kettinge wegende 5 oncen 18 engelschen.

Bedragende alle dese Vereeringen in alles ter somme van vierentsestich duijssent vijff hondert drijentachtich ponden seshien schellingen 6 penningen van 40 grooten t'stuck. Ende is geordonneert, dat mette voorsz. presenten beslooten in cofferkens ende custodien daertoe nodich, den Agent Valckenburch naer Brussel gesonden sal worden, omme deselve te presenteren ende distribueeren. Twelck oock alsoo gedaen ende geffectueert is.

NA, SG, inv.nr. 3164, fol. 8 (8 januari 1610) = Van Deursen (ed.), *RSG 1610-1612*, 6 (8 januari 1610).

3 In de betalingsordonnantie is de dag oningevuld gelaten.

[57] presentatie van vier gouden ketens, bestemd voor de commissarissen van de aartshertogen [13 januari 1610]

Sijn gewogen die goude kettingen voorde heeren Gedeputeerde vande Ertzhertogen ende bevonden die eerste weecht seven Marck ende derdehalff engelschen, bedragende tot 34 guldens d'once ende van het fatsoen 78 pond 8 schellingen, negentien hondert acht guldens tien stuivers.

Die tweede kettinge 7 marck een once 17 engelschen, bedragende tot 34 guldens d'once ende voor het fatsoen 81 pond 4 schellingen, negentien hondert sesentseventich gulden vijftien stuivers.

Die derde kettingh weecht gelijk die eerste.

Die vierde die Volbergen gelast is te bewaren, weecht ses marck seven oncen 17 engelschen, makende achtien hondert negenentnegentich guldens 15 stuivers.

NA, SG, inv.nr. 3164, fol. 13 (13 januari 1610) = Van Deursen (ed.), *RSG 1610-1612*, 6, nt. 3 (13 januari 1610).

[58] betalingsordonnanties voor verschillende vereringen door de Staten-Generaal gedaan [december 1610]

Die Staten generael der vereenichde Nederlanden Ordonneren de Auditeurs vande Rekeningen vanden Ontfanger generael Philips Doublet, Denselven Ontfanger int vuytgeven sijnder Rekeninghe te passeren de somme van hondert acht ende twintich dusent hondert twee ende dertich ponden elff schellingen van 40 grooten tpont, Over gelijcke somme bij hem bij ordre vande hooghemelte heeren Staten generael verstreckt aent gout ende tfatsoen vande goude vassellen, kettingen, ende Medaillen, Mitsgaders Tapitserien ende Coquillen, die van wegen deselve heeren Staten vereert sijn, soo aende heeren Commissarissen vanden Coninck van Spangnen ende de Ertzhertogen, als aenden heere Jeannin Ambassadeur des Coninx van Vranckrijck, den Ambassadeur van de Republicque van Venetien ende die van sijn gevolgh, Mitsgaders aende Gesanten van verscheijden Chur- ende fursten, daerinne begrepen de Schilderien vereert aenden Prince van Whalis, eenige Wisselen van penningen soo In Vranckrijck als Engellant getrocken, om bij haere hoog Mogende ordre aldaer mede vereert te worden, het defroyement vande Ambassadeur van Marocos tot Amstelredam, de twee dusent ponden elcker der heeren Ambassadeur Aerssen ende Caron opt aenvangen van haeren tytel als Ambassadeur extraordinaris toegeleght, drie Wisselbrieven van penningen bijden Agent Brederode In Duijtslandt getrocken, ende andersints. Alles naerder gespecificeert In dese declaratie, te registreren int Ordonnantiebouck vande hooghemelte heeren Staten generael. Ende dat mits dese de voorsz. declaratie ende de documenten tot ferificatie van elke partie dienende, conform d'appostillen opte selve declaratie gestelt, overbrengende. Gedaen Inden Hage ter vergaderinge vande hooghemelte heeren Staten generael, den Decembris seshien hondert thien.⁴

Volgt de declaratie In de voorsz. Ordonnantie gemelt

Declaratie van betalingen gedaen ter saecke van de Vasselles, goude ketingen als anders daer met verscheijden Ambassadeurs ende gesanten vereert sijn geworden.

[...]

- Noch geleverd bij ordre ende last vande Hoog Mogende heeren Staten aenden Agent Valkenburgh de nombre van thijen coppetassen wegende 176 marcq 16½ engelschen gouts, mitsgaders een becken met een lavour wegende 24 Marcq 6 oncen 1½ engels gouts, tsamen

⁴ In de betalingsordonnantie is de dag oningevuld gelaten.

vuijtbrengende 1605 oncen 18 engelschen daer met de heeren Commissarissen vanden Coning van Spaingen ende de Eertzhertogen opde handelinge vanden trefuez gebesoigneert hebbende, vereert zijn geworden. Ider once tot 32 £. 10 schellingen, compt alhier de somme van 52.192 £. 4 schellingen.

- Noch aenden voorsz: Agent ten fine voornt: geleverd 184 oncen 18¼ engelschen gouts, sijnde gewrocht In kettingen. Ider once tot gel: 32£. 10 schellingen, facit: 6.017 £. 1 schelling 6 penningen.

[in de marge: Dese ende navolgende aengetogen partije bij ordre vande Hoog Mogende heeren Staten generael gecocht, ende blijkende bij specificatie ende recepisse dat den Ontfanger generael de Vasselles ende kettingen Inden text geroert aenden Agent Valckenburgh geleverd heeft, tzamen vuijtbrengende seventhien hondert sessentseventich oncen gouts, beloopende tegens tweendertich guldens thien stuivers doncce, acht ende vijffthich duijsent twee hondert negen guldens vijff stuvers ses penningen]

[in de tegenover liggende marge: Vande verdeeling van dese vassellen ende kettingen blijktt bij Resolutie vanden 8^{en}. Januarij 1610]

- Noch aenden selven Agent geleverd vijff medaillen, welcke vereert sijn aende gesanten vanden hertoge van Brandenburg ende Nienburch, den gesanten van Landgrave van Hessen ende den Gesante van Churfurstinne. Ider Medaille Waerdich 100 £ ende tfatsoen 2 £. facit: 510 £.
[in marge: dese vijff medaillen bij last vande Hoog Mogende heeren Staten generael vereert, als blijktt bijde verclaringe van voorsz. Agent Falckenborch]

- Noch betaelt bij ordre vande Hoog Mogende heeren Staten generael voor een coppetasse van Massijff gout wegende 9 Marcq 4 engelschen, doende tegens 33 £ d'once ende 30 stuivers vant fatsoen tsamen: 2.490 £. 18 schellingen, daer met den Ambassadeur van Venetien vereert Is geworden. Dus hier met de custodie van 5 £: 2.495 £ 18.

- Den Secretaris d'estadt van de Republicque van Venetien eene goude ketinge van 33 oncen 12 engelschen d'once tot 32 £. 10 schellingen, facit: 788 £. 2 schellingen 6 penningen.

- Den voorsz. Ambassadeur ende sijne gesinde sijn vereert geworden met 14 medaillen ende een ande heer Lier makende tsamen 15, daer van drie vandien In voorraet waren vande medaillen neffens de Leggelden doen maecken, costende de drie 100 £ In gout ende 2 £ van fatsoen. Ende vordere 12 nu In Junio doen maken mits de rijsinge vant gout als andere oncosten daer op gevallen 1.314 £ 17 schellingen, als bij specificatie vanden Muntmeester ende quitantie. Dus: 1.314 £ 17 schellingen.

- Noch bij ordre van hunne Hoog Mogende Edelen betaelt voor een beken ende lampet van fijn gout, daer met den Hertoge van Wirtenburch vereert Is geworden, wegende het beken 12 Marcq 6 oncen 10 engelschen, ende het lavour 5 Marcq 2 oncen 4 engelschen, tsamen doende 144 oncen 14 engelschen, d'once tot 33 £ ende 30 schellingen vant fatsoen. Facit met een custodie van 12 £: 5.003 £. 16 schellingen.

- Noch geleverd aende gesante vande Palsgrave die bijde voorsz. Hertoge was een ketingh van 40 oncen 12 engelschen. Ider once tot 32 £ 10 schellingen, facit: 1.319 £ 10 schellingen ende een medaille tot 102 £, die als reste vande medaillen neffens de Leggelden doen maecken noch In voorraet was. Dus: 1.319 £ 10 schellingen.

[in marge: dese ende navolgende aengetogen partije bij ordre vande Hoog Mogende heeren Staten generael gecocht ende laten maecken. Blijkende vande levering Inden text geroert bij attestatie vanden Agent Valkenburch]

[in marge op volgend folio: blijktt bij declaratie ende quitantie vanden Muntmeester]

- Noch betaelt Jan gerritsz. goudtsmit de somme van hondert sessenveertich ponden 6 schellingen, Over het fatsoen van 104 oncen 11 engelschen gouts bij hem gewrocht tot maeckinge vande goude ketingen als bij sijne quitantie: 146 £ 6 schellingen.
- Heijndrick vander Mijl goudtsmit de somme van achtentseventich ponden 10 schellingen, Over tfatsoen van 56 oncen 2½ engels gouts ten fine als vooren gewrocht als bij sijne recepis- se: 78 £ 10 schellingen.
- Sijmon ariensz. goudtsmit de somme van achtentseventich ponden 10 schellingen, ter saecke ende bij recepisse als vooren: 78 £ 10 schellingen.
- Pieter van Sanen goudtsmit de somme van tachtich ponden 19 schellingen, Over het fatsoen van 57 oncen 17½ engelschen gouts als vooren gewrocht bij sijne recepisse: 80 £ 19 schellin- gen.
[in marge: Dese ende navolgende aengetogen partijen blijktt bij quitancien vande goutsme- den]

[...]

- Noch geleverd aenden Agent Valckenburch een ketingh van 26 oncen 3 engelschen, costende mettet fatsoen tot 28 schellingen d'once: 899 £ 10 schellingen.
- Den medaille tot de selve ketinge die tsamen aen heer Jan Schutz Ambassadeur vanden Co- ning van Sweden geleverd sijn: 105 £ 10 schellingen.
- Noch aenden selven Valckenburgh geleverd een ketingh van 29 oncen 10 engelschen met een medaille daer met de heer van Boississe vereert Is geworden, costende met fatsoen ende een doosken: 1.104 £ 2 schellingen.

[in marge: blijktt bij quitancie van Goudtsmit ende verclaringe vanden Agent Valckenburch]
NA, SG, inv.nr. 12504, fol. 265-268 (december 1610).

**[59] besluit om triomfpenningen te laten slaan op de verovering van Gulik
[6 december 1610]**

Is geacordeert datmen naer gewoonte voorde ordinaris Gecommitteerde ter Vergaderinge sal door den Ontfanger generael doen maecken de gewoonelijcke silvere leghpenningen, mitsga- ders voorde selve daerenboven goude medaillen van het belech ende veroveringe vande Stadt ende het Casteel van Gulich. Ende sijn gecommiteert die heeren Brienens, Jongestal ende den Griffier om te beramen de circumscripctie vande selve.

NA, SG, inv.nr. 3164, fol. 417 (6 december 1610) = Van Deursen (ed.), *RSG 1610-1612*, 270 (6 december 1610).

[60] besluit om het ontwerp voor de triomfpenning op de verovering van Gulik goed te keuren [17 december 1610]

Is gearresteert de circumferentie vande Gouden penninck voorde heeren Gedeputeerde vande Provincien vande veroveringe van Gulich ende geacordeert dat denselven sal worden gemaect ten prijse ofte waerde van 120 guldens het stuck, ten nombre voor elke Provincie gelijk de dis- tributievande leggen ende goude penningen het voorleden Jaer is gedaen.

NA, SG, inv.nr. 3164, fol. 429 (17 december 1610) = Van Deursen (ed.), *RSG 1610-1612*, 270, nt. 6 (17 december 1610).

1611

[61] advies van de Raad van State op de hoogte van defroyementen en vereringen aan buitenlandse gezanten [1 februari 1611]

Is gelesen het schriftelijk advis van den Raedt van State opte defroijementen ende vereeringen van de Ambassadeurs, ende goetgevonden [...] dat de hoochste vereeringe voortaan Zal bestaen in twaelff hondert guldens, Ende de mindere naer advenant.

NA, SG, inv.nr. 3166, fol. 33 (1 februari 1611) = Van Deursen (ed.), *RSG 1610-1612*, 312 (1 februari 1611).

[62] betalingsordonnantie voor 21 triomfpenningen en zilveren en koperen rekenpenningen [17 juli 1611]

Die Staten ecc. Ordonneren de Auditeurs vande Rekeningen vanden Ontfanger Generael Philips Doublet, Den selven Ontfanger int vuytgeven zijner Rekening te passeren de somme van vier dusent acht hondert sevenentwintich ponden seshien schellingen van 40 grooten tpont, Daertoe dat belooopen tgout, Silver, fatsoen ende de oncosten gevallen opte goude medaillen, Silvere leggen, Silvere Dooskens ende andersints doer last vande Hoochge Heeren Staten gemaect ende Hare Hoog Mogenden geleverd volgens de gevoeghe Declaratie. Ende dat mits desen ende deselve declaratie overbrengende. Actum Hage den 17^{en}. julij 1611.

NA, SG, inv.nr. 12504, fol. 278 (17 juli 1611).

1616

[63] besluit om aan de Engelse gouverneurs en luitenant-gouverneurs van Den Briel en Vlissingen gouden ketens te vereren [7 juni 1616]

Is geaccordeert datmen aen elcken vande Gouverneurs vande Briel ende Vlissingen sal vereeren een goude kettinge van drije duysent guldens met eene medaille van Ligue, Ende aen elcke van de Lieutenanten Gouverneurs een gouden kettinge van vijfthien hondert guldens met een medaille als vooren.

NA, SG, inv.nr. 3175, fol. 394 (7 juni 1616) = Van Deursen (ed.), *RSG 1613-1616*, 636 (7 juni 1616).

[64] besluit om de Staten van Zeeland aan te schrijven met het verzoek om de ketens voor de Engelse gouverneur en luitenant-gouverneur van Vlissingen te laten maken [8 juni 1616]

Te schrijven aende heeren Gecommitteerde Raden van Zeelandt, Alsoo met gemeen advijs dienstelijk gevonden is, datmen die Gouverneurs vanden Briel ende Vlissingen, naer het vuyttrecken vande Garnisoenen ende het wederom geven van deselve Steden ende Fortten met het Casteel van Rammekens, elcken van deselve Gouverneurs sal vereeren met een gouden kettinge van drije duysent guldens, met eene medaille, Ende aen elcken Lieutenant Gouverneur een gouden ketting van vijfthien hondert guldens, oock met eene Medaille. Dat haere Hoog Mogenden goetgevonden hebben, haer Edelen daarvan te adverteren, vrientelijk begeerende dat deselve gelieve de voorsz. kettingen voor den Gouverneur ende Lieutenant Gouverneur van Vlissingen aldaer te doen maecken, op affcorttinge van haer Edelens contributien. Dat haere Hoog Mogenden de medaillen daertoe behoorende van hijer sullen besorgen.

NA, SG, inv.nr. 3175, fol. 395 (8 juni 1616) = Van Deursen (ed.), *RSG 1613-1616*, 636, nt. 36 (8 juni 1616).

[65] besluit om triomfpenningen te slaan op de ontruiming van de pandsteden en het traktaat met de Hanze [23 juni 1616]

Is geresolveert ende geaccordeert, datmen sal maecken eene gouden medaille vande ontruijminge vande Steden ende plaetssen van assureantie vande vreemde garnisoenen, ende de Unie gemaect mette Hanze Steden, ende tot een gedenck teecken van deselve handelinge aen elcken

van de heeren Gedeputeerde vande Provincien ter deser vergaderinge geven een vande voorsz. medaillen vande weerde van hondert daelders tot het gewoonelijck getal.

NA, SG, inv.nr. 3175, fol. 456 (23 juni 1616) = Van Deursen (ed.), *RSG 1613-1616*, 646 (23 juni 1616).

[66] betalingsordonnantie voor de kettingen en de triomfpenningen op de ontruiming van de pandsteden en het traktaat met de Hanze [23 juni 1616]

Die Staten Generael ecc. Ordonneren die Rekenmeesters in des Generaliteijts Rekenkamer Johan Doublet ecc. In vuytgeven zijnder Rekeninge te passeren de somme van sess dusent sess hondert vierenveertich ponden acht schellingen sess deniers van 40 grooten tpont, Welcke somme hij bij ordre van hare Hoog Mogenden heeft geemploijeert tot betalinge van eenige goude kettingen ende Medaillen mettet fatsoen van dien, daarmede vereert sijn geworden de gewesene Gouverneurs ende Lieutenant Gouverneurs vanden Briele ende Vlissingen, ende andere, alles naerder geexpresseert in dese declaratie. Ende dat mits ecc. Gedaen inden Hage den 23^{en}. Junij seshien hondert ende seshien.

NA, SG, inv.nr. 12505, fol. 42 (23 juni 1616).

1619

[67] voorstel om triomfpenningen te laten slaan, bestemd voor de vertrekkende uitheemse theologen [22 maart 1619]

Die heere Schouth Muijs gecommen van Dordrecht heeft door last ende begeerte van de heeren Politicque Gecommitteerde cortelijck gerapporteert dat de besoignen vande Synode gebracht zijn in sulcke punten dat Haer Edelen achten datmen van alsnu behoort te letten ende dencken op eene eerlijcke dimissie van de vuyjtheemsche bescreven Theologanten. Insonderheijt als haere Hoog Mogenden souden goetvinden datmen deselve vuyjtheemsche Theologanten met een gouden Medaille van hondert ende twintich ofte vijftich guldens tot eene eeuwige Memorie vanden gehouden Synodi soude vereeren, Waertoe den Stempel soude moeten werden metten eersten gereet gemaect. Daerop Zijne Edele resolutie heeft gevordert, Mits welcken opten voorsz. voorslach gedelibereert zijnde, Is eenparichlijk verstaen ende geresolveert datmen de voorsz. vuyjtheemsche Theologanten tziindertijt eerlijcken sal dimitteren ende accompaigneren met brieven van bedanckinge aen de Coningen, Cheurfursten, Fursten, heeren ende Republicquen, bijde welcke deselve zijn gesonden, ende elcken vandien vereeren tot eene Memorie met eenen gouden penninck, waerdich hondert daelders, met sulcke Figure ende inscriptie als goetgevonden sal worden. Ende werden die voorsz. heeren Politicque Gecommitteerde versocht sulcke figure ende inscriptie te concipieren ende aen haere Hoog Mogenden metten eersten over te senden, om daerop te resolveren ende ordre te geven, dat bij tijts de Stempels gereet gemaect ende gesteecken, ende de medaillen geslagen mogen werden nae behooren.

NA, SG, inv.nr. 3178, fol. 146 (22 maart 1619) = Smit en Roelevink (eds.), *RSG 1619-1620*, 75 (22 maart 1619).

[68] besluit om het ontwerp voor de triomfpenning op de synode van Dordrecht goed te keuren [24 maart 1619]

[...] Adviserende voorts datmen opde eene sijde vande Goude medaille, die voorgeslagen is te slaen voor de vuyjtheemsche Theologanten tot eene eeuwige Memorie verleent, sal mogen setten het Synode ende opde andere sijde den Berch Sion, bestormpt aen alle kanten vande Winden. Daer van het schrift aende eene zijde sal houden *Restaurata Religione*, ende aende andere *Erunt sicut mons Sion ex Psalmo 25*. Te kennen gevende *Perseverantiam Sanctorum* vande Remonstranten zeer bevochten. Hierop gedelibereert zijnde, hebben haere Hoog Mogenden de voorsz. Settingen ende beraempde circumscriptie vande voorsz. medaille goetgevonden, ende geaccordeert dat men de Stempels daarvan sal wel ende perfect laten teijckenen. Daertoe dat die

heeren Politicque Gecommitteerden versocht ende geauthoriseert werden.

NA, SG, inv.nr. 3178, fol. 151 (24 maart 1619) = Smit en Roelevink (eds.), *RSG 1619-1620*, 77 (24 maart 1619).

[69] besluit om Willem van Bylaer octrooi te verlenen op de triomfpenning op de Synode van Dordrecht [17 mei 1619]

Die Staten Generael ecc. Onderrecht sijnde dat veele Goudt- ende Silver Smeden ende andere in de voorsz. Vereenichde Nederlanden hun van over veele Jaren vervordert hebben, ende noch doen, nae te gieten ende doen nae gieten, ende vercoopen van Slecht gout ende slecht silver, de groote triumph ende Memorie penningen die zij, soo geduerende de oorloge als daerna inde trefues hebben doen maecken ende slaen van goet fijn gout ende goet fijn Cappel silver, die welcke zij alsoo openbaerlijck inde Silver cassen aen alle man vercoopen, tot groote oneere ende cleijnicheijt van haere hoog Mogenden ende bedroch van deser landen Ingesetenen, die mejnen dat het is goet fijn gout ende goet fijn Cappel silver, gelijk de voorsz. penningen daervan zijn doen maecken ende slaen bij zeeckeren persoon inden dienst deser landen wesende daertoe geordonneert, Soo ist dat die hoochgemelte heeren Staten Generael, begeerende hiertegen te versien tot maintenement vande eere van tlandt, Verbooden ende geinterdicceert hebben, verbieden ende interdiceren mits desen, alle ende eenijegelijck Ingesetenen van dese landen, eenige van haere Hoog Mogendens triumph penningen nae te gieten, ofte doen naegieten, ofte vercoopen, int cleijn ofte int groot, van goet ofte slecht gout, ende van goet ofte fijn Cappel silver, al waeren die oock schoon in andere Coninckrijcken ofte Republicquen naegegoten ofte gemaect, in dese landen gebracht int heijmelijck ofte openbaer in cassen ende winckels van Goudt en silver-smeden ofte andere, in eeniger manieren, behalven alleene bij Wilhem van Bijler, ijsersnijder van des Graeffelicheijts van Hollandt Munte binnen Dordrecht. Den welcken hare Hoog Mogenden Consenteren ende Octroijeren mits desen voor den tijt van drije Jaren naestcommende, alleene in dese vereenichde provincien te mogen maecken, snijden ende vercoopen den nijewen penninck die haere Hoog Mogenden hem hebben doen maecken van het Synode Nationael, Verbiedende oversulcx alle ende eenijegelijck binnen den voorsz. tijt van drie Jaeren den voorsz. penninck bij hem gesneden int groot ofte int cleijne, in gout ofte silver, ofte anderssints nae te snijden, nae te maecken ende te vercoopen bij Juweliers, Coopluijden, Deeckens, Goudt en Silversmeden, sonder consent ende weete vande voorsz. Wilhem van Bijler, opte verbeurte ende poene van sulcke nagesneden ende naegemaecte penningen, Ende daerenboven vande somme van drije hondert carolusguldens, tot behoeff ecc. Consenterende op dat nijemandt hiervan Ignorantie ofte onweetenheit en pretendere, dat de voorsz. Willem van Bijler van desen Octroij eenige exemplaria bij Hillebrant Jacobsz., drucker vande Generaliteijt, sal mogen doen drucken ende affigeren, ende ordonnerende alle Officieren dien dit aengaen sal, t' voorsz. ons Octroij nae te commen ende de voorsz. penen te executeren, diewijle dat alsoo voorde eere ende dienst van tlandt is bevonden te behooren. Aldus gedaen ter vergaderinge vande hoochgemelte heeren Staten Generael In 'S gravenhage Opten 17^{en} Meije int Jaer 1619.

NA, SG, inv.nr. 3178, fol. 274 (17 mei 1619) = Smit en Roelevink (eds.), *RSG 1619-1620*, 130 (17 mei 1619).

[70] voorstel om penningen te laten slaan ter herinnering aan de Synode van Dordrecht [19 mei 1619]

Is geproponceert, Nademael het Synode is geeijndicht ende de rechters meest hebben gepronuntieert, Offmen nijet eenen Memoriepenning daervan sal doen slaen voorde heeren, daerop op deene zijde Pietas ende op de andere zijde Justitia sal gerepresenteert werden. Maer opgehouden daerop te resolveren, overmits die van Hollandt jerst heure Principalen begeeren te verstaen.

NA, SG, inv.nr. 3178, fol. 277 (19 mei 1619) = Smit en Roelevink (eds.), *RSG 1619-1620*, 131 (19 mei 1619).

[71] doorgehaalde betalingsordonnantie voor twee gouden en 58 zilveren triomfpenningen op de Synode van Dordrecht [18 juli 1619]

Die Staten Generael ecc. Ordonneren Johan Doublet, Ontfanger Generael te betalen vuijte penningen geordonneert tot vervallinge vande costen vant Synode Nationael aen Wilhem van Bijler ijsersnijder, de somme van Acht hondert Achtenvijffich ponden thien schellingen van 40 grooten tpoint, volgens dese specificatie, Over twee fijne goude penningen bij hem gemaect bij ordre van haere Hoog Mogenden vande Synode. Den eenen voordren heere Carleton Ambassadeur van sijne Conincklijke Majesteijt van Groot Britannien, wegende vier oncen drie Engelschen tot sessendertich ponden thien schellingen de once ende het fatssoen vanden penninck vijff ponden. Ende den anderen wegende vier oncen tot gelijcken prijs voerden heere President vande voorsz. Synode Bogermanno ende noch het fatssoen vanden penninck drie ponden. Item noch over achtenvijffich fijne Silvere penningen vande voorsz. Synode gedistribueert aende Predicanten ende Ouderlingen vande Synode, wegende elcken penninck twee oncen thien Engelschen tot drie ponden twee schellingen de once, ende voer het fatssoen van elcken penninck sessendertich schellingen. Ende mits ecc. Gedaen inden Hage den 18^{en}. Julij seshien hondert ende Ngenthien.

[in de marge: dese ordonnantie is begrepen in de ordonnantie van 120.890 £ 7 schellingen, gedepescheert opten 11^{en}. meije 1623 ende daeromme alhier gecasseert]

NA, SG, inv.nr. 12505, fol. 119 (18 juli 1619).

1620

[72] besluit om Willem van Bylaer te ontbieden om te overleggen over het snijden van een nieuwe triomfpenning [17 augustus 1620]

Te schrijven aenden ijsersnijder vande Provincie van Hollandt woonende tot Dordrecht, dat hij hem terstonts naer het ontfangen deses herwaerts vervoegen ende ter Vergaderinge doe aengeven, alsoo hare Hoog Mogenden vermeent zijn hem te doen snijden in diligentie een gouden penninck.

NA, SG, inv.nr. 3179, fol. 276 (17 augustus 1620) = Smit en Roelevink (eds.), *RSG 1619-1620*, 566 (17 augustus 1620).

[73] besluit om een triomfpenningen te slaan op het verbond met Venetië [20 augustus 1620]

Is geaccordeert metten ijsersnijde vande Provincie van Hollandt Bijl^s op het snijden vanden gouden penninck, daermede hare Hoog Mogenden gedencken te vereeren de Edelluijden die comen sullen metten heere Trevisano, Ambassadeur vande Republicque van Venentien, volgende het beraempde model ter somme van tachtig guldens.

NA, SG, inv.nr. 3179, fol. 280 (20 augustus 1620) = Smit en Roelevink (eds.), *RSG 1619-1620*, 566, nt. 3834b (20 augustus 1620).

[74] brief van Van Bylaer aan de Staten-Generaal over de triomfpenning op het verbond met Venetië [20 september 1620]

Alzoo ick volgende den Last van uwe Doorluchtige hooge mogenden hebbe gemaect ende gesneden de ijsers vande medalije, waer van hier benefens zijn gaende de affdruckxsels, daer in uwe Doorluchtige Hooge moegenden connen zien de maniere van Het werck, gelijk het zelve zal geslagen werden op de goude ofte zilveren medalijen die uwe Doorluchtige Hooge moegenden believen zullen te Ordinneren. Waer toe ick verwachten zal den Veerdere Last, benefens

Het fijn gout ende Hoe swaer in gelt weerdich uwe Doorluchtige Hooge moegenden de medalije zullen believen gemaect te hebben. Want door dien mijn gesetten tijt bij nae om is vant zelve veerdich te hebben, ende oock noch eenige dagen van noode zijn om de medalijen te maecken ende munten, (zoo ist) dat ick niet hebbe connen nae laten uwe Doorluchtige Hooge ende Moegenden onder alle behoorlijcke eerbiedinge t'zelve te verwittigen, ende zal uwe Doorluchtige Hooge mogendens last ende resolutigie hier van verwagten.

[...]

NA, SG, inv.nr. 4937, 20 september 1620.

[75] brief van Van Bylaer aan de Staten-Generaal over de triomfpenning op het verbond met Venetië [23 september 1620]

Mijn is op gisteren morgen uwe Doorluchtige Hooge Mogendens messive vanden 21^{en} deeser wel behandicht ende hebbe volgende uwe Doorluchtige hooge mogendens last gemaect eene fijn goude medalije die ick uwe Doorluchtige hooge Moegenden hier beneffens zejnde, wegen- de 1 once 11 engels 8 asen, zijnde weerdich in gout 58 guldens, 6 stuivers, ende het facoen is over dertich Jaeren geweest 2 guldens, zijnde de medalie t'samen weerdich sestich guldens ende ses stuivers. Zal nu wachten op uwe Doorluchtige hooge mogendens verdere last. Zoo van noode is, zal die wel connen maeken tot 3 oft 4 guldens minder in weerde.

[...]

Uwe Doorluchtige Hooge mogenden believe mijn eenige spetije van fijn gout te zeynden, ducaten ofte Roosenobels oft engelotten. Van hier die Spetije niet wel becomen, zoude anders wel gout feieneren.

NA, SG, inv.nr. 4937, 23 september 1620.

[76] declaratie van dertien triomfpenningen op het verbond met Venetië, ingediend door Willem van Bylaer [ontvangen 13 oktober 1620]

Declaratie van derthijen fijn goude medalijen van Sinte Marco gemaect ende geleverd vande ijsersnijder Willem van Bijler aende Doorluchtige Hooge ende moegende Heeren Staten Generael vande Vereenichde Nederlanden

Ao. 1620.

Den 23^e. September gesonden een fijn goude medalije van Sinte Marco
wegende 1 once 11 engels 16 asen, beloopende aen gout
voor 't facoen

$$\begin{array}{r} f\ 58:6 \\ f\ 2 \end{array}$$

Den 13^{en} October geleievert twalf fijn goude medalije van Sint Marco
wegende 18 once 14 engels min 8 asen
tot 37 guldens, d'ons beloopt aen gout
voor stuck 2 guldens facoen
Somma

$$\begin{array}{r} f\ 691:9 \\ f\ 24 \\ \hline f\ 775:15 \end{array}$$

NA, SG, inv.nr. 4937, 13 oktober 1620.

[77] declaratie van de stempels van de triomfpenningen op het verbond met Venetië, ingediend door Willem van Bylaer [18 november 1620]

Is geexamineert de declaratie van Wilhem van Bijler ijsersnijder vande Munte van Hollandt bin- nen Dordrecht van Zijnen verdienden loon over het snijden den 20^{en}. September lestleden van twee Stempels ofte ijsers, een onderste ende bovenste, opte eene Zijde den leeuw metten pijlen

ende Zwaert zijnde de Wapenen van Hare Hoog Mogenden, ende opte andere Zijde Sinte Marco ofte Wapen van Venetien, geheel diep gesneden om mette goude penningen daarmede te slaen, te vereeren den Heere Trevisano, Ambassadeur extraordinaris van de Republicque van Venetien ende de Edelluiden van desselffs Swite, bedragende mette onkosten daertoe gedaen, de somme van tnegentich guldens. Ende Is geaccordeert daarvan te depescheren Ordonnantie. NA, SG, inv.nr. 3179, fol. 372 (18 november 1620) = Smit en Roelevink (eds.), *RSG 1619-1620*, 646 (18 november 1620).

1622

[78] besluit om het octrooi, dat op 18 mei 1619 aan Willem van Bylaer is verleend, met drie jaar te verlengen [14 mei 1622]

Is Wilhem van Bijler, ijsersnijder vande Munte van Hollandt gecontinueert het octroij hem geaccordeert den 18ⁿ. maj 1619, voor den tijt van drie jaeren, die expireren sullen den 18ⁿ. deses, gecontinueert voor noch andere drie jaeren naestcomende op ten voorgaenden voet ende interdictie.

NA, SG, inv.nr. 3181, fol. 206 (14 mei 1622) = Roelevink (ed.), *RSG 1621-1622*, 496 (14 mei 1622).

1623

[79] besluit om aan Willem van Bylaer octrooi te verlenen op een triomfpenning op het ontzet op Bergen op Zoom [15 februari 1623]

Is Wilhem van Bijler ijsersnijder van Hollant geaccordeert Octroij, omme voordien tijt van ses jaeren naestcommende alleene inde Vereenichde Nederlanden te maecken de ijsers vant beleg van Bergen opten Zoom, sulcx als hij de affdruxels hare Hoog Mogenden heeft vertoent, ende daerop te mogen doen munten eenige goude ende silvere triumphpenningen tot eene Eeuwige Memorie, Verbiedende alle ende eenijgelijcke ingesetenen van dese Landen de voorsz. ijsers int groot ofte int cleijn na te maecken ende eenige goude ende silvere affdruxels te munten ende vercoopen sonder consent des voorsz. Willem van Bijler, bij verbeurte vande selve ende daerenboven vande somme van hondert daelders tot behoef.

NA, SG, inv.nr. 3182, fol. 67 (15 februari 1623) = Roelevink (ed.), *RSG 1623-1624*, 49 (15 februari 1623).

[80] besluit om aan alle overheden te verbieden triomfpenningen te laten slaan [13 mei 1623]

Is voorts geresolveert Datmen aen alle de Collegien vande Generaliteijt Sal doen aenseggen ende vermanen, voertaen tot last van tlandt geen goude ofte silvere penningen te laten maken off slaen onder wat pretext off couleur het zij, Noch oock eenige dedicatien van boucken ofte boucken selffs die heur sullen mogen gepresenteert werden aen nemen, noch haer selven ijets anders toe eijgenen buijten heure gaigen ofte tractementen ende tgene haer bijde Instructien respectie vande Collegien werdt toegeleet, Wat naem het oock soude mogen hebben, ende onder wat pretexten ende consideratien geschieden.

NA, SG, inv.nr. 48, fol. 162 (13 mei 1623) = Roelevink (ed.), *RSG 1623-1624*, 139 (13 mei 1623).⁶

1627

[81] octrooi voor essayeur-generaal Laurens van Teylingen op drie triomfpenningen [18 februari 1627]

De Staten Generael der Vereenichde Nederlanden hebben geconsenteert ende geoctrijeert, con-

⁶ Dit deel is door een klerk ingeschreven. Deze resolutie komt in het register van ordinarijs minuut-resoluties (inv.nr. 48) voor, maar ontbreekt in de ordinarijs net-resoluties (inv.nr. 3182).

senteren ende octroijeren bij deese Lourens van Theilingen, Assaieur Generael, dat hij voordien tijt van acht naestcommende Jaeren alleene in de Vereenichde Nederlanden sal mogen maken, snijden, gieten ende vercoopen drie Triumph penningen bij hem afgeteeckent, eene vant belech ende ontset van Bergen opten Zoom, de tweede vande slach van de Grave van Bossu opte Zuylder Zee, ende de derde met inscriptie aen de eene sijde 'Me Patriæ impendi non gratus si petis ultra' ende aen de andere sijde 'Nunquam Numen abest, saltem confidite Belgæ', mitsgaders alle andere penningen die hij voortaan sal snijden, verbindende alle ende een ijegelijk Ingeseten der deser Landen binnen den voorsz. tijt van acht Jaeren de voorsz. Triumph penningen bij den voorsz. Theilingen gesneden ofte noch te snijden, int groot ofte int cleijne, in gout ofte silver ofte andersints, nae te snijden, nae te macken ende te vercoopen bij Juweliers, Coopluijden, Deeckens, Gout ende silversmeden, sonder Consent ende weete van de voorsz. Laurens van Teijlingen, opte verbeurte ende pene van sulcke naegesneden ende naegemaecte penningen, ende daer en boven Vande Somme van drie hondert guldens, te appliceren een derdendeel daarvan tot behoef vanden Officier die de calangie doen sal, het tweede derdendeel tot behoef Vanden armen en het resterende derdendeel tot behoef van de voorsz. Laurens van Teijlingen. Mits dat hij Suppliant niet nieuwe sal uijtgeven, voor dat hij hetselve alvorens ter Vergaderinge van hare Hoog Mogenden sal hebben getoond. Gedaen te 's Gravenhage den 18^e. februarij 1627. NA, SG, inv.nr. 12303, fol. 224 (18 februari 1627).

1628

[82] besluit om kapitein Cornelis van Oyen met een medaille te vereren [10 april 1628]

Alsoo bij Capitein Oijen Is gerapporteert dat hij den 21 Martij leestleden een Duinkercker aen boort heeft geleijt, ende anderhalff uijr met hem gevochten, maer sijnde sijn schip opte gront geraeckt, datte Duinkercker was geeschappeert, Is hij vermaent in sijne goede debvoiren te willen continueren ende vereert met een goude medaille van hondert gulden, sijnde goetgevonden datter een stempel sal werden gemaect aende eene sijde met het Wapen vande Generaliteijt, ende aende andere sijde mette inscriptie 'Concordia res parvae crescunt', om daarmede medaillen te slaen. NA, SG, inv.nr. 3187, fol. 167 (10 april 1628) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 10 april 1628, nr. 1 (geraadpleegd 2 september 2011).

[83] besluit om het door Van Teylingen voorgelegde ontwerp voor een medaille goed te keuren [6 mei 1628]

Sijnde bijden Assaieur generael ingegeven een forme van een medaille bij de generaliteijt in plaetse vande voorgaende te doen slaen. Is deselve goetgevonden.

NA, SG, inv.nr. 3187, fol. 206 (6 mei 1628) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 6 mei 1628, nr. 16 (geraadpleegd 2 september 2011).

[84] verzoek van Van Teylingen om betaling voor de beloningspenning van de Staten-Generaal [21 november 1628]

Is gelesen de requeste van Lauens van Teijlingen assaieur Generael versouckende betalinge van 200£ ter saecke dat hij bij last van haer Hoog Mogenden gesneden heeft eenen triumph penning, aen de een sijde met de wapens vande seven provincien, ende aen de ander sijde met het wapen vande generaliteijt, hebbende aen de een ende de ander sijde respectie, het ommeschrift 'Concordia res parvae crescunt, discordia max'. Waer op gedelibereert sijnde, Is goetgevonden ende verstaen dat dese requeste gestelt sal worden in handen vanden Thresorier om te examineren ende daer van rapport te doen.

NA, SG, inv.nr. 3187, fol. 690 (21 november 1628) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 21 november 1628, nr. 14 (geraadpleegd 2 september 2011).

1629

[85] besluit om een triomfpenning te slaan op de verovering van de zilvervloot**[15 januari 1629]**

Alsoo Godt Almachtich de Spaensche silver vloot comende van Nova Spagne heeft laten vallen in handen vanden heer Pieter Heijn, Generael van de Westindische compagnie, Is nae voorgaende deliberatie goetgevonden ende verstaen datmen over dese victorie sal doen slaen een triomphs penninck, ende is de heer Beaumont versocht ende gecommiteert om de forme vandien met de inscriptie te concipieren.

NA, SG, inv.nr. 3188, fol. 29 (15 januari 1629) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 15 januari 1629, nr. 6 (geraadpleegd 2 september 2011).

[86] besluit om het opschrift voor de penning op de zilvervloot goed te keuren**[16 januari 1629]**

De heer Beaumont heeft geexhibeert de inscriptie hiernaes geïnserieert *Indica classe intercepta partisq[ue] sine sanguine opulentissimis spolijs ad Cubae portum, Hispanorum nunc damnis quam cada nobiliores, federate belgico-germanie procures, e Gaza captiva monumentum cudi fec. f. Non ferro tantum Hispanus quantum valet auro: aurum aufer, ferro non superabit iber.* Waerop gedelibeert sijnde, Is goetgevonden ende verstaen datmen de voorsz. inscriptie sal doen stellen opden triomphs penninck, die haer Hoog Mogenden bij desen geordonneert hebben te doen slaen over de victorie op de spaensche silvervloot bij den heer Pieter Heijn vercregen.

NA, SG, inv.nr. 3188, fol. 31 (16 januari 1629) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 16 januari 1629, nr. 1 (geraadpleegd 2 september 2011).

[87] besluit om gebruik te maken van het ontwerp van Willem Versteegh voor de triomfpenning op de verovering van de zilvervloot [17 januari 1629]

Sijnde geexhibeert bij Willem Versteegh Isersnijder vande munte van Gelderlant sekere affteickeninge van de veroveringe vande spaensche silvervloot, mette inscriptie ende circumscriptie tott maken van een triomphs penninck, om daervan te hebben octroij. Is nae voorgaende deliberatie goetgevonden ende verstaen, datmen dese affteickeninge mette circumscriptie ende inscriptie sal stellen in handen van den heer Beaumont om te examineren wat hiervan genomen ende geapliceert soude cunnen worden tot den triomphs penninck bij haer Hoog Mogenden goetgevonden te doen slaen, ende daervan rapport te doen.

NA, SG, inv.nr. 3188, fol. 35 (17 januari 1629) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 17 januari 1629, nr. 7 (geraadpleegd 2 september 2011).

[88] besluit om het verzoek van Laurens van Teylingen om octrooi te krijgen op de triomfpenning op de zilvervloot af te wijzen [30 januari 1629]

Het versouck van Laurens van Teijlingen Essaijeur Generael om met octroij van haer Hoog Mogenden uijt te mogen geven sekeren triumph penninck op het veroveren van de silvervloot bij hem gesneden, daer van de teickeninge ende inscriptie vertoont heeft, Is nae voorgaende deliberatie affgeslagen.

NA, SG, inv.nr. 3188, fol. 64 (30 januari 1629) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 30 januari 1629, nr. 2 (geraadpleegd 2 september 2011).

[89] octrooi op de triomfpenning op de zilvervloot door Willem Versteegh [9 maart 1629]

Opt versouck van Willem Versteegh ijsersnijder vande Munte des Hertochdoms van Gelderlant, Is hem geconsenteert ende geaccordeert octroij voor den tijt van acht jaeren vanden Triumph penninck bij haer Hoog Mogenden volgens de resolutie van 16^{en}. Januarij lestleden

gedaen maecken over het veroveren van de silverbloot cum solitis clausulis et penis.

NA, SG, inv.nr. 3188, fol. 144 (9 maart 1629) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 9 maart 1629, nr. 13 (geraadpleegd 2 september 2011).

[90] besluit om de W.I.C. te verzoeken goud te leveren voor de triomfpenning op de zilverbloot [12 maart 1629]

Om te become stoffe ende materialen tottet slaen vanden Triumph penninck over de conqueste van de spaensche silverbloot, Is goetgevonden ende verstaen: dat de heeren haer Hoog Mogenden Gedeputeerden met de aanwezende gecommiteerde van de Westindische Compagnie diesaengaende sullen spreekken ende versoucken, dat sij de materialen willen leveren in minderinge van t'gene t'lant vande voorsz. Compagnie is competerende.

NA, SG, inv.nr. 3188, fol. 150 (12 maart 1629) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 12 maart 1629, nr. 11 (geraadpleegd 2 september 2011).

[91] rekwes van Hans Marcusz. Vonck om na het vertrek Henrick Mirou de gouden en zilveren geschenken te mogen leveren opgehouden [19 maart 1629]

Sijnde gelesen de requeste van Hans Marcussen Vonck Goutsmith om in plaetse van Mirou, vertrekkende metter woon uijt den Hage, geemploijeert te worden totte leverantie van goude ofte silvere presenten die haer Hoog Mogenden in tijden ende wijlen soudon mogen vereeren, Is nae voorgaende deliberatie goetgevonden ende verstaen, datmen bij gelegentheijt op des suppliants te kennen geven sal letten.

NA, SG, inv.nr. 3188, fol. 167 (19 maart 1629) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 19 maart 1629, nr. 7 (geraadpleegd 2 september 2011).

[92] besluit om de declaratie van Laurens van Teylingen voor het snijden van een triomfpenning te stellen in handen van de griffier [4 april 1629]

Sijnde gelesen de declaratie van assaieur Generael Laurens van Teilinge ter sake van het snijden van sekeren Triumph penninck volgens voorgaende resolutie, midtsgaders twee geleverde medailles de eene van goud ende de ander van silver. Is nae voorgaende deliberatie goetgevonden ende verstaen dat dese declaratie gestelt sal worden in handen vanden Griffier van haer Hoog Mogenden om te examineren ende daarvan rapport te doen.

NA, SG, inv.nr. 3188, fol. 202 (4 april 1629) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 4 april 1629, nr. 1 (geraadpleegd 2 september 2011).

[93] betaling om betalingsordonnantie te depêcheren ten behoeve van Laurens van Teylingen voor het snijden van een triomfpenning [5 april 1629]

Sijnde gehoort het rapport vanden Griffier Musch, geexamineert hebbende de declaratie vanden assaieur Generael Teilingen, Is nae voorgaende deliberatie goetgevonden ende verstaen dat hem ordonnantie verleent sal worden ter somme van twee hondert acht en tachtig gulden en ses stuivers, te weeten twee hondert guldens over het salaris van het snijden van een medaille, drie ende tachtig guldens en tien stuivers van een goude medaille ende vier gulden en sestien stuivers van een silvere medaille.

NA, SG, inv.nr. 3188, fol. 207 (5 april 1629) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 5 april 1629, nr. 13 (geraadpleegd 2 september 2011).

[94] betalingsordonnantie voor twee triomfpenningen op de verovering van de zilverbloot [9 april 1629]

Die Raeden ecc. Ordonneren den ontfangen generael Philips Doublet te betalen aen Willem Versteech ijsersnijder vande munte van Gelderland de somme van drie hondert ponden van 40

grooten, dezselven bij ordre van haere Hoog Mogenden geaccordeert tottet opmaecken van twee goude medaillen, daarmede den Generael Pieter Heijn ende den Admiraal Lonck tot gedachtenisse vant veroveren vande silverbloot boven de goude kettingen bij henluijden ontfangen, noch vereert sijn. Ende ecc. Gedaen den 9^{en} april 1629.

NA, SG, inv.nr. 12505, fol. 351 (9 april 1629).

[95] presentatie van twee triomfpenningen door Willem Versteegh [12 april 1619]

Sijnde inde vergaderinge geexhibeert van wegen willen Versteegh twee goude triumphpenningen over de Spaensche silverbloot, de eene wegende drie oncen negentien Engelsen tien asen, de once gerekent tot acht en dertich guldens, ende de andere wegende drie oncen negen engelsen vijff asen, ten prijse als vooren. Is nae voorgaende deliberatie goetgevonden ende verstaen dat tot voldoeninge van haer Hoog Mogenden resolutie van den 23^{en} Januarij lestleden den eersten geleverd sal worden aen den Heer Pieter Heijn ende den anderen aenden Admiraal Lonck.

NA, SG, inv.nr. 3188, fol. 218 (12 april 1629) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 12 april 1629, nr. 4 (geraadpleegd 2 september 2011).

[96] besluit om Hans Bouwens van der Houven (II) opdracht te geven om een gouden ketting te maken [5 juni 1629]

Opde requeste van Hans Bouwens vander Houve Goutsmith versouckende geemploijeert te worden tottet maecken vande goude Kettingen die haer Hoog Mogenden sullen laten maecken, Is nae voorgaende deliberatie goetgevonden ende verstaen datmen den suppliant voor dese reijse sal emploijeren, sonder vorder consequentie ofte toeseegginge.

NA, SG, inv.nr. 3188, fol. 333 (5 juni 1629) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 5 juni 1629, nr. 5 (geraadpleegd 2 september 2011).

[97] besluit om Laurens van Teylingen octrooi op twee triomfpenningen te verlenen [9 oktober 1629]

Is gelesen de Requeste van den assaijeur Generael Laurens van Teijlingen, versouckende dat haer Hoog Mogenden hem op sijne voorgaende Generael Octroij willen consenteren ende accorderen, dat hij op sijne coste ende perijckel sal mogen maecken twee Triumphpenningen, den eene vande loffelicke victorie der Stadt 'S hertogenbos, ende den anderen opte entreprinse der Stadt Wesel, hebbende de eerste de inscriptie '*cedite Silva mea est; pecora hinc diraeque volucres*' (*gaat weg van hier, dieren en gruwelijke vogels, dit bos is het mijne*), Ende de andere '*Regia res ideoque meum est succurrere lapsis*' (*het is een koninklijke zaak, en daarom is het mijn plicht, om de gevallenen te hulp te komen*), sijnde beijde de andere sijde der voorsz. penningen opengelaten tot het stellen van soodanich geschrift, als haer Hoog Mogenden sullen goetvinden. Waerop gedelibereert sijnde, Is den Suppliant sijn versouck geconsenteert ende geaccordeert met autorisatie om op de openstaende zijden van beijde de penningen te mogen doen stellen alsulcken devis als hij na gelegentheijt van saecken sal dienstich oordeelen.

NA, SG, inv.nr. 3188, fol. 551 (9 oktober 1629) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 9 oktober 1629, nr. 16 (geraadpleegd 2 september 2011).

[98] besluit om een triomfpenning te slaan op de overwinningen in 1629 behaald [13 november 1629]

In deliberatie geleijs sijnde, Is goetgevonden ende verstaen dat publico nomine een Triumph penninck sal worden geslagen over de treffelicke victorien die Godt almachtich desen Staet heeft verleent in den voorleden somer.

NA, SG, inv.nr. 3188, fol. 593 (13 november 1629) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 13 november 1629, nr. 15 (geraadpleegd 2 september 2011).

[99] voorstel om het gezantschap naar Moskovië triomfpenningen mee te geven**[13 december 1629]**

[...] stellende haer Hoog Mogenden in bedencken off deselve nijet goet en souden cunnen vinden datter ses off acht triumph penningen bijgevoucht werden om deselve, hier ende daer, aen grooten wiens dienst men mocht van doen hebben, te distribueren [...] Waer op gedelibereert sijnde, hebben de Heeren van Hollant altoorens te disponeren dese pointen bij geschrifte over genomen om met hare principalen te communiceren.

NA, SG, inv.nr. 3188, fol. 623 (13 december 1629) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 13 december 1629, nr. 9 (geraadpleegd 2 september 2011).

1630**[100] besluit om Laurens van Teylingen goud voor twee triomfpenningen te leveren****[24 januari 1630]**

Opde requeste van Laurens van Teilingen om te hebben materialen tottet maecken van twee goude penningen, off dat hij de stoffe daertoe soude mogen leveren, mits genittende van ijder once gouts veertich gulden, Is nae voorgaende deliberatie goetgevonden ende verstaen dat den Ontfanger Generael den suppliant sal doen hebben sooveel gouts als hij tottet maken van de voorsz. twee penningen van noode sal hebben.

NA, SG, inv.nr. 3189, fol. 42 (24 januari 1630) = www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BesluitenStaten-generaal1626-1651, 24 januari 1630, nr. 8 (geraadpleegd 2 september 2011).

1631**[101] besluit om 24 beloningsmedailles te laten maken [29 augustus 1631]**

[...] Verders hebben haer Hoog Mogenden geordonneert, dat ten behouwe van de Generaliteijt gemaect sullen worden vier en twintich gouden medaellen met den Leeuw aende eene ende de seven wapenen der geunieerde Provintien aen de andere sijde ende sullen de voorsz. medalle betaelt worden uijt de france penningen.

NA, SG, inv.nr. 3190, fol. 445 (29 augustus 1631).

[102] besluit om een triomfpenning te slaan op de overwinning op het Slaak**[4 september 1631]**

In deliberatie geleijt sijnde, Is goetgevonden ende verstaen dat men vanwege t'landt sal doen slaen een Triumph penningh over de groote victorie die Godt de heer Almachtich den staet deser landen over des vijants vloote heeft gegeven op de stromen. Doch dat altoorens d'affteikeninge met de inscriptie ter vergaderinge van haer Hoog Mogenden sal worden geresumeert om deses aengaende met den anderen te conveniëren.

NA, SG, inv.nr. 3190, fol. 490 (4 september 1631).

1632**[103] besluit om de bestelde 24 beloningsmedailles inderdaad te laten maken [9 juli 1632]**

In deliberatie geleit sijnde, Is goetgevonden ende verstaen dat de Griffier Musch mettet maecten van 24 medaillen van de unie sal voorts varen, ende dat hem daertoe gelt ter hant sal worden gestelt.

NA, SG, inv.nr. 3191, fol. 320 (9 juli 1632).

1639

[104] antwoord van Johannes van der Maa aangaande het essaai van de ketting, verleend aan Maarten Harpertsz. Tromp [1639]

Geeft gedienselijck te kennen Johan van der Maa Goudtsmit ende burger alhier inden Hage, hoe dat hij Suppliant van buijten aff zoude hebben verstaen dat de Meesters Generaels vander Munte U Hooch Mogende zouden hebben bericht, dat hij Suppliant zoude gemaect hebben een gouden Ketting, vereert aen den Luitenant Admiraal Tromp ende aen andere Scheeps Officieren ende dat deselve Kettingen niet en souden zijn gemaect opden assaij, ende dat zulcx zoude geschiedt zijn medt voorbedachten raedt ende opset, ende overzulcx een criminele conclusie genomen ende geadviseert tot reparatie ende sware straffe. Welcke saecke hem Suppliant vreemt voorkomt, als sich altoos zoodanich gedragen hebbende, als een man ende Luijden van eeren hier ende elders betaemt, sonder de minste opspraeck uijt off oijt van eenige misusen openbaer ofte bedeckte fraude beticht, veel min achterhaelt te zijn. Niettemin beduchtende, dat uwe hooch Mogende op't onrechtmatich bericht van de voorschreve Raeden Generaels eenige resolutie mochten nemen, tot zijns Suppliants achterdeel ende verkortinge zijner naem ende faem (dat Godt verhoede) sonder den Suppliant in zijne defentie gehoordt te hebben, wert hij genoodtsaecte ende geraden tot beantwoordinge vant' voorschreve bericht en pretens [?] advijs uwe Hooch Mogende te dienen van het gunt deses zijns bedrijffs ende defentie erlangende is. Ende is naer dat hij Suppliant aengesproocken zijnde vande heer Musch U hooch Mogende Griffier, ten eijnde hij eenige kettingen zoude willen maecken ten behoeve van uwe hooch Mogende, ende tot diversche reijzen zulcx affgeslagen hebbende uit rechtmatige apprehensie van langsaeme betaelinghe ende veel naerloopens daer om te moeten doen, heeft hij Suppliant zulcx (omme het Landt dienst te doen) over t'hoofft siende, eijndelijck geresolveert uwe Hooch Mogende te believeen ende dien volgens gemaect heeft eenige goude ketingen, doch op zoodanigen voet, als alle andere Goudtsmeden ende Werckers hier te Lande ende door alle de Geunieerde Provintien te doen gewoon zijn, ende de selfve geleverd aen uwe Hooch Mogende de once voor acht ende dertich gulden thien stuijvers, niet jegenstaende het in alle steden geldt negen en dertich gulden ende in sommige wierden verkofft voor veertich gulden, zijnde gewrocht naer gewoonte, als geseijt is deser provintie, ende over lange ingevoert gebruijck van alle andere gemeene Goudtwerckers gemaect op den Toets. Ende dat hij Suppliant zulcx bij de leverantie heeft geseijt, sonder sich aen eenigen assaij verbonden te hebben, maer verkofft gelijk het in corpore bestondt, t'welck oock om datter niemant anders gevonden wierde, die op credijt zijn goude kettingen wilde leveren, is van tijdt tot tijdt aengenomen. Doch zoo uwe Hooch Mogende gelieven t'ordonneren, specialijck dat volgens opt' assaij zoude moeten gewrocht worden, sal zulcx geerne doen, mits dat op zijne betalinge precise ordre werde gesteldt, sonder dat hij Suppliant hier bevoorens gesien, geweten ofte hem anders bekend is geweest, veel min dat hij, als onwarachtich te kennen werdt gegeven medt opset ende voorbedachten raedt, t'selfve zoude hebben vermindert ofte in zijn alloij verandert, hebbende de specien van gelde gesmolten, volgens haer valeur, zijnde hem Suppliant geheel ongewoon de kettingen ofte eenich ander goudtwerck te maecken op assaij, op het welck hij hem ende hondert Goudtsmeden neffens hem het minste niet en verstaen ende int Goutwerck zijn goudt als vooren toetsende, t'selve wtwerckt ende formeert als naer gelegentheijdt wert vereijst, niet geloovende datter Goudtwerckers hier te Lande gevonden worden, die in desen anders doen als hij Suppliant, werckende het Goudt altijts opden Touts ende het silver op den steeck, heeft gedaen, ende niet op den assaij. Ende wanneer zulcx bij d'een off d'ander zoude mogen versocht worden, hij Suppliant genoodtsaect zoude worden, t'selve bij andere buijten den Haech hun des verstaende te laten doen, gelijk hij Suppliant oock gedaen heeft int'maecken van deses laetste kettingen aen uwe

hooch Mogenden geleverd, in voegen dat hij Suppliant bevindende niet anders gedaen, ende sich in desen gedragen te hebben, als naer zijn beste gewisse heeft kunnen oordeelen te zijn, conform slants recht ende billickheijdt sich vande voorschreve kettingen heeft ontleedicht, geen achterdencken ter werelt hebbende, datter eenich misnoegen wt zoude kunnen ontstaan, anderssints hadde wel willen verschoont zijn vande voorsz. leverantie, gelijk sommige voor hem hebben gedaen, die van selfs daer wt zijn gescheijden. Verhopende midts desen ende vastelijck vertrouwende op zijne onnooselheijdt ende oprechtich volkomen voldoeninge, ende ter genoegeen wederleijdt te hebben alle het voorstel der voorschreve Generaels, immers als daer eenige disproportie ofte ongelijcke in waerdije mochte bevonden worden, Soo is hij Suppliant alsnoch te vreden de voorschreve kettingen te smelten ende op zoodanigen assaij te brengen als hare hooch Mogende hem als dan zouden ordonneren, midts naer Advenant betaelende, gelijk als het goudt op zoodanigen voet van assaij gebracht wesende, in alle steden gelt. Derhalven ende over welcke redenen hij Suppliant gedienselijck ende oodtmoedelijck versoeckt, dat uwe hooch Mogende gelieve op dese zijne wel gefundeerde defentie goetd ende equitabel regardt te nemen, ende het voorschreve Advijs der Generaels verwerpende, des voorschreven Suppliants werck aen te nemen voor goetd ende valabel ende hem Suppliant dien volgens te bewaren voor de voorgemelde correctie, ofte andere gelijcke infamerende amende bij de meergenoemde Meesters Generaels der Munte te pretenselijck versocht.

NA, GMK, inv.nr. 7, fol. 57.

1640

[105] besluit om geen triomfpenningen te slaan op de inname van Breda in 1637

[10 februari 1640]

Is ter Vergaderinge gelesen seeckere Memorie aen haer Hoog Mogenden gepresenteert uijt den naem ende van wegen J. Looft ijsersnijder van de heeren Staten van Zeelandt, daer bij hij versoeckt ten behouwe vande Generaliteijt te mogen drucken in goudt op een Stempel bij hem geprepareert seeckeren Triumph penninck over het innemen vande stercke Stadt Breda, desirerende hij suppliant daer neffens te verstaen hoe veel goude Triumph penningen hij Suppliant jegens betalinge soude leveren. Waer op gedelibereert sijnde, Is goetgevonden ende verstaen dat men hierinne niet en can treden.

NA, SG, inv.nr. 3246, fol. 56 (10 februari 1640).

[106] verering van triomfpenningen aan Willem II [5 mei 1640]

De heer van Renswou ter Vergaderinge presiderende heeft haer Hoog Mogenden voorgedragen dat hij aen Sijn Hoocheijt de heer Prins Willem heeft gepresenteert ende overgeleverd uijt de naem ende van wegen haer Hoog Mogenden de twee Silvere ende eene goude Triumphpenninck over de victorie vande Stadt Breda in den jare 1637 aen desen Staet gereduceert, leggende deselve triumph penningen in een silver vergult doosge daer toe expresselick door den Goudtsmid Van der Maa gemaect, ende dat de voorsz. triumph penningen aengenaem sijn geweest oock danckelick aengenomen, ende dat de voorsz. presentie sijn hoocheijt de heer Prins van Orangie alvorens gecommuniceert wesende, heeft verclaert gehadt dat hij alles aengenaem hiel t'geene van haer Hoog Mogenden wegen, hem off de sijne wort aangeboden ende gepresenteert [...]

NA, SG, inv.nr. 3246, fol. 197 (5 mei 1640).

[107] betalingsordonnantie voor triomfpenningen [7 mei 1640]

De Raden ecc. Ordonneren den Ontfanger Generael Philips Doublet te betaalen aen Johannes Looft de somme van vier hondert tweentnegentich ponden van 40 grooten t'pont over het goudt,

silver ende fatsoen, mitsgaders voor de oncosten van Matrialen ende het maecken vande Stem-pels van een Goude ende 2 silvere penningen bij hem aende Hoog Mogen heeren Staten Generael geleverd. Volgens specificatie ende overbrengende ecc. Actum Hage den 7 meij 1640.
NA, SG, inv.nr. 12507, fol. 104 (7 mei 1640).

1641

[108] besluit om de triomfpenning op het verslaan van de Spaanse vloot bij Duijns niet aan te nemen [31 juli 1641]

Den triumph penninck bij Jan Looft ijsersnijder tot Middelburch in Zeelandt gepresenteert over de victorie vande Spaensche vloot in Duijns anno 1639 geruineert, Is niet aengenomen, maer gelast uijt te geven.

NA, SG, inv.nr. 3247, fol. 377 (31 juli 1641).

1645

[109] brief Adriaan Pauw aan Gerard Schaep Pietersz. over het wapen van de Republiek [1 september 1645]

Alsoo op ende aengaende het Wapen van de Hoog Mogende Heeren Staten Generael der Ver-eenichde Nederlanden tot noch toe geen seekere Voet oft order is genomen, ende namentlijk nyet aengaende de Croone oft de Thimbre daerboven te stellen, ende de tegenwoordighe tijt nyet occasien wel soude vereysschen dat daerop eenmael yet seekers wierde gearresteert ende geproportioneert na de iegenwoordighe lusten ende digniteyt van haere Hoog Mogenden, nyet alleen ten reguarde van de gesamentlijke geunieerde provintien, maer oock van andere Land-schappen, die onder der selver gehoorsaemheyt binnen ende buyten Europa resorteren. Ende 't selve jn dese conjuncture van tijde sonderlings soude connen te passe Comen omme benefens de Hoocheyt ende de Rangh van haer Hoog Mogenden oock derselve Wapen sulcx te jllustren dat het selve nu en de naemaels soude connen voortgebracht en de geallegeert werden. Soo ist dat dienaengaende gevallen sijnde verscheyden Consideratien op mijn versocht is, dat ick met ijmandt, in die Materie ervaren daerover in confidentie soude willen communiceren, ende onderstaen, off hoe ende in welke voege het Waepen van haere Hoog Mogenden alderbest soude connen verciert ende met hoedanighe Croone naede iegenwoordige Constitutie van 's landts Saeken binnen ende buyten behooren georneert ende becleet te werden. Tot welcken eynde hier neffens gaan verscheyde Modellen ende uyt het Boek van de Roeck⁷, onlancx uytgegeven, eenighe nader soude connen uytgevonden worden. Ende alsoo ik van Uwe Edeles goede kennisse, wetenschap ende ervaerentheynt int stuck van de Waepen overlanghe hebbe vernomen, Hebbe ick mij oversulcx aan niemandt beeter als aen Uwe Edele weten te adresseren. Met vriendelijck versoeck dat het Uwe Edele believe na sijne kennisse ende wetenschap hier op eens te besongieren ende te beramen tgunst de selve soude meenen insonderheyt aengaende de Croone boven het Waepen met Fatsoen ende Reputatie te connen werden geassumeert, daer jnne men (onder correctie) van nyemandt de Weth heeft te ontfangen maer degene soudon connen geven, die het aengaet als niemandt recognoscerende, hoewel het oock extra invidiam soude connen ende behooren genomen te werden. Ende jndien het Uwe Edele beliefe mochte wesen my hierop sijne consideratien met bygevoechde affteykeningen met den aldereersten over te senden, sal de selve daeraen het publicq dienst doen, ende mij particulierlyck obligeren. Behal-

7 Bedoeld is: Thomas de Rouck, *De Nederlandsche herault ofte tractaet van wapenen en polityken adel*, Amsterdam 1645. Het herhaaldelijk herdrukte werk van De Rouck was het enige gedrukte werk over overheidsheraldiek dat tot in de 19de eeuw in de Nederlanden voorhanden was. Vriendelijke mededeling mr.dr. E.J. Wolleswinkel, secretaris van de Hoge Raad van Adel.

ven dat de Oncosten daeromme aen te wenden ende te doen met de afteykeninghe ende andersintz Uwe Edele ten dancke sullen werden geristitueert. Men soude liefst sien dat dese saeke in stillicheyte sonder veeler kennisse mochte werden geprepareert, welcke Uwe Edele naer sijne discretie ook sal connen oordeelen alsoo dienstich te weesen. Indien nyettemin Uwe Edele soude mogen goetvinden daerover te confereeren met de Heeren van Meynderswijck, Matenes, de Knuijt ende Nederhorst, die van wegen Haere Hoog Mogenden derwaerts over aen syn Hoocheyt sijn gecommiteert, sal deselve nyet qualyck doen. Ende indien Uwe Edele niet genouchsaem geprepareert soude weesen ende meer tijts van noode hebben oft oock liever in stillicheyte met mij daer over soude believen te communieren sal het oock wel wesen. Ende deselve operatie connen doen daerinne Uwe Edele na sijne wijsheyt ende goede beleyt sal gelieve te handelen. Maer het versochte doch nyet langhe terugge gelieve te houden vermits men dienaengaende wat spoedicheyt van node heeft, om de preparaten die in diligentie moet worden gemaakt [...]

M.I. Pauw, 'Aantekeningen betreffende het wapen door de ambassadeurs der Republiek naar Munster te voeren'. In: *De Nederlandsche heraut* 7 (1892), 65-67.⁸

[110] brief mr. Cornelis Booth aan Adriaan Pauw over het wapen van de Republiek [september 1645]

De modellen van Uwe Edelheid mij toegesonden oversien hebbende, bevinde een groote fout begaen te sijn int teecken van de leeuwen, soo in't schilt, als nevens hetselve: want bij de ervaren in de Heraldye altijts geobserveert word, dat een Leeuw, als een moedich ofte strijtbare dier climme ofte met sijn twee voorste clauwen opwaerts springe, dat hij voorwaerts sie (audaces prospiciunt, timidi respiciunt: *onverschrokkenen zien vooruit, vreesachtigen zien om*) ende sijn staert naer sijn hoofd omcrulle. Ter contrarie een Lupaert (als een bloede cat) lope ende om sie (cauda versus culum incurrata: *een onverzorgde staart gaat in de richting van het achterste*). Daer omme soodane dieren als in de teekeninge A. affgebeeld sijn, niet genoemt worden Leeuwen, maar luparden; doch omdat se climmen als Leeuwen, leuwachtige Luparden, Leopards Lionnees, pardi leonini. Contra int wapen van Westvrieslandt worden de Leeuwen niet simpel Leeuwen genoemd, sed Leones pardini, lions lupardees, omdat se loopen als Lupards. Nu den Leeuw is alle Nederlantsche provincien (seer weynige uytgesondert) haer wapenteeken. Daeromme geen Luparts het wapen dienen te draegen, waer op oock vrende glossen (hoc conjunctura temporis) mochten gemaect worden. Ten dien fine hebbe laten teekenen een ander, gemarqueert met de letter B, alwaar Uwe Edelheid siet boven het wapen een croone, als de geteeckende met n°. 1 hooger (mijns oordeels) soude oock niet passen, als sijnde de voorneemste naest een conincken croone; niet temin om de selve wat meerder luyster te geven, hebbe met potloot tusschen yeder fleuron een drieling van peerlen doen stellen. Ick weet wel dat bij andere van minder qualiteit princen, jae Hertochten croonen gevoert worden, doch abusen moeten geen regel geven: jnt croonen ende timbreren der wapenen van particulieren wordt groffelijck gepeceert. Vreese noch op een narrecap ten lesten sal uyt loopen, ofte (dat Godt verhoede) een swarten ijseren muts.

Int schilt sal dienen een Leeuw, als de geteeckende met C daen liever gecroont met een croone als n°. 2, soo om te verhoeden de blame van de veranderingh int oude wapenschilt als om veele andere redenen.

De wapendraegers (Tenants des Armes) hebbe ic mede gecroont naer t'exempel van die van Engelandt, die aen de rechterzijde met een rooden hartochten hoet, gevoedert met hermijnen, hoedanich de voorstemmende provintie eygen is; die aan de lincker sijde met een souvereine

⁸ Het is niet duidelijk of de originele brief nog bestaat en waar deze zich bevindt. In NA, Pauw, inv.nrs. 66 en 67 trof ik het stuk niet aan.

Graeffelycken croone als n°. 8 sodane niet alleen de tweede provincie maar ook d'andere 't samentlijck toecomt.

Ten waere geraedsamer bevonden wierde te nemen de eene met n°. 4. Beyde de Leeuwen te coloreren naar welgevallen 't sij in haer nature 't zij vergult; 't zij den eenen vergult als die van Gelderland, den anderen roodt als die van Hollandt ende van 't merendeel der andere provinciën.

M.I. Pauw, 'Aantekeningen betreffende het wapen door de ambassadeurs der Republiek naar Munster te voeren'. In: *De Nederlandsche heraut* 7 (1892), 65-69.⁹

**[III] overwegingen over het plaatsen van een kroon boven het wapen van de Republiek
[8 september 1645]**

Bemerckt dat yder Provincie van de 17 Nederlanden van oude Tyden aff door sijn eygen ende besonder Lantsheer ofte Prince geregeert geweest zijn, ooc sijn besonder en eygen Wapen ende Croon daer boven op als hooghe teyckenen van Eere ende titule gehad heeft ende dat de voorgedachte Provinciën d. na ende alleneskens, met den Tydt sijn te samen gevoecht ende onder Keyser Karel den Vijfden onder een hooft gecomen ende onderdanich geweest. Soo heeft sulcx nochtans niet lange geduert, maar sijn deselve om de tyrannige Regeringe van des gemelte Keyser Karels soon Philips den Tweeden, Coning van Spanjen van malkanderen gescheurt daer aff het eene gedeelte van deselve Nederlanden in 't jaer 1581 den gemelten Coning Philips om seer wettighe ende krachtighe redenen heeft verworpen, afgesworen ende haer 't samen verbonden, den oorloghe tegen hem te voeren. In welck verbond doenmaels geweest syn de 2 Hertogdommen Brabant ende Gelderland, 't Graeffschap Hollant, Seeland, Zutphen, voorts de Heerlykheden Utrecht, Overysse, Vriesland ende Mechelen. Alle welcke vereenichde ende andere d. noch sedert bij geconquesteerde Landen haer vrijheyt tot den huydigen daghe toe, door Godes seggen, soo mannelijck verdedicht hebben, dat den Coning van Spanjen selffs genootsaekt is geweest in den Jare 1609 met deselven te maken een 12 jarich bestand ende deselve te erkennen voor vrije Landen, daer hij noch niemant anders ter weerelt ijets op hadde te seggen off pretenderen. Gelijck 't selve ooc betuyght, verklaert ende bevesticht hebben alle de andere gecroonde Hoofden in 't Christenryc.

Ende alsoo de selve nu noch vereenichde Nederlanden door 't geluc ende voorspoet van hare wapenen, den Coning van Spanjen in de Oost- en West-Indien niet alleen veel steden ende plaatsen hebben affgenomen, maar oock gheele Coningrijcke die sij nu selffs besitten. Soo is desen staet wel ende ten rechte bevoecht haer wapen te vereeren ende verciëren met een ongemee-ne Croone, dat is met soodanige eene die minder is als een Conings ende meerder als een Hertoghs Hoed: als onder n°. 6 en: 7 vertoont ende ten keuse gestelt word. "Non enim debet reprehensibile judicari, si secundum varietatem temporum statuta q.q. variantur humana". Ooc is het in rechten notoir "q. duo jura vincunt unum, &q. Marchio et comes debet preferri ei, q.e. marchio tantum" (Bald. ad leg. sed. milites ff. de Excus. Tut.). Nu is het immer seker dat het voeren van dusdanige Croone desen staet wel competeert omdat onder de selfden is een Hertogdom Gelderland, Item 't groote en machtighe Graefschap Hollant, item de andere Provinciën hier boven vermeld met alle de geconquesteerde steden in 't Hertogdom Brabant en Vlaenderen, behalve noch ooc de Coningrijcken van Jacatra, Ternate ende andere soo in Oost als Westindien (daaronder de conquesten op de cust van Africa ooc verstaen moeten worden.)

Ende sijnde dan dese 2 croonen n°. ... ende n°. ... niet anders als een Hertogs of te Cheurvorst's roo fluweelen hoed, uitgenomen dat deselve (behalven den rand met Ermijnen onder omgeslagen wesende) daar en boven noch heeft een gouden cirkel ofte croone à double fleurons

9 Het is niet duidelijk of de originele brief nog bestaat en waar deze zich bevindt. In NA, Pauw, inv.nrs. 66 en 67 trof ik het stuk niet aan.

en de boven op een boord peerlen cruyswys op de geseide roo fluweelen Hoet tot meerder cieraet gemaect.

Soodanige Hoed word by Joh. Seleben in zijn seer geleerde versameling van de Titels of Honor f. 602¹⁰ ende te voren bij Thom. Miles in zijn tractaet de nob. politie et civili f. 49¹¹ geseit dat een oudste soon van een coningh van Engelant is voerende op zijn Huldinche als prince van Walles, wiens district nochtans, macht ende heerlijkheid in geenen deele te vergelijken is bij het eene encke Graeffschap van Hollant.

Voorts aengaende de teyckeninge n°. 8 hier terugghe gaende, dunct ooc onder verbeteringe dat het verschil off Wapen van de Generaliteijt, sijnde den gecroonde Leeuw gewapent met Sweert en de pijlen, behoorde te worden gestelt in een effen schilt ende niet in een ovale, ooc sonder eenighe comportedement off bijwerck als hier in dese Teyckeningh ende veelyts allesints gedaen wordt.

Item dat ijder van de selve Leeuwen ende ophouders van 't Wapen wel souden mogen verciert worden, te weten die aan de rechtersijde met een hartogs Muts als n°. 6 off 7, off soo als men op 't principale wapen van de Generaliteijt sal voeren; en de andere met een graefelycke Croon als n°. 3 ad declinandam invidiam monarchar: ende om kennelyck ooc wt te drucken dat dese staet wel weet wat haer toecompt ende meerder niet en affecteert.

Item moet geprevenueert worden dat de Leeuwen haer steerten niet tusschen de beenen laten hangen, sijnde sulcx een teycken van bloodheyt, ut dicitur, ende derhalven verwerpelyc, cum sit nobilis via Leonis.

Item behoorden de Leeuwen niet te leunen of springen op het schilt van 't wapen als in deze schets n°. ... , maar 't selve handsaem op houden als n°. 7. 8. Item moeten de fleurons, dat is de bloemen om de Croone niet van 4 gelycke stukken gemaect worden, maer van 3 soo als in n°. 6. 7 en de niet als n°. 2. 3. 4. Het pavilloen dat onder het gemelte Wapen sou konnen gestelt worden soude men van binnen konnen als besaien met geborduurde bosselen met 7 pijlen, sans nombre, om 't selve te laten stellen voor de Hostels van de H.H. Gesanten van desen Staet ofte Republique, ergens in Ambassade off Hooghe Dachvaerde van Coninghen ende Vorsten vergaderingen gesonden wordende.

M.I. Pauw, 'Aantekeningen betreffende het wapen door de ambassadeurs der Republiek naar Munster te voeren'. In: *De Nederlandsche heraut* 7 (1892), 69-72.¹²

1646

[112] besluit om een beloningsmedaille op de inname van Tienen te laten slaan

[14 april 1646]

Op het versouck bij requeste aen haer Hoog Mogenden gedaen uijt den naem ende van wegen de vier voornaemste Officieren die de Entreprise op de Lamboische Troepes¹³ binnen Thienen hebben geexploicteert, Is naer voorgaende deliberatie goetgevonden ende verstaen dat de Supplanten boven de gouden Kettingh die sij albereijts hebben genooten noch ijder sullen worden vereert met een medaille ter weerde van vijff a ses pont Vlaems, daerop aen de eene sijde sal staen het wapen van de Generaliteijt ende aen de andere zijde de Stadt Thienen met inscriptie van dit Jaer 1646.

NA, SG, inv.nr. 3252, fol. 157 (14 april 1646).

¹⁰ Bedoeld is: John Selden, *Titles of honor*, Londen 1672.

¹¹ Bedoeld is: Thomas Milles, *De nobilitate politica vel civili*, Londen 1608. Volgens Pauw volgt hierna een onduidelijke tussenzin.

¹² Het is niet duidelijk of de originele brief nog bestaat en waar deze zich bevindt. In NA, Pauw, inv.nrs. 66 en 67 trof ik het stuk niet aan.

¹³ De troepen onder Willem Lamboy.

1648

[113] voorstel om een triomfpenning te slaan op de Vrede van Münster [25 juni 1648]

De Heer van Wimenum ter Vergaderinge Presiderende heeft haer Hooch Mogenden in bedencken gestelt off deselve niet en souden connen goetvinden te doen maecken een Triumph peninck ter gedachtenisse ende memorie vanden Vrede den 30^e. Januarij lestleden binnen Munster in Westphalen geslooten tusschen den Coninck van Spaignen ter eenre ende desen Staedt ter andere Zijde. Waerop gedelibereert sijnde, Is goetgevonden ende verstaen dat tegens Morgen opgesocht sal worden wat in het Jaer 1609 tijde vanden gemaecten twaelfjarigen Trefues nopen de het slaen off maecken van een penningh is gepasseert.

NA, SG, inv.nr. 3254, fol. 217 (25 juni 1648).

1654

[114] presentatie van Johannes van der Maa voor zestien gouden penningen en een model [9 oktober 1654]

Is ter Vergaderinge gelesen seeckere declaratie van Johan Vander Maa Goutsmith alhier inden Hage ende daer nevens vertoont Sesthien goude Medailles om vereert te Werden aende bewuste Sesthien Persoonen, gementionneert in haere Hoog Mogenden resolutie van den veerthienden Augusti lestleden, Wegende dese Medailles te samen tzeventich Oncen seven Engelschen, monterende in gelde jegens eenenveertich guldens de Once:

T'fatsoen jegens twintich £ ijder

f 2884:7

Voort maecken van een nieuw model

f 320

f 50

Noch is vertoont een gouden Medaille mede bij den voornoemden Vander Maa geleverd, om vereert te werden, volgens haere Hoog Mogendens resolutie vanden vijfthienden September lestleden aan Sr. Vander Linden, eenige translaten gedaen hebbende uijt de Poolsche in de Nederlantsche Tale, wegende drie Oncen twee Engelschen en twaelf asen, t'gout als boven greeckent,

bedraecht

f 127:17

T'fatsoen mede als boven

f 20

Tsamen

f 3402:4

[...]

Des blijft hij vander Maa gehouden het voorschreve Model aen haere Hoog Mogenden over te leveren om in de secrete Kasse opgesloten ende bewaert te werden.

NA, SG, inv.nr. 3260, fol. 781 (9 oktober 1654).

1659

[115] memorie van de Raden en Generaalmeesters van de Munt op de beeldenaar van de nieuwe zilveren rijder en zilveren dukaat [1 juli 1659]

De Raden en generael meesters vander munte souden (onder verbeteringe) goet vinden, dat men de figure ofte den Stempel vande Silveren Rijder met de omschriften vanden soude mogen ordonneren, in alles conform die vande gouden Rijders, op dat de naem ende de figure niet en discrepere. Vervolgens soo soude de onderstaende figure vande Rijder geen andere veranderinge subject blijven, als dat men in plaes van Mo: Aur: of aurea stelle Arg: ofte argentea.

Ten waere, dat men de Croon die op het Wapen vande generaliteijt geplaest is, verandere in een andere Croon van hooger Souverainiteijt, en in maniere als deselve of op vrede handeling tot Munster, off elders is in swang geweest [...]

NA, GMK, inv.nr. 10, fol. 22 (1 juli 1659).

1660

[116] weigering van Johannes van der Maa om de bestelde ketens te maken**[7 augustus 1660]**

Den Commis Spronssen heeft ter Vergaderinge voorgedragen, dat den Goutsmith vander Maa weijgerich is te maecken de goude Kettingen ende Medailles die vereert soudén werden aende heeren Krage en Buchwaldt, extraordinaris Ambassadeurs van den Coninck van Denemarcken, ende haren Secretaris genaemt Testman breeder gementionneert in de resolutie vanden vierden deses, ten ware hare Hoog Mogenden van nu aff aen gelieffden vast te stellen dat hem in plaetse van eenenveertich, tweenvertich guldens voor ijder Once soude werden gepasseert. Waerop gedelibereert sijnde, Is goetgevonden ende verstaen mits desén te versoecken de Heeren Gecommitteerden in des Generaliteijts Reeckencamer, dat haer Edelen haer Hoog Mogenden diesaengaende metten allereersten willen laten toecomen haer advis, sonder resumptie.

NA, SG, inv.nr. 3266, fol. 442 (7 augustus 1660).

[117] besluit om niet op het verzoek van Johannes van der Maa in te gaan [21 september 1660]

Ontfangen een Missive van de Heeren Gecommitteerden in des Generaliteijts Reeckencamer geschreven alhier in den Hage den twintichsten deses, ende daernevens een bijlage houdende tot voldoeninge van hare Hoog Mogenden resolutie vanden sevenden Augusti lestleden, advis, dat den Goutsmith Vander Maa hem soude behooren te contenteren met veertich guldens voor de once van de goude Kettingen ende Medailles bij hem te maecken die vereert soudén werden aende Heeren Ambassadeurs van Dennemarcken ende haren Secretaris. Waerop gedelibereert sijnde, Is goetgevonden ende verstaen, dat aen den voornoemden vander Maa voor de once als vooren niet meer sal werden toegeleijt als veertich guldens, 't welck hem door den Agent de Heijde sal werden bekend gemaect.

NA, SG, inv.nr. 3266, fol. 521 (21 september 1660).

[118] weigering van Johannes van der Maa om de drie Deense ketens te maken**[27 september 1660]**

Den Agent de Heijde heeft gerapporteert dat hij aen den Goutsmith vander Maa voorgehouden hebbende hare Hoog Mogenden resolutie vanden eenentwintichsten deses, daer bij hem niet meer toegeleijt wert als veertich guldens voor de once vande goude Kettingen ende Medailles te vereeren aende Heeren Ambassadeurs van Denemarcken ende haren Secretaris, denselven vander Maa verclaert hadde, daer bij niet behouden te connen blijven. Waerop gedelibereert sijnde, Is goetgevonden ende verstaen mits desén te autoriseren den Griffier Ruijsch om een ander Goutsmith te dispiceren [GS: aanwijzen], die de voorschreve Kettingen ende Medailles tegens veertich guldens d'Once sal willen aennemen te maecken.

NA, SG, inv.nr. 3266, fol. 535 (27 september 1660).

[119] besluit om nieuwe stempels voor de ambassadeursmedaille te doen maken**[13 oktober 1660]**

Opt gerepresenteerde van wegen de Provintien van Utrecht ende Stadt en Lande ter Vergaderinge gedaen, Is naer deliberatie goetgevonden ende verstaen, dat de Stempel vande goude Medailles, die somwijlen bij hare Hoog Mogenden aen uijtheemsche Ministers ende anderen werden vereert, in eenige schilden vandien, gedresseert sal werden volgens de aanwijssinge diesaengaende ter Vergaderinge gedaen.

NA, SG, inv.nr. 3266, fol. 588 (13 oktober 1660).

1663

[120] voorstel om de presenten van Staat in het vervolg te essayeren [28 juni 1663]

Is ter Vergaderinge gelesen seeckere Remonstrantie vande gesamentlicke Raden ende Generaelmeesters vande Munte, daerbij deselve in bedencken geven, off vande goude Lampetten door ordre van hare Hoog Mogenden gemaect ende alle verdere presenten in toecomende, niet behoorlicke keure ende oock assaijpreuve gedaen soude behooren te werden door den Assaijeur-Generael ter presentie van hen Generaelmeesters. Waerop gedelibereert sijnde, Is goetgevonden ende verstaen, dat de Voorschreve keure ende assaijpreuve vande gemelte Lampetten door den Assaijeur Generael ter presentie vande voornoemde Generaelmeesters gedaen sal werden. NA, SG, inv.nr. 3269, fol. 396 (28 juni 1663).

[121] reactie van Pieter Verdiyn op het essaai van de door hem gemaakte gouden lampetten [8 augustus-8 september 1663]

Extract uijt het Register der Resolutien vande Hooch Mogende Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden, 8 augustus 1663.

Op het gepresenteerde ter Vergaderinge gedaen, Is na deliberatie goetgevonden ende verstaen mits desen te autoriseren den Assaijeur Generael om ingevolge van haer Hoog Mogendens resolutie vanden 28^e Junij Lestleden ter presentie vanden Raden ende Meesters Generael vande Munte der Vereenichde Nederlanden behoorlijcke Keure ende Assaij preuve te doen vande Goude Lampetten door ordre van hare Hooch Mogenden gemaect om van wegen den Staet in Vranckrijck vereert te werden ende van sijne bevindinge schriftelijck bericht over te leveren aende Hoochgemelte Vergaderinge.

[...]

In voldoeninge deser resolutie sijn de Raden Generaelmeesters neffens den Assaijeur Generael gegaen ten huijse van de Heer Ontfanger Generael Doubleth ende aldaer ten bijwesen vanden Commis Isbrant van Noortwijck ende den Meester Sr. Verdeijn, de zeven stucx goude Schotelen met hare seven Potten gesien, waer van de voorsz. Meester van ijder schotel ende pot op verscheijde plaetsen affgeschrapt heeft ongevaerlick 3 ende een halve Engelssche off wat meer vant voors. gout, twelck de voors. Meester in een papier gedaen heeft ende aenden Generaelmeester Boreel behandelt en oock nevens sijn mede Generaelmeester ende den Assaijeur Generael inde Muntcamer aengecomen wesende, in presentie vanden selve, het voors. papier alsoo wesende toegedaen, bezegelt heeft met 2 Zegelen van sijn Cachet ende het selve alsoo opgesloten bewaert tot op morgen 11^e. Augusti om daervan door den Assaijeur Generael twee heele proeven genomen te werden.

[...]

[schrijven aan de Staten-Generaal]

In voldoeninge van Uwe Hoog Mogende resolutien, de eerste vanden 27^e Junij ende de andere vanden 8^e Augusti daer aen volgende deses Jaers 1663 hebben de Raden Generaelmeesters haer vervoeght ten huijse van de Heer Ontfanger Generael Doubleth ende door desselfs commis machtich geworden de seven Goude schotelen met hare respective Goude potten te besichtigen ende door de meester die deselve waren aenbesteeft te maken, van ijder schotel als pot laten affvrijlen seker quantiteijt Gouts tot gebruik der preuven vanden Assaijeur Generael daer van te nemen. Waer naer het Memoriael bij den voors. Assaijeur Generael daer van zijnde gedaen ter presentie vanden onderges. Generaelmeesters, is het voors. Gout-werck door den anderen bevonden te houden in fijnte 20 caraten 10 à 11 grein fijn Gouts, sijnde beneden de uijtterste remedie thien greinen gouts stijff, bedraegen over de geheele masse Gouts der voors. schootelen ende Goude potten, die t'samen geseght werden te wegen sestien honderd veertich Oncen, de somme van 2.576 guldens en 3 stuivers. Ende oversulx soude ijder once maer waerdigh wesen

negen ende dertigh guldens acht stuivers 28 mijten, doch aen denselven meester is toegeleght ende belooft is voor ijder Once betaelt te werden een ende veertich gulden, behalven het fatsoen van een gulden tien stuivers per ijder Once.

En off nu wel voors. werck int geheel naer luyt ende scherpigheijt der placaten niet en behoorde geleden nochte Leverbaer verclaert te werden, maer dat die selve mosten in stucken geslagen werden, als bevonden werdende soo laegh beneden de uijtterste remedie te wesen vervallen. Soo ist echter mede sulx dat voorsz. oude en daerop gevolgde salutare placaten opt faict van Gout ende silversmedengilde wel gestatueert ende geordonneert zijn geweest bij de Princen ende Staeten vanden Lande, neen-maer noijt geheelijck in gebruijck ende observantie hebben connen gebracht werden, het welck nu mede meer als oijt voor desen in swanck is, gemerckt het Gout materiael ende sonderlinge de specien seer merckelijck in prijs sijn gehauseert ende verhooght, soo dat sederd Eenigen tijt herwaerts, geen ofte seer weijnigh gouts is te become geweest, insonderheijt niet, als men sodanige Masse Gouts t'erstens ende als op een sprongh noodigh hadde, waertoe doch voor opgelt nootsakelijck anderhalf en twee per cento moet betaelt werden, soo als sonderlinge in dit Lopende Jaer doorgaens meest is betaalt geworden.

Van gelijcken dat de smeltinge ook al Eenige laccagie geeft, vermits de uijtheemsche specien op seer vreemde manieren galloijeert werden soo dat inde selve dickmael gevonden wert amdril t'gene sich int gout sedt, soo dattet seer qualick selffs door het vuijr sich daer van separeert. Ende waer van het voors. gout (als zijnde met pistoletten gout ten deele verhooght) niet geheel vrij en is, soo als bij ons ooghschijnelijck is gebleken.

Het schijnt oock dat dese Meester (soo als andere voor desen) reflexie hebben genomen op de trage betalinge, Ende waerover hij hem dickmael gecalangeert wordende, sich hebben willen verontschuldigen ende oock beclaeght ende tot versachtinge van welcke gedane contestatien soo schijnt mede ongevoelijck ingeslopen is dat de Goude Wercken door ordre van Uwe Hooch Mogende soo nu als dan gedaen maeken, alles seer kennelijck onder den voet sijn gemaect geweest ende echter al deselve door Uwe Hooch Mogende ordre zijn aengenomen, ende metter tijt den Leveraer derselve daerover is voldaan ende betaelt geworden. Apparentelick dewijle het gout alleenlick bij den toetzscheen geprobeert wert ende niet op den steek, soo als van het silver geschiet, ende de preuve gedaen werden ende in welcker beide preuven off examen mede ondersoeckinge voor desen en tot noch toe seer slordigh ende slappelick is toegegaen. Vermits men sulcke wercken buten gedaen off genomen assaij voor goet aennam.

Doch dese Meester ende alle andere en konnen van groote naelaticheijt niet geexcuseert ende verontschuldicht werden over sodanigen ende exorbitanten affwijck, dewijle sij met een ofte twee assaijproeven ten hooghten emportereren (butent gout totten voors. assaij nodigh 25 ofte 30 stuivers) van de gewisheijt des gehalts ende fijnte konnen versekert wesen, soo dat zij wel ende loffelick souden konnen wercken, het gene onder reverentie in toecomende aenden Meester ofte aennemer van een groot werck door Uwe Hooch Mogende den selven behoorde geinjungeert te werden, omme alle fraude voor te comen. Want de Generaelmeesters konnen geensints approuberen dat dese ofte diergelijcke soorte van wercken souden behooren getolereert off geadmitteert te werden, neen-maer ter contrarie te sustineren ende adstrueren datse behoorden te werden verclaert niet te wesen leverbaer, soo als vooren gesustineert is. Niet te min om redenen voorsz., als insonderheijt mede dat de Edel Groot Mogende Heeren de Staten van Holland ende Westvrieslandt tot weeringe der voorige ende andere abusen die int Gout ende silver verhandelinge ende vercoopen onder die vant voorsz. Gilde gepleecht wierden bij Placaet van 3^e december 1661 ende daer op gevolgde resolutien noch inde maent mej deses loopende Jaers geordonneert ende ook aen die vant voorsz. Gilde vergunt hebben voor ijder once werkgout de somme van Eenenviertich guldens derthien stuivers ses en twintich mijten elx (makende vijff guldens en acht stuivers sestien mijten op ijder marck off acht oncen des voorsz. gouts meer ofte hooger als Uwe Hooch

Mogende aen voorsz. Meester sijn toevoegende, bedragende over de twee hondert vijf marcken de somme van duysend een honderd tien gulden acht stuivers sestion mijten). Wel verstaende datse voortaan sullen moeten wercken ende verblijven op 21 karaat 9 grein ophet voorsz. werckgout ende niet vermogen lager te gaen op de peinen ende amendes inhet voorsz. Placaet breeder geexpreseert, dan vermits de generale transgressien in het voorsz. gilde ende dat vele vande Notabelste Steden in Holland die wercken voor goet keurden ophet Goudt, ten minsten keurden ende lieten passeeren (hoewel tegens Eedt ende plicht), die maer waeren houdende, soo sij selfs bij geschriftte attesteren, tusschen de 20 ende 21 karaat fijn gouts. Ende dat dese Lampetten met hare vaten bij den Assaij uytbrengen 20 karaat 10 à 11 greijn gouts, Ende derhalve niet wijt van 21 kaarten gouts, omme alle welcke redenen, geven de Raden Generaelmeesters aen Uwe Hooch Mogende reverentelick in bedencken of voorsz. Wercken nu mede niet (soo als voor desen meer maell geschiet is) behoorden geconserveert ende door Uwe Hooch Mogende singuliere gratie aengenomen te werden als zijnde deselve wercken aanbestedt ende geordonneert mitsgaders opgelevert aen Uwe Hooch Mogende albereijts het voorsz. nieuw placaet van Holland is in train gebracht, veel min geobserveert geworden. Dan alles stellende aende Hooghwijse beraedslaen ende resolutien van Uwe Hooch Mogende, als die weten off voorsz. presenten onaengenaem ende niet acceptabel soudens wesen, vermits de titre, gehalt ofte fijnte daerin niet pertinentelick geobserveert ende naergecomen is, echter reflexie nemende dat de franse Louisen alhier tegens negen guldens het stuck, ende aldaer tot Elff gulden gewillich werden uytgegeven, soude ijder schotel ende Pot in Frans gelt noch komen te bedragen over de Twaelff duysend guldens.

[...]

Extract uijt Register der resolutien van de Hooch Mogende Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden, 8 september 1663.

Is gehoort het rapport vande heeren van Ommeren ende andere hare Hooch Mogende Gedeputeerden tot het stuck vande Munte, achtervolgens derselver resolutie vanden 15^e Augusti lestleden, gevisiteert ende geexamineert hebbende de Memorie vande Raden ende Generalemeesters vande voorsz. Munte, Abraham Boreel ende Johan van Nispen, houdende bericht raeckende de assaij bij henlieden tot voldoeninge van haer Hooch Mogende resolutie vanden 28^e Junij mede lestleden ende den 8^e der voorsz. maent Augusti genomen van de seven goude Schotels ende Potten die van wegens den Staet in Vranckrijck vereert sullen werden, oock noch gevisiteert ende geexamineert hebbende verscheijdene Requesten vande Goudtsmidt Pieter Verdijn die de voorsz. Schootels ende Potten heeft geleverd, het voorsz. subject mede concernerende. Waer op gedelibereert sijnde, Is goetgevonden ende verstaen de meergenoemde Goude Lampetten mits desen te accepteren ende aen te nemen. Ende wert dienvolgens den Raedt van State versocht ordre te willen stellen, ten eijnde den voorn. Verdijn daer van mach werden betaelt, te weeten ijder Once gout gereeckent tegens Eenenvertich guldens, daerinne begrepen opgelt, Laccagie ende alles wat Eenighsints gepretendeert soude connen werden. Ende daerenboven voort het fatsoen van ijder Once eene gulden sonder meer.

[...]

Nadat de heer van Ommeren op 19^e September 1663 aen ... gesegt heeft dat bij naerder gedane instantie ende bewijs dat voor desen dertich stuivers per Once was betaelt op resolutie van hare Hooch Mogende alsnu mede aende voorsz. Meesters de voorsz. dertich stuivers sijn bewillight ende geordonneert aende selve soo veel betaelt te werden.

NA, GMK, inv.nr. 10, fol. 259 (8 augustus-8 september 1663).

1664

[122] besluit om een commissie in te stellen om een nieuwe beloningsmedaille te ontwerpen [11 augustus 1664]

In Deliberatie geleijt sijnde, Is goetgevonden ende verstaen mits desen te versoecken ende committeren de Heeren van Gendt, Johan de Witt ende vander Hoolck om metten anderen in conferentie te treden over het formeren van een nieuwe medaille, daer mede haere Hoog Mogenden gewoon sijn uijtheemsche ende andere ministers te regaleren ende daer van rapport te doen.

NA, SG, inv.nr. 3270, fol. 606 (11 augustus 1664).

1667

[123] besluit om Pieter Verdijn op te dragen een model voor een kleinere medaille te bezorgen [29 oktober 1667]

Noch gelesen de Requeste van denselven Verdijn, houdende in effect, dat alhoewel hare Hoog Mogenden geordonneert hadden, dat de voorschreve Medaille gemaect soude werden ter waerdije van hondert guldens, hij echter genootsaecht was geweest deselve medaille te maecken ter waerdije van hondert tseventigh guldens, alsoo geen ander model en hadde.

[...]

Des sal de voorschreve Medaille van 170 £ aen den voornoemden Verdijn in reeckeninge werden gevalideert. Ende sal hij dien onvermindert oock een model van Medaille ter waerdije van hondert guldens doen maecken, omm de occasie voorvallende, sich daervan op harer Hoog Mogende ordre te connen dienen.

NA, SG, inv.nr. 3276, fol. 440 (29 oktober 1667).

[124] besluit om stempels voor de kleinere medaille te laten snijden [14 december 1667]

Is ter vergaderinge gelesen de Requeste van den Goutsmith Pieter Verdijn, oock daernevens tot voldoeninge van hare Hoog Mogende resolutie van den negenentwintichsten October lestleden, geexhibeert een Model van een Medaillie ter waerdije van hondert guldens, omme de occasie voorvallende, daarvan gedient te connen werden. Versoeckende te mogen verstaen hare Hoog Mogenden goede meeninge ende intentie, off hij een stempel sal hebben te doen maecken, om deselve Medaille te doen drucken, welcke stempel wel ten minsten drie hondert guldens soude comen te costen, ofte datmen deselve sal hebben te gieten. Waerop gedelibereert sijnde, Is goetgevonden ende verstaen, mits desen te autoriseren den Suppliant om den voorsz. stempel tot coste van den Lande te doen snijden.

NA, SG, inv.nr. 3276, fol. 556 (14 december 1667).

1668

[125] declaratie van Jurriaan Pool voor het snijden van een paar stempels [4 december 1668]

Op de declaratie van Juerien Pool overt maecken ofte snijden van den Stempel hem bij den Goutsmith Pieter Verdijn ingevolge van hare Hoog Mogende resolutie vanden veerthienden December 1667 aanbesteedt voor de Somme van drie hondert vijffentwintich guldens, om gebruijckt te werden tot het maecken van Medailles ter Waerdije van hondert guldens, Is naer deliberatie goetgevonden ende verstaen dat ordonnantie ter concurrentie vanden voorschreve somme van drie hondert vijffentwintich guldens ten behoeven van den Suppliant gedepescheert sal werden.

NA, SG, inv.nr. 3278, fol. 422 (4 december 1668).

1681

[126] rekwest van Pieter Verdijn waarin hij de Hoog Mogenden bedankt voor het mogen maken van de presenten van Staat en waarin hij Adriaen van Hoecke als opvolger aanbeveelt [6 september 1681]

Geeft onderdaniglijk te kennen Pieter Verdeijn Juwelier alhier, dat U Hoog Mogenden de goetheijt hebben gehad, van hem Suppliant te emploieren tot het laten maken ende leveren vande goude medailjes ende andere goudt en silverwerck die U Hoog Mogende van doen hebben gehad. Ende alsoo hij suppliant tot goeder Ouderdom is gecomen, ende dergelijcke werck hem niet meeren dient, Soo keert hij Suppliant sigh tot U Hoog Mogende deselve voort het voorsz. amptloij en dienst hoochelijck bedanckende, ende tot een teecken vandien U Hoog Mogenden recommanderende in sijne plaetse den persoon van Adriaen van Hoecken, Schoon Soon ende de winckel aengestaen hebbende van wijlen Hans Koenraet Bregtel, mede juwelier en Silversmit alhier, welcken Van Hoecken voor hem Suppliant altijt tot nu toe de voorsz. medaeljes extraordinaris selfs heeft gemaect, waertoe hij bijsonderlijk is begaeft.

NA, SG, inv.nr. 7507, 6 september 1681.

1689

[127] verzoek van Adriaen van Hoecke om betaling van achterstanden [22 januari 1689]

Geeft met alle schuldige eerbiedicheijt te kennen Adriaen van Hoecke Meester Goudtsmidt alhier inden Hage, hoedat hij Suppliant nu eenen geruijmen tijt geleden voor sijnne Leverancie vande Goude Coppetassen, kettingen, en medailles etc. ten dienste en op ordre van U Hoog Mogenden gedaen, niet Volcomentlijk uijtte Post vande defroijementen is betaelt geworden, als hebbende in plaetse vande geheele voldoeninge, telckens vanden Heer Ontfanger de Willem¹⁴ voor ider leverantie become een recipisse op het Noorderquartier, monterende nu tesa-men (dat den Suppliant ten achteren is en noch tot sijnne merckelijcken interest onder hem heeft) over de drie duysent guldens Capitaal. Hebbende den Suppliant gemelte recipissen aende heeren van het Noorderquartier verthoont en daer op in alleronderdanicheijt versocht ordonnantie van betalinge. Waerop tot antwoord become heeft, geen verseeckeringe te connen geven, hoedanich, off wanneer die voldoeninge sal werden gedaen, maer dat alvooren nootsaekelijck ordonnantie op Hoorn moste werden besolliciteert, en wijders tot Alckmaer. En gemerckt Hoogh Mogende heeren den Suppliant, soo hij sijnne penningen ten deele in het Noorderquartier moet bevorderen, off doen solliciteren, telckens seer veel moeyten en oncosten sal hebben, jae ten minsten wel over de helft van het geene hij daer van voor fatzoen comt te genieten, en vermits sulcx strijdich is tegens de conditie van wegens U Hoog Mogenden met den Suppliant op het stuck van de te doene leverancie aengegaen, waarbij wel expresselijck is bedongen, dat ider te doene leverantie promptelijck aenden Suppliant soude werden voldaan, als hebbende het selve soo min aengenomen als eenichsints doenlijk is geweest. Boven dit alles soo heeft den Suppliant noch bij voorgaende gedane leverancie door verloop van intressen merckelijcker schade geleden, soo als den Suppliant meermalen bij requesten aen U Hoog Mogenden claechlijcken heeft verthoont. Ende den Suppliant nu ten hoogsten genecessiteert sijnde, en geen ander middel tegemoet siende, als door U Hoog Mogende favorable te nemen Resolutie te werden geholpen, Soo keert hij hem bij desen Requeste nochmalen seer reverentelijck tot U Hoog Mogenden, Versoecekende ootmoedelijck dat U Hoog Mogende die voorsieninge gelieven te doen, ten eijnde den Suppliant vanhet geene voorsz. is promptelijck mochte werden betaelt, en wijders soodanige ordre te stellen dat hij voor sijn Courant te leveren goudt, volgens sijnne gemaecte conditie op become ordonnantie aenstonts mochte werden voldaan, ten minsten voor allen anderen uijtte post vande defroijementen (als vermogende sijnne gedane leverantie seer weijnich uijtsel van betalinge te lijden) opdat den Suppliant bij manquement

¹⁴ Bedoeld is Daniël de Wilhem, ontvanger van de gemenlandsmiddelen van het kwartier van Amsterdam, 1676-1695.

vandien, niet onbequaem gemaect werde om U Hoog Mogenden op derselver becomen ordre promptelijck te dienen.

NA, SG, inv.nr. 7538, 22 januari 1689.

1691

[128] besluit om medaillestempels te laten snijden [29 oktober 1691]

Is na Voorgaende deliberatie goet gevonden ende Verstaen, dat een Stempel sal werden gemaakt omde Medaille dewelke ordinaris aan de Ministers weg gaende wert Vereert, te schrouven, in plaetse dat deselve nu wert gegoten.

NA, SG, inv.nr. 3324, fol. 645 (29 oktober 1691).

1693

[129] akkoord tussen Johannes van Hoecke en Daniel Drappentier over het snijden van een paar medaillestempels [1693]

Op Conditien Naarbeschreven Soo sijn Johannes van Hoecke, Als daar toe bij de Hoogh Mogende heeren Staten generael der Vereenighde Nederlanden geauthoriseert sijnde ter eenren, ende Daniel Drapentier, stempel Snijder alhier inden Hage ter Anderesijde, met malkander veraccordeert en over een gekomen in voegen en maniere Naarvolgende.

Eerstelijck sal den Voornoemden Drapentier gehouden sijn twe bequame stempels te doen smeden, ende deselve gesmeedt en opgemaect sijnde, op de eene te snijden het wapen vande generaalteijt in forma, ende op de ander de wapens van de seven provincien, ende dat soo groot als het model is, alles luxieus en wel gesnede.

Den selven sal wijders gehouden sijn de heije met sijn verder toebehoren, soo houdt als Eijser werck tot sijnen kosten te laten maken, en voorts alles wat daar toe behoort tot dat het geheele werck in Staat gebraght, en daer mede een proeve bij hem Sal sijn gedaen.

Het werck sal bij hem in Ordere gebraght ende opgelevert moeten werden binnen den tijt van Ses maanden naar dato van desen Contracte, met dien expresse voorbedinginge nochtans dat soo de stempels een van bijde, ofte, alle bejide binnen den tijt van ses eerstvolgende jaren, quame te breke, de Voornoemden Drapentier het selve in sulken gevallen tot sijnen kosten weder sal moeten herstellen, en dat soo groot, goet en sterck, als het te voren geweest is, sonder daer voren ijetwas onder wat pretext het oock soude konnen wesen te mogen pretenderen.

Den Voornoemden Drapentier sal voor alle het selve Werck met sijn toe behooren int geheel eens gelt genieten een somme van Vijfhondert guldens, welverstaende als daer meede al voren de proeve tot Contantement van haar Hoog Mogenden sal sijn gedaen en het selve goet gevonden wert, maer bij aldien het werck niet suffisant en duegende wert bevonden, sal hij deswegen niet eenen stuijver konnen pretenderen, maar het selve voor sigh moeten blijven behouden.

Tot naerkominge vant welke de Voornoemden Drapentier bij desen is verbindende sijn persoon ende alle sijne goederen geenens Uijtgesondert, de selve subiecteerenden ten bedwange van allen Reghten en Reghteren ende specijlijck den Edele hove van Hollandt.

Actum, in Sgravenhage den

(w.g.) Daniel Drappentier

(w.g.) J. van Hoecke

Dit bovenstaende werck is geprobeert en wel bevonden op den 12 september 1693.

(w.g.) J. van Hoecke

(w.g.) Daniel Drappentier

NA, SG, inv.nr. 12548.489-3, 1693.

[130] verzoek van Daniel Drappentier om betaling voor medaillestempels**[12 september 1693]**

Geeft reverentelijck te kennen Daniel Drappentier Munt ende Wapensnijder woonende alhier, dat hij suppliant ten dienste van uwe Hoogh Mogenden heeft gemaect ende gegraveert twee Stempels, als mede gedaen eenige verschotten aen het smeden der heije ende Stempels tot het Maecken der Medailles, waerover hem suppliant volgens Rekeninge desen annex is compterende de somme van sevenhondert seven ende negentich guldens. Derhalven keert hij Suppliant hem tot uwe Hoogh Mogenden, Reverentelijk versoeckende, dat uwe Hoogh Mogenden goede gelieft zij, hem suppliant te verleenen ende Laeten Depescheren ordonnantie van betaling op den ontfanger generaell.

NA, SG, inv.nr. 7566, 12 september 1693.

1698

[131] petitie suppletoir van fl 150.000 op de post der defroyementen [22 april 1698]

Uwe Hoog Mogenden na hare hooge wijsheit considererende, dat tot de securiteit en welstand van Ons lieve vaderland het niet alleen noodzakelijk is dat het selve door de wapenen werde beschermt ende voor den Vijanden ofte die het andersints souden willen beledigen, ontsachelijk sij, maar oock, dat U Hoog Mogenden respect en goede correspondentie met derselver hooge Geallieerden en andere Potentaaten door reciproque besendingen en receptien van Ambassadeurs en andere publicque Ministers werde geconserveert ende gecultiveert, hebben sig altijd daar aan laten gelegen Sijn dat het eene ende andere ten besten vande Staat na behooren wierde waargenoomen. Welcke U Hoog Mogenden voorsorge veele goede effecten voordoen Staat heeft geproduceert, insonderheit voorleden Jaar, als wanneer door selver hoogwijse conduitte, vorsigtige directie en onvermoeijde vigilantie, dese Republique van een costbaare, luctueusen en Land verdervenden Oorlog verlost sijnde, een goede en gewenschte Vreede bekomen heeft.

Dog dewijle de plaatse vanden bij een comste tot de voors. Vreedehandeling met concert van de respective hooge Geinteresseerde Partijen tot Rijswijk wierd aangesteld, so heeft den Staat tot conservatie van desselffs luister en reputatie, sig indispensabelijk verpligt bevonden aande Heeren Ambassadeurs en Plenipotentiarisen die na de Geslotene Vreede haar afscheit van haar Hoog Mogenden hebben genoomen met de gewoonelijke presenten van goude Ketenen en meddailles te vereeren, gelijk sulx altyds van ouds gebruikelijk is geweest, en sonder aande reputatie vanden Staat te kort te doen, niet nagelaaten heeft konnen worden.

Dat boven dien aan ijder van de Heeren Ambassadeurs van Sijne Koninklijke Majesteijt van Sweden, als geweest sijnde Mediateurs in de voors. Vreedehandeling, voor haar genomen moeijte en aangewende devoiren in de voors. negotiatie, vereert is een goud Lampet ter waarde van Tien duisent gulden, ingevolge vande exemplen in diergelijke gelegentheden van ouds tot nu toe gepractiseert, bedragende dese vereeringen aan opgemelte Heeren Ambassadeurs en andere publicque Ministers gedaan t'sedert de maand van October laatstleden ende die nog sullen moeten werden gegeven, een Somme van Hondert Vijftigh duisent gulden, het welke aangesien moerende worden als een extraordinaris voorval, daarop geen vaste Staat konde werden gemaakt, en waartoe de nodige penningen onmogelijk niet gevonden konnen werden uit de post vande defroijementen op den Staat van Oorlog gebragt, dewijl de voors. post so voor het gepasseerde als lopende Jaar nauwelijx sal konnen toereijken om te vinden de oncosten van de extraordinaris Ambassades en besendinge buiten 's Lands, die reeds sijn gedecreteert en nog gedecreteert sullen moeten worden.

Alle het welke U Hoog Mogenden na haare hooge wijsheit en importantie vande sake serieuselijk met rijpen rade overwoogen hebbende, hebben Ons bij resolutie vanden 14 deses versogt een petitie te formeren ter somme van Een Hondert en Vijftig duisent gulden tot verval

vande onkosten der vereeringen die ter occasie vande laaste Vreede handelingte te Rijswijk is gehouden geweest, ter eeren vanden Staat gedaan hebben moeten worden.

So hebben Wij dienvolgens dese Petitie ter voors. somma van een hondert en Vijftig duisent gulden op gesteld, dewelke Wij aan U Hoog Mogenden presenteren met ernstig versoeck dat U Hoog Mogenden deselve aande respective Provincien sonder tijd versuimen gelieven te laten afgaan en met haar veel vermogend voorschrijven sodaanig te seconderen, dat de consenten ten spoedigste gedragen en de penningen ten Comptoire Generaal effectvelijk in gereden en baren gelde gefurneert mogen werden.

NA, SG, inv.nr. 5128.

1703

[132] besluit om nieuwe medaillestempels te laten snijden [6 juni 1703]

Is naer voorgaende deliberatie goetgevonden ende verstaen, dat nieuwe stempels sullen werden gesneden van verscheijde grooten om te pregen de medailles, dewelcke aen goude kettingen aen uijtheemsche ministers ofte andersints werden vereert.

NA, SG, inv.nr. 3349, fol. 783 (6 juni 1703).

1704

[133] declaratie van Johannes van Hoecke van ketens en medaillestempels

[12 augustus 1704]

Sijnde ter vergaderinge gethoont ende geexhibeert de declaratie vanden Goutsmith Johannes van Hoecke, over het maecken en leveren van twee goude Kettingen ende Medailles, volgens haer Hoog Mogende resolutien van den 9^{en} en 19^{en} Julij lestleden, vereert aende Adjudanten Mortaigne en Onstein, mitsgaders wegens het maecken van twee gesneden Stempels van verscheijde groote tot het pregen van medailles [...]

NA, SG, inv.nr. 3353, fol. 223 (12 augustus 1704).

[134] declaratie van Johannes van Hoecke van ketens en een medaillepers [25 oktober 1704]

Sijnde ter vergaderinge gethoont ende geexhibeert de declaratie van Johannes van Hoecke, wegens het maken van twee goude Kettingen en Medailles ijder van 1300 guldens voor de heeren Rathsamhausen ende Hespen, ministers vanden Heere Hertogh van Wirtembergh, ingevolge van haer Hoog Mogende resolutien van den 17 der voorleden maent, alsmede wegens het leveren van een Medaille Pers [...]

NA, SG, inv.nr. 3353, fol. 532 (25 oktober 1704).

1709

[135] verzoek van Johannes Drappentier om betaling van de stempels voor de medailles van de eerste grootte [17 april 1709]

Vertoont met schuldige Eerbiedigheijt Uwer Hoog Mogende onderdanigste dienaer Johannes Drappentier, hoe dat de goutsmit Johan van Hoeke Zaliger in den Jaere 1706 aen hem suppliant voornoemt aen besteeft heeft het graveren van twee staele stempels, dienende voor Uwer Hoog Mogende medaillies, continerende aen de eene zijde het Wape van de Generalitijt en aende andre Zijde de particuliere Wapens van de Respective Provincien, ende dat voor de somme van seven hondert guldens, daer toe dan de voorsz. stempels de voornoemde Johan van Hoeke Zaliger aen hem suppliant behandigt sijnde geworden. Naer dat nu den suppliant seer verre in sijn Werk was geavanceert, heeft sig geopenbaert soo danig defect in een vande voorn. stempels, dat hij suppliant genootsaekt is geweest sijn Werk te staeken, daarom het nootsaekelijk was aen hem suppliant een tweede ter hant te stellen, soo heeft den suppliant over de voorn. stempels

over de Drie Jaren lang egter sijn aengenomen werk tot soodanigen perfectie gebraght als de afdrucksels daer van komen uittewijsen, waarmede hij suppliant wil vertrouwen dat U Hoog Mogende volkomen genoeg sullen komen te nemen, terwijl hij suppliant van sijne zijde heeft voldaan en opgelevert het geen aen hem besteeft is. En Terwijl in het harde van de voorsz. stempels een van de selve is komen te bersten, en darom onbruickbaer geworden, soo en kan egter sulks hem met geen reden werden geimputeert, off eenige resico toe gewesen, als sijnde een saek van een fatael toeval dat hem suppliant geensints toucheert, en den voornoemden suppliant daer niet voor in kan staen. Mitswelke hij suppliant seer Ootmoedelijk is versoeckende dat U Hoog Mogenden aen den suppliant ter saeke van sijn aangewende devoiren, iver en vigilantie, van het wel opleveren der voorsz. stempels, bij hem gepresteert tot sustentatie van sijn bedroefde Moeder Weduwe met seven kinderen, en vermits de jegenwoordige bedroefden tijt tot een deplorable staet vervallen zijnde, Grootgunstelijk aen Uwer Hoog Mogenden versoecken omme daer behoorlijk voor geconsenteert te mogen werden. Dat ook ingevallen Uwer Hoog Mogenden gelieven goet te vinde de suppliant te ordonneren om de voorsz. geberste stempels weder te vernieuwen aen hem suppliant om redenen van sijn gemelde overmogentheit mag werden geaccordeert de helft vande voorsz. seven hondert guldens bij avance en ter goede Rekening.

NA, SG, inv.nr. 7653, 17 april 1709.

[136] besluit om Johannes Drappentier te betalen voor de stempels voor de medailles van de eerste grootte [6 juli 1709]

Is gehooft het rapport van de Heeren van Essen ende andere haer Hoog Mogenden Gedeputeerden tot de saecken vande finantie, hebbende ingevolge ende tot voldoeninge van derselver resolutie Commissoriael vanden 3. deser geexamineert de Requeste van Johan Drappentier, houdende dat hij Suppliant met de vereijste exactitude en konst gegraveert en overgelevert had twee Stale Stempels, continerende de eene Zijde het wapen vande Generaliteijt, ende de andere Zijde de Seven wapens vande respective provincien, beide gedestineert tot haer Hoog Mogendens medailles, daermeede hij Suppliant aen Sijne Zijde hadde voldaan het geene hem bijden Goudsmith Johan van Hoecke was aenbesteed, en dat voor de Somme van Seven hondert Caroli guldens eens voor beide de voorsz. Stempels, dewelke hij Suppliant met seer veel moeite en tijt versuijm van over de drie Jaren langh, echter sijn voorsz. werck tot sulken accuraten perfectie gebragt hadde, gelijk de afdrucksels daer van quamen uijt te wijsen en haer Hoog Mogenden volkomen contentement gegeven, dat hem Suppliant met geen reden konde werden geimputeert, terwijl de voornaemste Stempel van het Generaliteijtswapen door het harden met vuur was komen te verongelucken ende te bersten, als sijnde een defect niet bij hem Suppliant, maer wel alleen en eijgentlijk bij den Smith off Smeder van deselve Stempel veroorsaekt geworden, daer voor hij suppliant niet en konde instaan off eeniger wijze responsabel wesen, versoeckende om redenen in de voorsz. Requeste geallegeert, dat haer Hoog Mogenden sodanige ordre geliefden te stellen, dat hij Suppliant ter saecke van Sijne behoorlijke devoire, ijver en vigilantie ten vollen betaelt mogte werden met de Somme van drie hondert vijftigh guldens, boven de drie hondert vijftigh guldens bij hem Suppliant bereijts ontfangen, als te samen maekende de voorsz. Somme van Seven hondert guldens. Waar op gedelibereert ende den Suppliant door gem. heeren haer Hoog Mogendens Gedeputeerden gehooft sijnde, Is goet gevonden ende verstaen, dat den Raet van State sal werden versogt, Soo als versogt wert mitsdesen, om ten behoeve vanden Suppliant te doen depescheren ordonnantie tot betalinge van de wederhelfte van de voorsz. Stempel, ter Somme van drie hondert ende vijftigh guldens. Dat voorts den Suppliant in plaetse vande gebarste stempel een nieuwe sal snijden ende daer voor genieten een Somme van twee hondert en vijftigh guldens eens, als hij sijn werck wel ende loffelijck sal hebben volbragt.

NA, SG, inv.nr. 3368, fol. 31 (6 juli 1709).

1710

**[137] presentatie van een nieuw voorzijdestempel voor de medailles van de eerste grootte
[15 april 1710]**

Vertoont met schuldige Eerbiedigheijt, Uwer Hoog Mogende onderdanigste Dienaer, Johan Drappentier Cachet en Wapen Graveerder alhier inden Hage, hoe dat hij suppliant ingevolge van Uwer Hoog Mogenden Resolutie van den 6^e Julij 1709 heeft volbragt en opgelevert een tweede staale stempel van het Generaliteijts Wapen, in plaats van de eerste, dewelke door het Harden int Vuer was komen te verongelucken en te bersten, soo dat hij suppliant bij de voorz. tweede off Laetste stempel sijn Konst met meerder Exactitude volbraght heeft als bij de eerste, gelijk de affdrucksels van beide komen uittewijzen, soo dat hij suppliant dienvolgende vermeijnt aan de voorsz: Uwer Hoog Mogenden Resolutie vanden 6^e julij 1709 volkomenlijk, wel, en Lofflijk te hebben voldaan. Mitswelken hij suppliant met de uijtterste Ootmoedigheijt is versoekende, tot substantatie van desselfs famielje, dat U Hoog Mogenden de gerequireerde Ordre gelieven te stellen tot betalinge van de beloofde Twee hondert ende vijftig guldens.

NA, SG, inv.nr. 7661, 15 april 1710.

1711

**[138] besluit om de gouden presenten van Staat in het vervolg te laten essaaiëren
[30 september 1711]**

Is ter vergaderinge gelesen de Remonstrantie van de Raden en generaelmeesters vande Munte der Vereenigde Nederlanden, houdende dat haer Hoog Mogenden op haere vorige remonstrantie bij derselver resolutie vanden 28ⁿ Juni 1663 hadden goetgevonden ende verstaen, dat vande goude presenten door ordre van haer Hoog Mogenden gemaekt, tot beter verseeckeringe vanden alloij en intrisicque deugdsaemheijt derselver, eene behoorlijke keure ende essay-preuve soude werden gedaen door den Essayjeur-generael ter præsentie van meergemelde Raden en generaelmeesters vande Munte. Dat deselve soo salutaire resolutie van haer Hoog Mogenden 't zedert een geruijmen tijt in non-observantie was geraekt, waerom zij hadden geoordeelt het voorsz. haer Hoog Mogenden te remonstreren en erinneren, ten eijnde deselve gelijk voor heenen haer geliefden te munieren met derselver resolutie tot het voorsz. ondersoek en dienvolgende daer bij te verstaen, dat de goude presenten door haer Hoog Mogenden gemaekt, alvorens deselve wierden uijtgegeven ofte buiten dese Landen versonden, alhier ter muntkamer ten fine voorz. wierden gebragt ende geexhibeert. Waerop gedelibereert sijnde, Is goetgevonden ende verstaen, dat eenige wercken van goud of silver op ordre van haer Hoog Mogenden gemaekt werdende, deselve alvorens aen haer Hoog Mogenden overgelevert te werden, sullen moeten werden gebragt ter muntkamer, om behalven de ordinaris keure door den Essayjeur-generael ter præsentie van de Raden ende generaelmeesters van de munte geprobeert en geassaijeert te werden. Ende sal extract van dese haer Hoog Mogenden resolutie gestelt werden in handen van gem. Raden en generaelmeesters, alsmede van den goudsmith de Graef, om te strecken tot derselver narigtinge ende haer daer na te reguleren.

NA, SG, inv.nr. 3374, fol. 397 (30 september 1711).

**[139] aanwijzingen voor het essayeren van de gouden presenten van Staat
[16 november 1711]**

Verders wat aenbelangt het essayieren der Goude ofte silvere presenten van den Staet, Soo word den Essayjeur Generael gelast ende gequalificeerd in absentie van alle de Raden en Generaal Meesters het werk presserende de proef van de selve te neemen, van sijne bevindingen rapport te doen ende wanneer ingevolge der ordonnantie op het cas subject van behoorlijken alloij werden bevonden, de selve met het poinçon van den Staet te teekenen. Vermogende hij Essayjeur

Generael beneden de uijtterste remedie niet meer te passeren als een quart of ten uijtterste een half grein schaers, ofte anders deselve afteweijzen ende bij manquement van een half greijn den Werkman serieux sijn pligt te recommanderen.

NA, GMK, inv.nr. 67, fol. 2 (16 november 1711).

1712

[140] verzoek van Johannes de Graef om goud niet langer door deken en keurmeesters van het gilde te doen keuren [2 mei 1712]

Geeft eerbiedighlijk te kenne Johannis de Graeff Goudtsmit alhier in den Hage hoe dat het U Hoog Mogenden heeft gelieft bij deer selver resolutie in dato den 30 September 1711 te veerstaen en ordonnerende dat de wercken van Goud ofte Silver op ordre van U Hoog Mogenden gemaect werdende, alvorens deselve aen U Hoog Mogenden over te leveren, sullen moeten werden Gebraght ter muntkamer om behalven de ordinaris keuren, door den Essayeur Generael ter presensie van de raden en Generaelmeesters van de munte geprobert en geëssaijeerd te werden, dogh aen Gemerckt dat den essay een seker en onfeijlbaer middel is om de intrinsique valeur deer Goude en Silvere materialen te ontdecken en daarenboven het voorschreve Munt College het hoogste resort Seijnde om over den alloij van goudt en silver decisie te doen: mitsdien (onder re-verensie) het ondersoek van dekenne en keurmeesters bij den toets in dese oevervloedigh is en alleenlijk Streckende tot beswarenisse van den suppliant, veermits na proportie van het gewicht deer wercken een Stuijver peer once aen de voors. deken en keurmeesters moet betaellen.

Soo is den Suppliant op het nederigste aen U Hoog Mogenden veerszoekende dat bij nadere resolutie mogte werde Goedt gevonden en aen hem Suppliant gepermitteerd dat hij, voor soo veel de goude ofte silvere wercken ten dienste van U Hoog Mogenden is concernerende, mogte volstaen met den Selven den assaij en examen van de heeren raden en Generaelmeesters van de munte te onderwerpen en de Voors. wercken wanneer teer Muntkamer, tot bewijs van goede bevindinge met het poincon van de Generaliteijt sulle seijn getekendt, aen U Hoog Mogenden te mogen overleveren, Sonder den toes ofte ondersoek deer overluidje van het gilde om reden voors. subject te seijn.

NA, SG, inv.nr. 7676, 2 mei 1712.

1715

[141] verzoek van de Staten-Generaal aan de Staten van Holland om Johannes de Graef uit te betalen [4 januari 1715]

Den Goudsmidt Johan de Graaf die bij Ons gebruikt werd tot het maken van goude kettingen en medailles en andere werken, die ter eere van het Land, bij voorvallende gelegenheden gedaan moeten werden, heeft aan Ons geklaagt dat hij wegens sijne gemaakte en geleverde werken met een gedeelte van sijne betalinge, geassigneert werdende op het Noorder Quartier nu vijf jaren en daar in over de elf duizend guldens volgens de nevensgaande notitie ten agteren was. Dat hij sijne waren met gereed geldt moetende betalen, de penningen moeste opnemen en daar van de interessen voldoen, het welke tot sijne grote schade quam te strekken, zoo dat op dien voet niet langer zoude kunnen leveren.

Wij kunnen niet anders oordelen of dese klagten zijn zeer gefondeert. En is het niet billik dat schulden van nature als dezen zoo langzaam niet werden voldaan? Zullende op het laatst niemand gevonden werden, die op dien voet eenige leverantie zal willen doen en werken maken, wanneer de betaling zoo defectueus volgt. Daaromme Wij verzoeken, dat Uw Edele Mogendheden de nodige voorzieninge gelieven te doen ten einde gemelden Leverancier van sijn agterwesen voldaan en buijten klagten gestelt moge werden.

[...]

Dese Onder staende Soomme rest Nogh te betaelle bij het Norder Quartier van t'Jaar 1710 of tot hede toe voor geleverd goudt of silver aen presente

Anno 1710	
den 10 julie	606:7:0
den 4 september	274:12:0
den 15 september	602:12:0
den 22 september	328:13:0
den 6 october	237:8:0
den 16 october	201:11:0
den 6 november	2.165:18:0
den 24 november	329:3:0
den 28 december	230:18:0
Somma	4.977:2:0

Hier op ontfange
den 20 junie 1714 603:5:0

Soo rest mij nogh: 4.373:17:0

Anno 1711	
den 5 januarie	315:7:0
den 19 januarie	356:15:0
den 6 julie	239:1:0
den 2 october	234:10:0
den 22 october	602:6:0
den 3 december	186:12:0
Somma	1.934:11:0

Ano 1712	
den 20 april	384:11:0°
den 27 meij	2.208:12:0
den 28 julie	606:17:0
den 10 november	120:15:0
Somma	3.320:15:0

Anno 1713	
den 13 april**	237:5:0
den 4 meij	174:15:0
den 20 meij	65:2:0
den 5 september	57:10:0
den 5 october	238:18:0
Somma	773:10:0

Ano 1714	
den 8 meij	238:18:0
den 19 julie	58:3:0
den 20 september	730:0:0
Somma	1.027:1:0

De laterisse bijeen gebracht van ieder jaer:

Anno 1710 bedraght	4.373:17:0
Anno 1711 bedraght	1.934:11:0
Ao. 1712 bedraaght	3.320:15:0
Anno 1713 bedraaght	773:10:0
Anno 1714 bedraght	1027:1:0
Bedraght te saemen	11.429:14:0

De soomme van elf duesent vier hondert nege en twintigh gulde veertien stuijvers. Behalve den in trest die ik hier soo Langh van moet misse en noijt daar iet voor geniet.

* In de opgave van november 1715 staat een bedrag van 384:5:0.

** In de opgave van november 1715 staat deze post op 23 april 1713.

NA, SvH, inv.nr. 1897, 4 januari 1715.

[142] verzoek van de Staten-Generaal aan de Staten van Holland om Johannes de Graef te betalen, met specificatie van de achterstanden [12 november 1715]

Geeft reverentelijk te kennen Johannes de Graaf Meester goudtsmit en Leverancier van haar Hoog Mogenden, hoedat hij suppliant ten dienste van haar Hoog Mogenden Leverantie heeft gedaan van den jare 1710 [doorgehaald: 1708] tot 1715 incluijs en hij suppliant ter saeke voors. van het Noorderquartier nog heeft te prætenderen een capitaal van 12.498 guldens 14 stuijvers volgens de geannexeerde Memorie of Lijste, soo heeft hij suppliant nu alle devoiren en moeijs aangewendt bij haar Edel Mogende de heeren Gecommitteerde Raeden van het Noorderquartier om betalinge te erlangen van zijn deugdelijk agterweezen en als nog geene de minste hoope werd gegeven dat den suppliant van de voors. somme sal werden voldaan, soo ist dat hij sup-

pliant genootsaakt is te keeren tot haar Hoog Mogenden met oodtmoedig versoeck dat haar Hoog Mogenden gelieven van die goedertierentheit te weezen van des suppliants jeegenwoordig agterweezen te doen betaelen bij het Zuiderquartier ende van tijdt tot tijdt sijne ordonnantiën te verleenen, niet op het Noorder maar op het Zuider-quartier, alsoo hij suppliant door het ten agteren zijn van soo een merkelyck capitaal en hem geen voldoeninge werdende gedaan tot sijn uijterste Leetweezen soude zien dat hij soude werden geruineert door andere, daer den suppliant van genootsaakt is geweest penningen te negotieeren om te employeeren ten dienste van de voors. gedaene Leverantie, alsoo de winste van de voors. gedaene Leverantie door de sware interessen op het voors. Capitaal reets verlopen, geheel niet of weijnig zijn. Derhalven hij suppliant in deese groote verlegentheit haar Hoog Mogenden goede voorsorge voor den suppliant mitsgaders spoedige en favorable dispositie is verhoopende.

[...]

Dese Onderstaende Oordonantie rest nogh te betaelle bij haar Edel Mogende heere van Noorder Quartier ten kantoore tot Hooren aen Johannis de Graaff

Anno 1710	
den 15 september	602:12:0
den 16 october	201:11:0
den 6 november	2.165:18:0
den 24 november	329:3:0
den 28 december	230:18:0
Somma	3.530:2:0

Anno 1711	
den 5 januarie	315:7:0
den 19 dito	356:15:0
den 6 julie	239:1:0
den 2 october	234:10:0
den 22 dito	602:6:0
den 3 december	186:12:0
Somma	1.934:11:0

Anno 1712	
den 20 april	384:5:0
den 27 meij	2.208:12:0
den 28 julie	606:17:0
den 10 november	120:15:0
Somma	3.320:9:0

Anno 1713	
den 23 april	237:5:0
den 4 meij	174:15:0
den 20 dito	65:2:0
den 5 september	57:10:0
den 5 october	238:18:0
Somma	773:10:0

Anno 1714	
den 8 meij	238:18:0
den 19 julie	58:3:0
den 6 september	223:6:0
Somma	520:7:0

Anno 1715	
den 20 Maert	1.323:11:0
den 14 Junie	1.096:4:0
Somma	2.419:15:0

Volght de Laterisse van ieder Jaar die ik bove gem. nogh ten aghtere ben:

t'jaar anno 1710	3.530:2:0
t'jaar anno 1711	1.934:11:0
t'jaar anno 1712	3.320:9:0
t'jaar anno 1713	773:10:0
t'jaar anno 1714	520:7:0
t'jaar anno 1715	2.419:15:0
Bedraght te saemen	12.498:14:0

De somme tot talis gebraght bedraght
f 12.498:14:0

1716

[143] verzoek van Johannes de Graef om betaling van achterstanden [13 mei 1716]

Geeft met alle schuldige onderdanigheid te kennen Johannis de Graaff Meester goudsmit en Leverancier van U Hoog Mogenden, Dat hij suppliant sedert eenige jaaren ten dienste van deesen Staat heeft gedaan verscheijde leverantien van goude medailles, kettingen, Kelcken als anders, welcke U Hoog Mogenden hebben gelieven te vereëren aan Princen, Ministers, brengers van goede Tijdingen ecc. Dat hij suppliant voor de betaalinge van zijn uijtgeschootte goudt 't sedert eenige Jaaren niet anders heeft gekregen gehad als Assignatiën op Westvrieslandt en Noorderquartiere, uijt welckers hooftde denselven nog is competerende een Somme van f 12.498:14:0. Dat hij suppliant 't sedert eenige Jaaren tot zijn grootte kosten alle mogelijcke devoiren in Noord Holland heeft aangewend omme betalinge te bekoomen, dog alles te vergeeffs. Dat hij sig vervolgens over eenigen tijd nader bij requeste heeft geadresseert gehad aan U Hoog Mogenden (alsoo bevorens verscheijde requesten dienaengaande aan U Hoog Mogenden heeft gepresenteert gehad en met nadrukck zijn ongeluckigen staat gedemonstreeet) en daar bij te kennen gegeven, hoe dat hem onmogelijck was ten dien opsigte langer eenige Leverantien te kunnen doen, selfs hoe ongaarne genoodsaackt is geweest te moeten seggen, dat zijn crediet ten eenemaal was gebroocken, ja dat sijne coopluiden uijt gebreck van betaalinge hadden gesegd, geen goud meer aan den suppliant te willen leveren en dat voor presenten die den Staat quam weg te geeven en waar voor sij van den suppliant geen voldoeninge konden erlangen. Waardoor hij suppliant genoodsaackt is geweest om sijn credit soo veel mogelijck staande te houden, telckens van tijd tot tijd gelden op te nemen tegens een half percento 's maands, waar van nog eenige duijsende guldens tot sijnen laste koomen te loopen en uijt welckers hooftde den suppliant sedert dat de betaalinge in Noordhollandt heeft gemancqueert over de 3.000 guldens aan Intressen voor genegotieerde Capitalen heeft moeten betalen, en die tot sijn laste nog lopende sijn, sulcx dat het hem onmogelijck was voor den Staat langer te kunnen arbeijden, ten sij suppliant alvorens van sijn agterweesen promptelijck wierdt voldaan. Versoeckende U Hoog Mogenden daaromtrent de nodige zorg geliefde te dragen, op dat hij suppliant ten eersten mogte werden betaalt, om de totale ruine van hem, sijn Vrouw en ses kinderen voor te komen. Op welck versoeck U Hoog Mogenden de goedheijt hebben gehadt aan de Provincie van Hollandt te schrijven om voor des suppliants betaling te sorgen. Waar de Edel Mogende heeren Gecommitteerde Raden van Holland mede de goedheijt hebben gehadt aan de heeren Gecommitteerde Raden van Noorderquartier te schrijven om zorg te dragen, dat hij suppliant van sijn deugdelijck agterweesen soude werden voldaan. 'T geen maar alleen van dat effect is geweest, dat gem. Heeren Gecommitteerde Raden van het Noorderquartier in mindering van sijn soo considerabel en langdurig agterweesen aan den suppliant hebben geoffereert te voldoen eene somme van 3.530 guldens. 'T geen maar alleen soude strecken tot voldoeninge van sijn agterwesen tot den Jare 1710 ingeslooten. Sulcx dat den suppliant wegens sijn andere leverantien nog omtrent ruim 5 Jaaren ten agteren soude blijven. Dat hem suppliant nu ondertusschen wederom verscheijde resolutien sijn ter hand gestelt om eenige kettingen en Medailles te maacken (die wederom opnieuw meer soude komen te bedragen als de Heeren Gecommitteerde Rade van het Noorderquartier aan de suppliant soude willen betalen) welcke U Hoog Mogendens ordres en resolutien hij suppliant bereijdt is werckstellig te maken, dog den suppliant vind sig op het nadrukkelijkste verpligt aan U Hoog Mogenden nogmaalt te moeten voordragen dat, hoe gewillig hij suppliant oock sijn mag, het hem onmogelijck is eenig crediet meer te vinden, Ja dat hij suppliant genoodsaackt is U Hoog Mogenden op de alderklaagelijckste wijze te moeten seggen dat door deese behandeling en sonder prompte betalinge van sijn agterstallen, hem onmogelijck is langer in de leverantie te kunnen continueren. En dat bovendien door dit retardement met sijn

familie in de grond staat te werden geruineerd, moetende aan U Hoog Mogenden bovendien, in alle opregtigheijt verklaaren dat meer aan Intresten van genegotieerde capitalen welcke hij heeft moeten opneemen en die nog tot zijn lasten loopen, heeft betaalt, als denselven uijt hoofde van de gedaane leverantien sal komen te proffiteren.

Soo is hij Suppliant in deese sijne beklagelijcke toestand wederom genooddruckt sig te keeren tot U Hoog Mogenden seer ootmoedelijck biddende en versoeckende U Hoog Mogenden nogmaals daar sulcx van vrugt mag zijn op het kragtigste en nadruckelijckste gelieven te schrijven, dat hij suppliant niet alleen van zijn agterwesen bedragende de Somme van *f* 12.498:14:0 promptelijck mag werden voldaan, maar dat bovendien sodanige ordres werden gestelt, dat hij suppliant in het toekomende aanstonds op de vertoning van zijn Ordonnantien werd betaalt. Sonder het welcke hij suppliant aan U Hoog Mogenden, hoewel ongaarne, moet verklaaren dat in geen staat is om handen aan werck te slaan, ja genoodsaackt sal moeten zijn tot schande van hem, zijn vrouw, kinderen en nabestaande sig na elders te begeeven en dat alleenlijck uijt oorsaacke van Leverantien voor geschencken, welcke U Hoog Mogenden als Vaderen des vaderlands op soo een loffelijcke wijze aan Prinsen, Ministers ecc. hebben gelieven te vereeren.

NA, SG, inv.nr. 7694, 13 mei 1716.

[144] schrijven aan de Staten van Holland om Johannes de Graef te betalen [13 mei 1716]

Wij senden hier nevens aan U Edel Mogenden copie van een requeste door den Goudsmit de Graaff aan Ons gepræsenteert met klagten over de Wanbetalinge van zijn agterwesen wegens goude penningen, Medailles en andere werken, door hem op Onse resolutien ten dienste van den Staat geleverd. Wij kunnen aan U Edel Mogenden niet verbergen, dat het Ons ten uijterste smert, dat alle onse gereïtereerde repræsentationen hier ontrent bij U Edel Mogenden van soo weijnig effect zijn geweest en dat Wij uijt de voors. requeste vernemen, dat den Suppliant in plaatse van een redelijke en matige Winste voor Sijne moeite en arbeid te genieten niet alleen zijn schade daar bij ontmoet, maar dat Sijne ruïne voor de deure staat en hij zijn hujs en woonplaatse sal moeten verlaten, omdat hij op Onse resolutie en in verwagtinge van gerede betalinge goude en silvere werken geleverd heeft, waarvan den Staat vereeringen heeft gedaan, volgens gebruik en selfs op voorstel van U Edel Mogenden, gelijk nog laatst het præsent aan den Prins van Menzikoff tot een pillegave gegeven. Dese behandeling loopt tegen alle billijkheijt en justitie aan ende was het beter geen vereeringen te doen, als die tot laste van een particulier burger te brengen en die daar door te ruïneren. Ook laten Wij aan het wijs en regtmatick oordeel van U Edel Mogenden tot hoe groten disrespect en schande voor den Staat het moet strekken, niet alleen dat gedane vereeringen onbetaald gelaten werden, maar ook dat de medailles die Wij geordonneert hebben te maken voor de Secretarissen, die overbragten de tractaten van barriere en met Groot Brittannien, een goude ketting en medaille voor den Heer Palmquist, extraordinaris Envoyé van Sweden ende een goude kettingh en medaille voor den Camer Dienaar van den Keijser, alhier overgebracht hebbende de tijdinge van de geboorte van een Aartshertog, alle ongemeakt en ongeleverd blijven leggen, omdat de betalinge bij U Edel Mogenden manqueert. Wij versoecken dat U Edel Mogenden serieuselijck willen reflecteren op het fatsoen van den Staat en van de Regeringe, het welke vereijst, dat hier in promptelijck werd voorsien en dat U Edel Mogenden vervolgens efficacieuse ordre willen stellen Soo tot voldoeninge van de agterstallen van den Suppliant, als tot de gereede betalinge voor het toekomende, gelijk sulcx de eere van den Staat soo wel als de billijkheijt vereijst.

NA, SvH, inv.nr. 1898, 13 mei 1716.

[145] het schrijven van de Staten-Generaal aan Gecommitteerde Raden van Noorder- en Zuiderkwartier gezonden [27 mei 1716]

Ontfangen een missive van de heeren staeten generael der vereenighde nederlanden, geschreven alhier inden Hage den 13 deser loopende maant meij, hebbende tot bijlage een requeste door den goutsmit de Graaff aan haar hoogh mogenden gepresenteert

[volgt resumptie van de inhoud]

Waar op gedelibereert sijnde, is goetgevonden ende verstaan, dat de voors. missive en requeste sullen werden gestelt in handen van de heeren haar Edel Groot Mogende gecommiteerde Raeden in beijde de quartieren om deselve te examineren en haer Edel Groot Mogenden op derselver inhoud ten spoedighsten te dienen van hare consideratien en advis.

NA, SvH, inv.nr. 5402, 27 mei 1716.

1717

[146] besluit aan Willem Jacob s'Gravesande 100 zilveren dukatons te betalen

[22 januari 1717]

Is ter vergaderinge gelesen de Requeste van Willem Jacob 's Gravesande houdende dat hij in de maand februarij 1716 aan haar Hoog Mogenden uijt Engeland hadde overgebragt het Tractaat tusschen de voorz. Kroon en desen Staat gesloten tot vernieuwinge van vorige Tractaten en Alliantien. Dat haar Hoog Mogenden den Suppliant daarvoor bij derselver resolutie van den 25 der voorsz. maand februarij hadden begunstigt met een goude medaille ter waarde van hondert silvere ducats met ordre aan den Silversmit de Graaf deselve te maken. Dat door het failieren van gem. Silversmit de Graaf, de voorz. medaille niet is gemaakt geworden. Versoeckende de waardije vande voorz. medaille in geld te mogen genieten en dat aan hem Suppliant ten voorz. eijnde ordonnantie vande Raad van State mogte geaccordeert werden. Waarop gedelibereert sijnde, Is goetgevonden en verstaan, dat in plaatse van de voorz. medaille aende Suppliant sal werden toegelegd, soo als hem toegelegd werd mitsdesen de somme van honderd silvere ducats, daer van den Raad van State verzogt werd t'zijn behoeve de nodige Ordonnnatien te doen depescheren.

NA, SG, inv.nr. 3391, fol. 78 (22 januari 1717).

circa 1720

[147] regels over het verlenen van presenten aan buitenlandse gezanten [8 september 1645]

Presenten voor de Extra-Ordinaris Ambassadeurs

Deselve werden doorgaans op haar vertrek met een goude Ketting en Medaille ter waarde van 6000 guldens en haar secretaris met een Ketting en Medaille van 600 guldens vereerd, die haar door den Agent werd ter hand gesteld. Ook is het present wel door twee Heeren aan de Ambassadeurs overgeleverd geworden, als aan den Heer Chanut den 6^{de} november 1655.

Somtijds is in plaatse van de Voorsz. goude Ketting wel een gelijke somme in Contant geld aan dezelve gegeven, als op den 25^{ste} October 1670 aan D. Francisco de Melle.

Booven het Ordinaris present worden deselve somtijds met een ander of grooter present geregaleerd.

[...]

Wanneer de Extra-Ordinaris Ambassadeurs alhier een Tractaat sluijten, werden deselve vereerd met een Ketting van f 6.000 en haar secretaris met een van f 600. Somwijl ook wel meer, gelijk de Ambassadeurs en Mediateurs wegens den Coning van Sweeden op de Vrede Handeling van Rijswijk, voor haar goede officien ijder Vereerd sijn met een Lampet van f 10.000 en haar Secretaris een Ketting, en Medaille van f 800, den 10^{de} April 1698.

Ordinaris Ambassadeurs

Dezelve werden omtrend haar aankomste, Receptie, Verwellekominge, Defroijement, eerste en laatste Audientie, Uitgeleide ende Present, als mede omtrend het houden van de Conferentien getraceerd als de Extra-ordinaris Ambassadeurs.

Presente Voor de Extra-Ordinars Envoyéz

Dezelve werden altijd op haar vertrek, soo wanneer op haar aankomst, en afscheid behorelijk audientie gehad hebben, met een Ketting, en Medaille vereerd, ter waarde van *f* 1.300. En haar Secretaris met een van *f* 300.

Daar en boven werden deselve somtijds wel met een groot Present vereerd.
NA, Fagel, inv.nr. 1270, fol. 20-21, 23-24 en 30.

1734

[148] besluit om nieuwe stempels voor de medaille van de middelste grootte te laten snijden [11 september 1734]

Op het gerepræsenteerde ter vergaderinge gedaen van dat de Stempel van de Medaille, welke doorgaens gedaen werd aen de Kettingen voor de Extraordinaris Envoyez, te samen ter waardije van dertien hondert gulden, seer uijtgesleeten is, soo, dat geen nette Medailles daer op meerder kunnen werden gemaect, Is goedgevonden ende verstaen, dat een nieuwe Stempel van sodanige Medaille sal werden gemaect ende werd de Griffier Fagel gelast ende geauthoriseert, om het selve te besorgen.

NA, SG, inv.nr. 3444, fol. 183 (11 september 1734).

1735

[149] rekwest van zilversmid Wouter van Dijck (I) om de medaillepers in de Kloosterkerk te mogen gebruiken [9 september 1735]

Is ter vergaderinge gelesen de Requeste van Wouter van Dijck, Meester Silversmit woonende te Delft, houdende, dat hij Suppliant gaerne voor Reekeninge vande Confrerie aldaer soude schroeven drie goude penningen, Waertoe hij nodig hadde de sleutels om te hebben acces tot het laboratorium en om gebruik te maken van de pers of schroeff ten fine voorsz. diendende, versoekende den Suppliant daertoe haer Hoog Mogendens permissie en Resolutie in forma. Waerop gedelibereert Zijnde, is goedgevonden ende verstaen, mits desen te consenteeren in het voorsz. versoeck, en dat hij Suppliant de voorsz. Pers ten fine voorsz. sal mogen gebruiken.

NA, SG, inv.nr. 3447, fol. 190 (9 september 1735).

1739

[150] declaratie van Nicolaas van Swinderen, wegens het snijden van stempels voor de medaille van de middelste grootte [11 november 1739]

Sijnde ter Vergaderinge getoont en geëxhibeert de Reeckening van Nicolaas van Swinderen, wegens het maecken van een paar Medaille-Stempels van het middel slag dienende tot presenteren voor Extraordinaris Envoyez [...]

NA, SG, inv.nr. 3459, fol. 466 (11 november 1739).

[151] rekwest van Cornelis van Swinderen, wegens het snijden van stempels voor de medaille van de middelste grootte [19 november 1739]

Geeft met behoorlijke en schuldige Eerbied te kennen Cornelis van Swinderen, Graveur en Stempelsnijder, dat hij suppliant in den Jaare 1736 heeft aengenomen te maken de stempels voor de middelste medaalije van haar hoog mogenden en dat voor de Somme van ses hondert gul-

dens, welke stempels in den Jaare 1738 zijn gecompleteert, uijtwijzende de afdruksels door hem suppliant daarvan aen de heer griffier Fagel ten sijnen volcome genoeg vertoont en overgegeven. Dat hij suppliant daarop de voors. stempels als naar gewoonte heeft gaan harden, daarbij het fatael ongeval heeft gekregen dat de eene stempel, ende nog wel de swaarste sijde, daar door is comen te bersten. Ende gemerkt den suppliant op die tijt bij de heeren Staaten van Utrecht reets was gebenefiteert en aangestelt tot stempel snijder van de gemelte Provincie en in welke bedieninge, die seer labourens is, ten eersten wierde geemploijeert, gevolglijk niet in staat omme 't voorschreve ongeval te cunnen remedieren. Dat door hem suppliant alsdoen is voorgesteld desselfs Neeff Nicolaas van Swinderen, als van deselve cunst sijnde, omme in plaats vande geberstene stempel weder een op Nieuw te graveeren, soo Als dan ook onderling tusschen hem suppliant en den voorn. sijnen Neeff op approbatie van den voorn. heer Griffier Fagel is geconvenieert, en welke voors. stempel op heeden door den voorn. Nicolaas van Swinderen mede tot volcome vergenoegen is overgelevert. Dat den suppliant nu uijt hoofde voors. wegens de voors. ramp off ongeval en 't gunt den suppliant op geener hande wijze can werden toegerekend, sig genootsaakt vind te keren tot haar hoog Mogenden, reverentelijk versouckende, dat haar hoog Mogenden soo goede gelieve te sijn, in rencontreringe van des suppliants (hoewel vrugteloose) gedaane arbjid, van hem suppliant daar voor toe te leggen, soodaanige somme van penningen tot een gratificatie, als sullen bevinden te behooren.

NA, SG, inv.nr. 7779, 19 november 1739.

1740

[152] declaratie van Nicolaas van Swinderen, wegens het snijden van stempels voor de kleine medaille [29 augustus 1740]

Sijnde ter Vergaderinge getoont ende geexhibeert de Reeckeninge van Nicolaes van Swinderen, wegens het vernieuwen van twee Stempels voor Medailles van het kleijnste slag dienende tot de ordinaris präsenten, op ordre van haer Hoog Mogende [...]

NA, SG, inv.nr. 3462, fol. 197 (29 augustus 1740).

1747

[153] besluit om Nicolaas van Swinderen nieuwe stempels voor de beloningspenningen te laten snijden [10 november 1747]

[...]

En is voorts na voorgaende deliberatie goedgevonden en verstaen den Medailleur Van Zwinderen mits deesen te authoriseeren, om de Stempels tot de Goude Medailles, die aende Heeren Ambassadeurs, Extraordinaris Envoijez en verdere buijtenlandsche Ministers bij derselver afscheijt gegeven werden, sodanig te veranderen dat de Wapens van Sijne Hoogheijt in het midden worden geplaatst tusschen de Waapens van de Seven Provincien.

NA, SG, inv.nr. 3487, fol. 406 (10 november 1747).

1749

[154] declaratie van Nicolaas van Swinderen, wegens het snijden van stempels [17 september 1749]

Sijnde ter vergaderinge getoont en geexhibeert de Declaratie van Nicolaes van Swinderen, medailleur alhier in den Hage, wegens 't graveeren van verscheijde Stempels met hun toebehooren, op ordre en ten dienste van haer Hoog Mogenden gedaen, volgens Resolutie van dato den 10 november 1747 [...]

NA, SG, inv.nr. 3499, fol. 236 (17 september 1749).

1754

[155] declaratie van Hendrik van Voorst, wegens reparatie van de medaillepers in de Kloosterkerk [3 juli 1754]

Zijnde ter vergaderinge getoont en geexhibeert de Reeckening van Hendrik van Voorst Meester Smid, wegens reparatie gedaen aende Medaille Pers in de manege of Laboratorium [...]

NA, SG, inv.nr. 3524, fol. 10 (3 juli 1754).

1761

[156] betaling aan Jan Verbruggen, grofgeschutgieter te Den Haag, wegens reparatiewerkzaamheden aan de medaillepers in de Kloosterkerk [13 juli 1761]

13 julij: [de Generaliteijt is schuldig over betaelinge gedaen ter sake van defroijementen] Bij Den selven [mr. Pieter Clifford ontvanger te Amsterdam] aan den selven [mr. Jean François van Hogendorp, ontvanger-generaal van de Unie] ten behoeven van Jan Verbruggen grofgeschutgieter *f* 207:14 wegens het leveren van een grote metale bos of moer met de draad voor de schroeff daar ingegoten tot de Medalje Pers, op den 30 maart 1761 ten dienste van haar hoog Mogenden den lande gedaen: *f* 207:14.

NA, FH, inv.nr. 210, fol. 220, 13 juli 1761.

1764

[157] kopie rekening van de keten voor Friedrich Carl von Moser, minister plenipotentiaris van de landgraaf van Hessen [21 september 1764]

Gelevert in gevolge Haar Hoog Mogendens Resolutie dato 21 september 1764

Medaille en Ketting ter waarde van *f* 1300 Voor den Heer Van Moser Minister Plenipotentiaris van Zijne Vorstelijke Doorlugtigheijdt den Heer Landgrave van Hessen

door mijn Jan de Thomése Leverancier Ordinaris van Goud en Zilver

1 Goude Midailles wegende 5 ons 15 engels, d'ons <i>f</i> 50	<i>f</i> 287:10:0
facon	<i>f</i> 30:0:0
1 Goude Ketting wegende 22 ons 2 engels, d'ons <i>f</i> 46	<i>f</i> 1.016:16:0
facon	<i>f</i> 46:0:0
Voor Lacarij en Essay	<i>f</i> 10:5:0
voor 1 Mohony doose met flueel	<i>f</i> 9:0:0
	<i>f</i> 1.399:11:0

NA, Pieter Steyn, inv.nr. 233.

1781

[158] voorstel van Willem V om de officieren die in de slag bij Doggersbank vochten te vereren [21 augustus 1781]

Zijn Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassau ter Vergaderinge gecompareert zijnde, heeft aan Haar Hoog Mogende gedaen de Propositie, hier na volgende geinsereert.

Hoog Mogende Heeren!

Het gedrag door den Schout bij Nagt Zoutman en zijne onderhebbende Officieren en onder Officieren, Matroosen en Soldaten in de Actie van den 5^e deezer met het Engels Esquader onder de ordres van den Vice Admiraal Parker gehouden, is mij voorgekomen van dien Aart en zoo loffelijk te zijn, dat hetselve op eene bijzondere en Extraordinaire wijze verdiende beloond te worden.

Het is met dat oogmerk dat Ik reeds hebbe aangesteld als een recompens voor de dapperheid door dezelve in de voorsz. actie betoond den voorn. Schout bij Nacht Zoutman tot Vice Admi-

raal en de drie Oudste Capiteinen die de Actie hebben bijgewoond, te weten de Capiteinen Dedel, van Braam [en] van Kindsbergen, tot Schouten bij Nacht Extraordinaris.

Het is met dat zelfde oogmerk dat Ik gemeend hebbe aan U Hoog Mogende te moeten in bedenken geeven of Hoogstdezelve niet zoude kunnen goedvinden om ten bewijse van de goedkeuring en het genoegen van U Hoog Mogende over de ijver en kloekmoedigheid, waar meede de eer van de Natie is gehandhaeft door alle die geene welke deel hebben gehad aan de voorsz. Actie, aan de Vice Admiraal Zoutman te vereeren eene Goude Gedenkpenning hangende aan een Ketting van het zelve Metael; Aan de Zes Capiteinen Dedel, van Braam, van Kindsbergen, Bentinck, Braek en Staring, welke gecommandeert hebben de scheepem die in de Linie van Bataille zijn geweest, ieder een diergelijke Goude Gedenkpenning hangende aan een Lint en aen ieder van de Officieren, onder Officieren, Matroosen en Soldaaten van de seven scheepen, zoo van den voorn. Schout bij Nacht als van de gemelde Zes Capitainen die in het Gevecht geengageert zijn geweest een Present te doen Zes Maanden Gages.

Ik vertrouwe dat wanneer het U Hoog Mogende behagen mogte deeze Propositie te aggregieren, zulks zeer veel zal kunnen contribueeren om den zee dienst van U Hoog Mogende op te beuren, de Æmulatie onder alle de officieren en andere Zeevaerende meer en meer aan te wakkeren op dat het dierbaar Vaderland daar door in staat gerake om onder Gods gunstige bijstand eerlang het Hoofd te kunnen bieden aan den onverdiende aanval van deszelfs Vrijand en zich daar teegens manmoedig te defendeeren.

[...]

Waar op gedelibereerd zijnde, hebben haar Hoog Mogende met dankbaarheid erkent de loflijke zorg en ijver van Zijn Hoogheid ter bevordering van den Zee dienst en hoogst deszelfs gedane Propositie tot emuneratie soo van de Opper als Onder Officieren, Matroosen en Soldaaten, welke zig met zoo veel helden moed en dapperheid in de laatst voorgevalle Actie hebben gekweeten, in allen opzichte geaggreëert.

En is dienvolgende goedgevonden en verstaen dat conform den voorslag bij zijn Hoogheid gedaen aan den Vice Admiraal Zoutman zal worden vereert een goude Medaille ter waarde van dertien hondert guldens hangende aan een Ketting van het selve Metaal en aan de drie Extraordinaris Schouten bij Nagt Dedel, van Braam en Kindsberge, als meede aan de drie Capiteinen Bentinck, Braek en Staring welke gecommandeert hebben de scheepen die in de Linie van Bataille zijn geweest, ieder een diergelijke Medaille hangende aan een Orange Lint. En dat voorts aan ieder van de Officieren, Onder-Officieren, Matroosen en Soldaten van de voorsz. scheepen die in het gevegt geengageert zijn geweest, twee Maanden Gages zullen worden toegelegd, de onkosten van alle welke vereeringen gevonden zullen worden uit het fonds van het Verhoogde Last- en Veilgeld, ten welken einde den Ontfanger Generaal Patijn zal worden aangeschreven en gelast, zoo als gelast word mits deezen, de penningen daar toe vereischt werdende te zijner tijd te furneeren.

[...]

NA, SG, inv.nr. 3615, fol. 871 (21 augustus 1781).

[159] rekwest van Albert Johannes de Thomese om een voorschot te mogen ontvangen

[31 augustus 1781]

Geeft eerbiedig te kennen Albertus Johannes de Thoméze, Goud Smit woonende in S'Hagen, dat U Hoog Mogenden bij derzelver Resolutie van den 21^e deezer goedgevonden en verstaan hebbende den Suppliant te gelasten om de Goude Medailles, Ketting en Linten bij de voorsz. Resolutie vermeld ten eersten in gereedheid te brengen, de Suppliant sig in verleegeghheid bevind in consideratie dat hij een Sodanige quantiteit goud als tot dezelve Medailles en Ketting vereijst word, niet magtig is, nogte ook sig tegens sodanig onverwagt geval van de penningen

daartoe nodig heeft kunnen voorzien om een diergelijke quantiteit goud, 't welk nimmer op credit geleverd word, te kunnen bekoomen.

Dat gelijk des Suppliants Vader in Zijn Leeven in soortgelijke gevallen altijd is gerieft geworden met eene ordonnantie op deezen off geenens Ontfanger om aan hem ter goeder reekening eene convenabele Somma ter handen te stellen, de Suppliant dan ook de vrijheid neemt sig te keeren tot U Hoog Mogende, ootmoedig versoekende dat U Hoog Mogende een van derselver Ontfangers gelieven te authoriseeren ende te qualificeeren omme aan den Suppliant ter goeder reekening ter handen te stellen eene Somma van ses duisend guldens ende daar van te verleen Acte off Ordonnatie in forma.

NA, SG, inv.nr. 7943, 31 augustus 1781.

[160] essaai van een gouden ketting en zeven medailles, bestemd voor de officieren die in de slag bij Doggersbank vochten [5 november 1781]

Den Goudsmit Aalbrecht Jan de Thomeze van Haar Hoog Mogenden als der selver Midailleur ordres hebbende ontfangen om, ingevolge der selver Resolutie van den 31 Augusti laatstleden te moeten maaken seeven goude Midailles, ijder ter waarde van f 1300 op den ordinaire groote stempel van den Staat en eene goude ketting voor een derselve, alles op voorslag van Sijne Doorluchtige Hoogheid den Heere Erfstadhouder, geschikt tot een recompens aan den Heere Vice Admiraal Zoutman, de Schouten bij Nagt Dedel, Van Braam en Kinsbergen, En voorts aan de drie Capitijns ter Zee Bentinck, Brak en Staaring, voor derselver getoonde heldenmoet en dapperheid in de Zeebataille op den 5 Augusti daar te vooren tegens de Engelsche voorgevalen, so heeft den gem. Goudsmit op den 28 September ter Muntkamer geexhibeert Ses van deselve en eenige schaakels van een ketting gedestineert voor de Midaille van den Heer Vice Admiraal Zoutman alleen, om na de ordres van den Lande geessaijeert te worden. Waarop van eene der selve sijnde ingesneeden twee halve essayen en na Muntgebruik behandelt,

So is gebleeken deselve te houden in den alloij	23 Caraat 7 grijn
en de schaakels van de ketting voor de Vice Admiraal	21 Caraat 10½ grijn
de tweede Midaille is bevonden te houden	23 Caraat 7 grijn
de derde	23 Caraat 7 grijn
de vierde	23 Caraat 7 grijn
de vijfde	23 Caraat 7 grijn
de sesde	23 Caraat 7 grijn

Den manqueerende seevende Midaille lange sijnde agter weegs gebleeven, so is, eenigen tijd daar na goedgevonden om alle de bovengemelte midailles te verswaaren en daar deselve, bij in advertentie waaren gebragt op f 800 het stuk, nu, die, conform de bovengem. Resolutie te brengen op f 1300. Waarom de gem. Goudsmit Thomeze last ontfong om de gem. ses midailles te moeten versmelten en daar van, so verre het strekken konde, andere te gieten van f 1300, gelijk dan daar uijt drie grootere van f 1300 gegooten sijn, dewelke ter Muntkamer na afmaakinge van deselve en uijt aanmerkinge dat deselve, volgens verklaringe van den smelter, uijt de Materie van de ses eerstgemaakte Midailles bestonden, met approbatie van den Heere Raad en Generaalmeester Karsseboom op den 6 November daar aan volgende, dan wederom met den Staate leeuw sijn geworden gepoincoenneert en te rug gegeven.

Op den 1^e van de gem. maant was de bovengem. Albrect Jan de Thomeze koomen te overlijden en wiert op den 6 dito in sijn plaats, door den Heere griffier Fagel voorgesteld Willem de Koninck, Juwelier en Goudsmit alhier, die vervolgens ordres ontfangen hebbende om de nog manqueerende vier Midailles van deselve grootte als de reets afgeleverde drie, ten spoedigsten te moeten maaken, op den 9 November ter examinatie aan den Essayeur Generaal Emants gebragt heeft de twee eerste dito Midailles, ijder ter waarde van f 1300, de eerste van welke ten sel-

ven daage geessaijeert sijnde
in den alloij bevonden is te houden
den tweede, mede

23 Caraat 7 grijn

23 Caraat 7 grijn

En eijndelijk heeft gem. De Konink den 13 daar aanvolgende ter examinatie meede overhandigt de twee laatste midailles die ook in den alloij gehouden 23 Caraat 7 grijn, sijnde dus alle voldoende bevonden, gepoincoenneert met het generalitijts leeuwte en aan den gem. Midailleur ter afleveringe overgegeeven geworden.

inliggend:

Verklaare ik ondergescr. Goudsmit in S'Hage, als van wijlen den Midailleur J.A. De Thomeze de commissie hebbende gehad om de ses eerste, geexamineerde Midailles voor de respective Heeren Zee Officieren die gesaigneert hebbende in de Zeebataille op den 8 Augusti 1781, te moeten versmelten, dat de drie, daar uijtgekoomene ijder ter waarde van f 1.300, uijt de bovenstaande ses in presentie van den overleedene gesmolten, en dus van een het selve alloij, sijn geweest.

Actum Haage den 12 November 1781.

(w.g.) E.B. Joosten

NA, GMK, inv.nr. 44, 5 november 1781.

[161] besluit om Willem V de ketting en medailles, bestemd voor de officieren die in de slag bij Doggersbank vochten, uit te laten reiken [29 november 1781]

Op het gepræsenteerde ter Vergaderinge gedaen van dat de Medailles geordonneert bij Haar Hoog Mogende Resolutie van den 21 augustus laestleeden om uitgedeelt te worden aan den Vice Admiraal Zoutman, de drie Extraordinaris Schouten bij Nagt Dedel, van Braam en Kinsbergen en de drie Capiteinen Bentinck, Braak en Staring, die in de Actie van den 5 daer te voren op den Doggerbank sijn geweest, in gereedheid sijn gebragt. Is goedgevonden en verstaen dat de voorsz. medailles zullen worden ter hand gesteld aan Zijn Hoogheid, als Admiraal Generaal van de Unie, met versoeck om dezelve aan den voorn. Vice Admiraal Zoutman en voorn. verdere Officieren, uit den naem en van wegen Haar Hoog Mogenden en van Sijn Hoogheid te overhandigen tot een bewijs van het sonderling genoeg van Haar Hoog Mogende en van Sijn Hoogheid over de ongemeene dapperheid door haar in de voors. Actie getoont.

NA, SG, inv.nr. 3616, fol. 842 (29 november 1781).

1782

[162] declaratie van een ketting en zeven medailles, bestemd voor de officieren die in de slag bij Doggersbank vochten [22 januari 1782]

Zijnde ter Vergaderinge getoond en geexhibeert de declaratie van de Erven van den Goudsmit de Thomeze, mitsgaders van den Goudsmit W. König wegens het maaken van seven goude Medailles ter waarde van f 1300 ieder, voor den Vice Admiraal Zoutman, de Schouten bij Nacht Dedel, van Braam en Kinsberge, als meede voor de drie Capitains Bentink, Braak en Staring, mitsgaders eene goude Ketting ter waarde van f 900 voor bovengemelde Vice Admiraal Zoutman [...].

NA, SG, inv.nr. 3618, fol. 97 (22 januari 1782).

[163] rekwest van Willem König om uitbetaald te worden [15 februari 1782]

Is ter Vergaderinge geleezen de Requeste van Willem König, Leverancier in Goud en Zilver, wonende alhier in den Hage, houdende dat Haar Hoog Mogende bij derselver Resolutie in dato 22 Januarij jongstleeden des Suppliants Declaratie van gemaekte en geleeverde Goude Medail-

les hadden gelieven te zenden aan de Generaliteits Reekenkamer, ten fine van examinatie en Liquidatie.

Dat die declaratie ten Bureele van gemelde Kamer was geliquideert geworden, ter Somme van Vijfduizend een hondert Vijf guldens en drie Stuivers, blijkende bij de Liquidatie neevens de voorsz. Requeste gevoegd.

Versoekende de Suppliant derhalven dat haar Hoog Mogenden den Ontfanger Generaal van het Verhoogde Last- en Veilgeld Mr. Johan Patijn gelieven te authoriseeren om bovengemelde Somme van Vijfduizend een hondert en vijf guldens en drie stuivers aan hem teegens behoorlijke Quitantie te voldoen [...]

NA, SG, inv.nr. 3618, fol. 207 (15 februari 1782).

[164] rekwest van mr. Otto Fredrik van der Spijk, curator in de boedel van Albert Johannes de Thomese, om uitbetaald te worden [21 februari 1782]

Is ter Vergaderinge geleezen de Requeste van Otto Fredrik van der Spijk, Procureur voor beide de Hoven van Justitie in Holland, in qualiteit als bij Acte van den Hove van Holland van dato den ... November 1781¹⁵ aangesteld tot Curator in den Boedel van wijlen Mr. Albert Johannes de Thoméze, in leeven Advocaat voor den Voorsz. Hove en Leverancier in Goud en Zilver, houdende dat Haar Hoog Mogende bij derselver Resolutie in dato den 22 Januarij laestleeden de Declaratie van wijlen den voorn. Mr. Albert Johannes de Thoméze van gemaekte en geleverde Goude Medaillen en Ketting hadden gelieven te zenden aan de Generaliteits Reekenkamer ten fine van examinatie en liquidatie.

Dat die Declaratie ten Bureele van gemelde Kamer was geliquideert geworden ter somme van Zes duizend een hondert neegen en vijftig guldens Agt stuivers, dan waar aan gekort moest worden, het geen den meergem. Mr. Albert Johannes de Thomeze ter goeder Rekening had ontvangen bij Ordonnantie op den Ontfanger Generaal Patijn ter Somme van zes duizend guldens en dat dus daar van in t'geheel resteerde de Somma van één hondert neegen en vijftig guldens Agt Stuivers, blijkende bij de Liquidatie neevens de voorsz. Requeste gevoegd.

Versoekende den Suppliant in zijn voorsz. qualiteit derhalven dat Haar Hoog Mogende den Ontfanger Generaal van het Verhoogde Last en Veilgeld Mr. Johan Patijn gelieven te authoriseeren om bovengemelde somme van één hondert neegen en vijftig guldens en Agt Stuivers aan hem Suppliant in zijn bovengemelde qualiteit teegens behoorlijke quitantie te voldoen [...]

NA, SG, inv.nr. 3618, fol. 238 (21 februari 1782).

1784

[165] declaratie van een degen, bestemd voor de Franse vice-admiraal De Suffren

[3 juli 1784]

Zijnde ter Vergaderinge getoond en geexhibeert de Declaratie van W. König, Juwelier alhier in den Hage, wegens het maaken en leeveren ingevolge en ter voldoening van haar Hoog Mogende Resolutie van den 27 April laatstleeden van een goude Deegen, zeer rijkelijk met brillanten bezet voor den Heer Bailli de Suffren [...]

NA, SG, inv.nr. 3626, fol. 612 (3 juli 1784).

1796

[166] besluit om de goudsmid Verrooten een keten te laten maken [30 november 1796]

De Secretaris van Leijden heeft overlegd ene Copie rekening van W. Konig en Zoon wegens ene gouden Medaille wegende met de ketting 26 ons 11 Engels, welke had komen te staan op

f 1397:1 en daarbij gecommuniceerd dat de burger VERROOTEN bereid was ene Medaille terzelver intrinsique waarde met de ketting te vervaardigen voor de Somma van 1410 guldens, zo dat als dan aan den enen zijde het nieuw groot zegel der Republicq, aan den anderen zijde de woorden 'Respublica Batava' in eenen eiken krans zoude worden geplaatst.

En is geresolveerd zich dien voorslag te laten welgevalen en dienvolgens zodanig ene Medaille voor de Ridder de Corail te doen slaan ingevolge het decreet der Nationale Vergadering van den 17 November.

NA, DBZ, inv.nr. 1, 30 november 1796.

1797

[167] *essaai van de keten gemaakt door goudsmid Verrooten* [13 maart 1797]

Is door den Burger Ferote aan den Essayjeur Generaal geexhibeert eene Goude Medaille en Ketting om te dienen tot een Present van de Nationale Vergadering, waarop de proeve zijnde genomen voor de Goude Medaille en bevonden te houden 23 Caraat 7 Grijn en het Goud van de Ketting 21 Caraat 9 Grijn

Het welk voldoende zijnde, is gemelde Burger geauthoriseerd de voorschreeven Medaille en Ketting, na alvorens door den Essayjeur Generaal gepointsonneerd zijnde, dezelve te mogen afleveren.

NA, GMK, inv.nr. 76, fol. 199 (13 maart 1797).

[168] *verslag van de 'personeele commissie van het financieweezen' over de defrojementen* [1797]

Defrojementen

Onder dezelve vinden wij in de eerste plaats de post van driemaal honderd duizend guldens 's jaars voor de defrojementen van de Generaliteit en vereeringen aan de uitheemsche ministers en extraordinaris bezendingen van wegen den staat te doen.

Het einde waar toe deze post is gedestineerd, ontvouwt ons de Raad van State bij de generaale petitie voor het jaar 1755, te weeten, "*eerstelijk* tot eigenlijk gezegde defrojementen van de generaliteit; *ten anderen* om daar uit te vinden vereeringen aan uitheemsche ministers, *ten derde* tot extraordinaris bezendingen van wegens den staat te doen, *ten vierde* tot betaaling van de porten van brieven van alle de ministers van den staat, en *eindelijk* is bij U Hoog Mogende resolutie van den 18 Januarij 1691 goedgevonden, dat dertig duizend guldens uit deze post zouden worden geëmploijeerd tot onderhoud en sustentatie van de toen nog resteerende officieren en andere personen, die zich om de vervolging teegen die van de religie herwaards hadden getransporteerd." Doch dit laatstgemelde einde is gecesseerd, behalven dat naa het jaar 1691 op nieuws eenige pensioenen bij U Hoog Mogenden uit deze post zijn toegelegd aan sommige afstammelingen van zoogenaamde refugiés, welke thands niet meer dan vijf in getal zijn, en waar van de pensioenen te zaamen genomen, bedraagen een som van veertien honderd guldens 's jaars.

Het geen de post van de defrojementen bijzonder heeft boven anderen op den staat van oorlog gevonden wordende, is, dat eerst de helft gebragt word op de repartitie van de provincie van Holland alleen, en de wederhelft quotes wijze over alle de provincien, Holland daar onder begrepen; welke wijze van verdeling bevonden word reeds geïntroduceert te zijn op den staat van oorlog voor den jaare 1613. Voor dien tijd en wel in 't Jaar 1609, wanneer allereerst een som van honderd duizend guldens op den staat van oorlog wierd gebragt voor de defrojementen, die voor het begin van den trêves waren betaald uit de contributien van Brabant, Gelderland en Vlaanderen, was dezelve over alle de provincien, na genoeg quotes wijze verdeeld, en zulks had in het jaar 1610 mede plaats, hoewel het aandeel van Holland over dit laatstgemelde jaar een

weinig hooger genoomen is, dan in het jaar 1609. Om welke reden men naderhand en wel bepaaldelijk met het jaar 1613 van deeze wijze van verdeling is afgegaan, is ons niet volkomen gebleeken. Misschien heeft daar toe aanleiding gegeven, dat de andere provincien al vroeg nalaaftig wierden om hun aandeel aan handen van den ontfanger generaal te betalen, zoo als zij verplicht waren alle maand te doen volgens den staat van oorlog; *de oude ordre doch van het land brengt meede dat de respective quotes wierden opgebracht in geld ten comptoire generaal van de Unie, en daar van daan is het, dat nog hedendaags, niet bij acte van verzoek maar bij ordonnantie word gedisponeerd van deeze post* (zie de generaale petitie over 1755).

Ondertusschen word de helft van deeze post veel al door de provincien geprofiteerd, naardien *het zelden* gebeurt, dat daarop betaalinge gedaan worden door eene andere provincie, dan door Holland, welks aandeel nogthands ter somme van tweemaal honderd zeeven en dertig duizend vier honderd vier en zestig guldens 's jaars, immers in gewoone tijden niet ten volle word geabsorbeerd, want uit de reekeningen van den ontfanger generaal der Unie blijkt, dat van het jaar 1770, tot en met het jaar 1784, en dus geduurend den tijd van vijftien jaaren door Holland op deeze post het zij bij contra ordonnantie of ook in contant geld is betaald een som van twee millioen zeven maal honderd zeven en vijftig duizend drie honderd agt en negentig guldens en eene stuiver

[f 2.757.398:1],

bedraagende voor een ordinair jaar een som van:

f 183.826:10:8 3/5

Het welk afgetrokken van de som ter repartitie van Holland

staande tot:

f 237.464:0:0

Zoo volgt dat die provincie jaarlijks minder heeft betaald

dan haar aan deel:

f 53.637:9:3 2/5

Dewijl nu de som, welke het eene jaar door het ander genoomen op de defroijementen is betaald, bedraagt f 183.826:10:8 3/5 zoo zal deeze post aanmerkelijk verminderd en op een laagere som kunnen gesteld worden; in het bepalen van welke men nogthands dient in het oog te houden,

aan de eene zijde dat behalven de opgemelde som van

f 183.826:10:8 3/5

door de provincie van Holland het eene jaar door het ander nog is betaald op het respect van ministers buiten 's lands declareerende (welke post tot dus verre gestaan hebbende in het capittel van gedeputeerden buiten 's lands, voordaan onder de defroijementen in eene post zoude kunnen begreepen worden)

een som van:

f 47.041:11:0

dat over zulks het reël betaalde zoo op de post van de defroijementen, als op het voorschreeven respect van *ministers buiten 's lands*,

bedraagt eene jaarlijksche somma van:

f 230.868:1:8 3/5

en aan den *andere kant*, dat onder de voorschreeven som van f 230.868:1:8 3/5 is begreepen

een som van:

f 101.625:0:0

die tot dus verre uit de defroijementen zijn betaald, doch waar meede het capittel op den staat van oorlog van gedeputeerden buiten 's lands, volgens onze gedachten hier boven opgegeeven zou dienen verhoogd, en de post voor de defroijementen verminderd te worden, als zullende de betaaling van die som uit de zoo even genoemde post in het vervolg cesseeren, zoo als te zien is uit de lijst daar van geformeerd, en hier agter gevoegt sub litt. P.

En dat derhalven het betaalde op de defroijementen en het respect van ministers buiten 's lands ecc. in een ordinaar jaar maar zal bedraagen een som van:

f 129.243:1:8 3/5

Ingevolge van deeze berekening, die berust op het beloop van de betaalingen geduurende vijftien jaaren gedaan, vermeen wij, dat in plaats zoo van de post van f 50.000:0:0 voor het respect van Ministers buiten 's Lands declareerende, als van die voor de Defroijementen tot f 300.000:0:0 op den nieuw te formeeren Staat zoude behooren gebragt te worden een som van

eenmaal honderd en dertig duizend gulden 's jaars.

Memorie, houdende het generaal rapport van de personeele commissie van het financie-weezen met bijlaagen, in dato 21 meij 1790. Ten gevolge van haar Hoog Mogende Resolutie van den 4 meij 1785. Met de resolutie van haar Hoog Mogende daar op genomen, op den 21 meij 1790, 225-228.

1802

[169] rekening van W. Konig & Zonen voor de levering van keerzijdestempels voor medailles van de tweede en derde grootte [3 december 1802]

Ter Vergadering geexhibeert zijnde de Declaratie van W. König & Zoonen, wegens het leveren van Twee Stempels dienende tot Rever der Medailles voor een Minister van den Tweeden Rang en een Secretaris ten bedrage van f 583.

NA, Staatsbewind, inv.nr. 444, 3 december 1802, litt. D.

[170] de rekening van W. Konig & Zonen voor de levering van keerzijdestempels voor medailles van de tweede en derde grootte opgehouden [16 december 1802]

Is gelezen eene Missive van de Nationale Rekenkamer van den 13^e deser, daarnevens ongeliquideerd terug zendende de Declaratie van W. König & Zoonen, bij apostillaire dispositie van den 3^e deser litt: D aan gemelde Rekenkamer ten fine van Liquidatie gezonden en zulks uit aanmerking dat daar bij kwamen te ontbreken Twee Quitantien van den Kunstgraveur Lagemans voor de Posten van f 300 en f 250 op gemelde Declaratie ingebragt. Waarop gedelibereerd Zijnde, is besloten de Leverantiers W. König & Zoonen te gelasten, gelijk geschiedt bij dezen, om ten spoedigsten aan het Staats-Bewind in te zenden den twee gementioneerde quitantien van den Kunstgraveur Lagemans voor den Posten van f 300 en f 250 respectivelijk, op de meergemelde Declaratie gesteld.

NA, Staatsbewind, inv.nr. 444, 16 december 1802, litt. GG.

1807

[171] mededelingen van essayeur-generaal W.A.A. Poelman aangaande het lokaal achter de Kloosterkerk [10 februari 1807]

Op de aanschrijving van Uwe Excellentie tot versmelting van zekere aan mij toegezondene medailles en kettingen, heb ik mij na een bekwaame plaats tot verrigting van dit werk geïnformeerd, wanneer ik ben onderrigt geworden, dat zich hier ter plaatze een lokaal bevind grenzende naast de Consistorie Kamer der Kloosterkerk, en uitkomende in het gangetje naast die kerk, het welk al het nodige tot smelting van goud en zilver materiaal, zoo ten aanzien van blaasbalk als ovens ecc. bevattende, ten gebruike verstrekt van den Juwelier H. Koning tot het fabricceeren der medailles, zijnde daar toe tevens voorzien van een zeer groote fraaije medaille pers.

Het voorschreve lokaal volgens informatie van den rentmeester der Kloosterkerk niet aan de kerk, maar aan het land toebehoorende, heb ik gemeend Uwe Excellentie daar van kennis te moeten geven, ten einde Uwe Excellentie, zoo wel over dit 's lands lokaal, waarvan de sleutel onder de gemelde juwelier Koning berust, als over al het geen daar in aan den lande mogte toebehoore, naar goedvinden zoude kunnen disponeren.

NA, MF, inv.nr. 886, 10 februari 1807

[172] mededelingen van essayeur-generaal W.A.A. Poelman aangaande het lokaal achter de Kloosterkerk [18 maart 1807]

Ter voldoening van Uwer Excellenties gerespecteerde Resolutie van 11 Februarij 11 L^a. N, ben ik eindelijk door de op gisteren bekomen informatien van den juwelier W. Koning en Zoonen,

in staat, om Uwe Excellentie een volledig rapport te doen wegens het lokaal achter de Kloosterkerk, het welk door gemelde juwelier tot nu toe is geoccupeerd geworden.

Volgens deszelfs opgave was door wijlen den heer griffier Fagel in den jaare 1781, wanneer het firma Van Koning en Zoonen van wegens Hun Hoog Mogenden was begunstigt geworden met het maken der medailles en het leveren van goude en zilvere doozen, de sleutel van dit lokaal met eenige stempels aan hunlieden overhandigd.

Bij vervolg van tijd was hun echter gebleken, dat het voorschreve lokaal benevens de werkbanken, blaasbalk ecc. waren 't eigendom van heeren Gecommitteerde Raden van Holland, aangezien de reparatie door den contrarolleur Van der Linden op order van welgemelde Gecommitteerde Raden geschiede.

De medaille pers en de stempels waren hun echter toegeschenen een eigendom van Hun Hoog Mogenden te zijn, terwijl in den jaare 1789 bij resolutie van Hun Hoog Mogendens 's lands geschutgieter Maritz met de reparatie van de pers werd belast, en de stempels hun altijd van wegens Hun Hoog Mogenden en naderhand op order van 't Staatsbewind waren gegeven geworden.

Ik heb vervolgens van gemelde juwelier de sleutel van het lokaal bekomen, en volgens bijgaand inventaris, het geen daar in aan den lande toebehoord, in bewaring genomen. Van 't lokaal zelve heb ik reeds tot het smelten en essayeeren gebruik gemaakt, en aan de gewezen stempelelznijder Kokers, die mij gezegt heeft voor den heer Minister der Buitenlandsche Zaaken ten spoedigste eenige medaillen te moeten schroeven, heb ik het gebruik van de pers voor heden geaccordeerd. In hope dat Uwe Excellentie zulkz zal goedkeuren.

inliggend:

Inventaris van de onderstaande Goederen ingevolge het Besluit van den Minister van Finantien van Zijne Majesteit den Koning van Holland dato 11 Februarij 1807 aan den Essayeur Generaal der Munten den Heer W.A.A. Poelman overhandigt door W. Koning en Zoonen Medailleurs en Leverantiers van Hunne Hoog Mogende

Een Medaille Pers, met een losse Hamer

Een paar Staale Stempels voor de Ministers der eerste Rang

Een paar Staale Stempels met een Stempel tot Rever dienende voor de Minister der tweede Rang

Een paar Staale Stempels met een Stempel tot Rever dienende voor de Secretarissen van voornoemde Ministers

Een paar Staale Stempels gebruik Zijnde tot het maken van de Medailles voor de twaalf Leden van het Staatsbewind

twee werktafels

Een vernuijs en Blaasbalk

Een kasje met Een Plank

Een Houtskoole Hok met acht Planken

drie groote Breeksteene daar ingeplaats dog niet geschikt voor het make van de Medailles

en twee Sleutels een van de deur van het Lokaal en een van het Slot der Slingar

NA, MF, inv.nr. 886, 18 maart 1807

1808

[173] verzoek van L.E. Maritz en J. Bane Havart, executeurs-testamentair van grofgeschutgieter Jean Maritz om betaling van door hem verrichte reparaties aan de medaillepers in de Kloosterkerk [29 februari 1808]

Geve met alle eerbied te kennen L.E. Maritz en J. Bane Havart, in qualiteit als Executeurs in de

nalatenschap van wijlen de Heer Jean Maritz in leven s'lands Grof Geschutgieter, dat Zij Ondergetekende de vrijheid nemen om aan Uwe Edlen Excellentie mitsdien in te zenden een kopij Rekening van reparaties en vernieuwingen aan een Medaille Munt Pers in den Jaare 1789 en volgende voor den Lande gedaan en waar van den Overledene de Rekening met de daar toe behorende bewijzen den 28^{en} februarij 1799 aan Uwe Excellentie als Agent van Finantien heeft overgelegd. Teffens eerbiedig verzoekende om daar voor in hun gemelde qualiteit, met de Ordonnantien van betaling te mogen begunstigd worden.

NA, MF, inv.nr. 740, 29 februari 1808.

1811

[174] verzoek van Konig en Landry om de medaillepers in de Kloosterkerk te mogen gebruiken [5 maart 1811]

Door het breke van de stempel so is de Munt van de Medallies verandert. Zijnde Uwe Edele Hier nevens een Medallie. Also Moet ik Mij Versoek aan Uwe Edele Weer ernieuwe om Mij te permitterre om gebreuk te mogen make van de grote Medallie pers alhier in den Haag tot het Vervaardigen van drie of vier selleverre [zilveren] in een dito Goude Medallie Voor de Haagsche Tekenacademie.

Wel Edel Heer so het moet Wesse dat min Versoek op Request moet gestelt Woorde, gelieft dan de goetheit te hebbe om de sellefde in order te late brenge. Dog so het Wesse kan sonder Request om dat het maar Vier Medallies sin, sal het min bisonder aangenaam sin.

De Medallies moet ik op de 24 maart afleverre.

NA, EGM, inv.nr. 10, 5 maart 1811.

1813

[175] rekening van Poelman van kosten der Munt sinds 2 december 1813 [1813]

- Idem eene Somme van Zestien Guldens aan den Haagschen Schipper van de pakschuit Molenkamp voor vragt loon en transport vande oude Zoogenaamde Staten Medaille pers &c uit s' Hage naar Utrecht volgens quitantie No. 29. Zegge: 16:-:-
- Idem de Somma van Drie Guldens Tien Stuivers aan Bronstraat voor het ligten van dezelve uit de kraan te Utrecht volgens quitantie N: 30. Zegge fl. 3:10:-
- Idem de Somma van Twee Guldens Acht Stuivers, aan A: van Harderwijk voor sleeploon van de Kraan naar de Munt, volgens quitantie No. 31. Zegge fl 2:8:-
- Idem eene Somma van Drie Guldens aan C:J: Godron C:S: voor het verwerken van de voorzeide persse op de munt volgens quitantie No. 32. Zegge fl 3:-:-
- Idem de somma van Acht Guldens Zeven Stuivers aan J: Eringaard ? (Bingaard), als oppasser van het lokaal achter de Klooster Kerk in S' Hage met kleine verschotten bij het vervoeren van de voorsz: Medaille Pers naar Utrecht volgens quitantie N: 33. Zegge fl 8:7:-

Archief Rijksmunt, inv.nr. 363, 1813, 9-10.